

PIARISTA REND MAGYAR TARTOMÁNYA

Tizenhat év – tizenhat üzenet
Pedro Aguado generális atya
leveleiből

Tizenhat év – tizenhat üzenet
Pedro Aguado generális atya leveleiből

Sorozatszerkesztő

TŐZSÉR ENDRE SCH.P.

1. A piarista karizma ma
2. Világiak a piarista iskolában
3. A piarista testvériség
4. Nem jelent meg
5. A piarista szolgálat:
A nevelés által evangelizálni Kalazancius stílusában
6. Dionisio Cueva: Kalazancius és konstitúciója
7. Quirino Santoloci: Kalazanci Szent József, a piarista rend alapítója
8. Piarista hivatásgondozási direktórium
9. A piaristák folyamatos képzésének direktóriuma
10. Kalazanci Szent József lelkisége és pedagógiája
11. Gyakorlati útmutató a helyi káptalanhoz
12. Giovanni Ausenda: A piarista rend története
13. A szerzetes és a világi piarista identitásának tisztázása
14. 45. egyetemes káptalan:
Krisztusba öltözötten
15. Nem jelent meg
16. Káptalani direktórium és útmutató
17. A 46. egyetemes káptalan dokumentumai
18. Dionisio Cueva: Boldog Celestina Donati
19. Ruppert József: A piarista diák Rómában
20. Angel Ruiz Isla: Piarista egyházi közösségek
21. Miguel Angel Asiain: Piarista istentapasztalat
22. José Pascual Burgués: Piarista közösségi élet
23. A piarista szerzetes képzése és tanulmányai
24. Káptalani direktórium és útmutató
25. Jézus tanítványai és tanúi ma;
A rendi élet kulcsfontosságú területei
26. „Teljes időt átfogó” piarista iskola
A piarista diák profilja
27. A Szentlélek vezetésével:
A 48. egyetemes káptalan dokumentuma
28. „Mint Kalazancius fiai...”
Pápai üzenetek a piaristákhoz

Tizenhat év – tizenhat üzenet

Pedro Aguado generális atya leveleiből

Piarista Rend Magyar Tartománya
Budapest
2025

Fordítók:
Posztós Ildikó Piroska (2010-2011)
Tőzsér Endre Sch.P.

Fotók: Piarista rendi archívumok

Megjelent a Piarista Rend Magyar Tartománya főnökének engedélyével.

© Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest, 2025

Tartalom

Előszó	6
I. rész – Hivatás, közösség, piarista család	9
Küldetés szívvel-lélekkel	11
„Kalazanciusi családot” építünk	21
Kalazanci Szent József pártfogásának ünnepe	29
A közösségi élet	37
A közösségi élet a rend megújításának folyamatában	43
II. rész – Hitünk, imánk, életünk	49
Elmélkedés a hitről	51
„Uram, taníts meg minket imádkozni” Isten embereiként járni utunkat	51
A Lélekben folytatott megbeszélés	67
Oltalmazd alá futunk	75
Perfectae caritatis	83
Hivatásbeli szilárdság	91
III. rész – Fiatalok, idősek, szegények	99
„Muszáj újragumizni a kerekeket...” Rendünk időseire gondolva	101
In memoriam... Hála öregeinkért	109
Pietas et litterae	115
Legyünk kalazanciusi stílusú pedagógusok	121
Gravissimum educationis	129

Előszó

A levél műfaja a kereszténység kezdetétől a közlés és az inspirálás kiváltságos eszköze volt. Az Újszövetségben megőrzött apostoli levelek nem csupán alkalmi üzenetek voltak, hanem teológiai mélységet, lelki útmutatást és közösségi bátorítást nyújtottak az első közösségek számára. A távolról írt szavak fenntartották a hitet, erősítették az egységet és segítették a megkülönböztetést. Valami hasonló történt a mi korunkban és rendünkben Pedro Aguado atya havonkénti leveleivel, melyeket a piarista rend generálisaként írt tizenhat éves szolgálata alatt. A levél, miként egykoron, ma is a közösség építése, az emberközeli kormányzás és a bátorság fenntartása eszközeként bizonyult.

A kiadvány, melyet az olvasó a kezében tart, a piarista rend magyar tartományának üdvözlendő kezdeményezéséből született. Köszönöm nekik az ötletet és a megtisztelő felkérést arra, hogy ehhez a kötethez ajánló sorokat írjak. A magyar piaristák Pedro atya püspöki kinevezése és rendfőnöki tisztségének ezzel járó befejezése alkalmából úgy döntöttek, hogy kiválasztanak tizenhatot a hónapról hónapra csodálatos hűséggel írt számos levele közül. Ez a gyűjtemény nem csak az intézményi emlékezés kötelező gyakorlata, hanem valódi köszönetnyilvánítás és értékes eszköz ahhoz, hogy elevenen őrizzük a kísérésnek, az önazonosságnak és a reflexiónak ezt a forrását.

Ezek a levelek, távolról sem csupán hivatalos közlések, hanem igazi megosztott elmélkedések, közösségi megkülönböztetési gyakorlatok, gyengédséggel és meggyőződéssel teli buzdítások. A generális atya egy-egy levelének olvasása sokak számára olyan volt, mintha egy saját nevükre kézzel címzett borítékot kaptak volna. Személyesek voltak, mert Pedro ismeri minden piaristának – szerzetesnek és világinak – és a legközelebbi munkatársaknak a nevét és történetét, és biztosan a szívébe vésve hordozza ezeket a neveket.

Pedro atya stílusa összetéveszthetetlen: világos fogalmazás, lelki mélység, éles tekintet a világra, karizmához való hűség. Írása tükrözi szolgálatának módját. Fontosabb számára inspirálni, mint kényszeríteni, kísérni, mint parancsolni, folyamatokat indítani, mint utasításokat adni. Levelei reményt sugároznak, arra ösztönöznek, hogy nagyot álmodjunk, és tartsuk szem előtt az összes eddigi tapasztalatot; segítenek abban, hogy a piarista karizmat örömteli, küldetésben gyökerező, egymással megosztott hivatásként éljük meg.

Ezek a levelek mély visszhangot váltottak ki a rend életében. Közös reflexió tárgyát képezték a növendékházakban. Új távlatokat nyitottak a missziós területeken. Vigaszt nyújtottak a nehéz pillanatokban. És mindig, mindig fellobbantják a piarista identitás lángját. Mert bennük folyamatosan a lényeg visszhangzik: a piarista lét öröme, a gyermekek és fiatalok fejlődésének elősegítése iránti szenvedély, annak vágya, hogy új jelenléteket nyissunk, hogy szerzetesek és világiak gyümölcsöző közösségben együtt járjanak.

Engedjétek meg, hogy egy bekezdést mindannyiunk nevében írjak: egy maréknyi mondat azok közül a mondatok közül, melyek ott visszhangzanak a piaristákban, mind a négy piarista cirkumskripcióban. A generálisi levelek találkozássá válnak. Néha egyetlen mondat elég volt ahhoz, hogy megálljunk és mélyebben tekintsünk egymásra: *„Boldog vagy a hivatásodban?”* *„Vigyázzunk egymásra, hogy egyetlen testvérünk se járjon egyedül!”* *„Nem vagyunk egyedül, az Úr velünk jár!”* *„Ha a hivatásunkat örömmel éljük meg, az már önmagában a küldetés teljesítése.”* *„Ne elégedjünk meg azzal, hogy kicsiben élünk!”* *„Istennek nem az erőnk kell, hanem a bizalmunk.”* Ezeket a mondatokat nem lehet elfelejteni, mert felébresztenek, provokálnak, és mindenekelőtt növekedésre készítnek.

Ez az előszó nem tudja összefoglalni e levelek hatását és gazdagságát. Számunkra, akik átértük őket, eleven emlékek. Azok számára, akik utánunk jönnek, inspiráló örökség lesznek.

Köszönjük, Pedro, buzdító szavaidat! Köszönjük, hogy nem hagytad, hogy akárcsak egy hónap is elteljen anélkül, hogy emlékeztetnél bennünket arra, kik vagyunk, mire kaptunk meghívást, és mit jelent ma piaristának lenni. Köszönjük testvéri stílusodat, ragyogó megkülönböztető képességedet és idősebb testvérre jellemző szívedet. Most, hogy utad új egyházi feladatokkal bővül, hálával és imádsággal kísérünk tovább. Legyen gyümölcsöző a püspöki szolgálatod! A Kegyes Iskolák közössége pedig – melyet még sok megírandó levélnek kell erősíteni – továbbra vigye el a kicsiknek az evangélium fényét és a tanulás örömét!

San Pantaleo, Róma, 2025. május 25., vasárnap.

Carles Gil i Saguer Sch.P.

I. rész

Hivatás, közösség, piarista család

Küldetés szívvel-lélekkel

2010. június

Kedves Testvérek! Jelen testvéri leveletem olyan témának szeretném szentelni, amely piarista küldetésünk szempontjából tekintve az egyik legfontosabb. Azért adtam neki a *Küldetés szívvel-lélekkel* címet, mert úgy hiszem, ez összefoglalja az egyik olyan kihívásokat, amelyre egyértelmű választ kell tudnunk adni, és amellyel kapcsolatban új álláspontot szükséges kialakítanunk.

Lassacskán előrehaladok abban a folyamatban, hogy az egész rendet meglátogassam, és így látom, milyen sokféle helyzetben találjuk magunkat; érzékelem a különböző területi egységek eltérő problémáit, amelyek az egyes intézmények aktuális helyzetéből adódnak, valamint a gondokat, amelyek elhatározásaink meghozatalában és a prioritások felállításának folyamata során felmerülnek. Véleményem szerint ez természetes dolog, hiszen rendkívül különböző kontextusok vesznek körül bennünket, és az egyes területi egységek helyzete nagyban eltér egymástól. Így nem eshetünk abba a hibába, hogy azt gondoljuk, mindegyik számára ugyanaz lehet a megoldás, és azt sem szabad képzelnünk, hogy a problémákat mindenütt ugyanazokkal az eszközökkel kell megoldanunk.

Ugyanakkor azt is látom, hogy vannak közös kihívásaink, és azt is, hogy a rend képes és képesnek is kell lennie arra, hogy néhány közös és alapvető választ kidolgozzon. *Sokféleségünket tehát úgy kell tudnunk alakítani, hogy az végül a gazdagodásunkat szolgálja* – és soha nem úgy, hogy az megosszon bennünket; mindazonáltal *képesnek kell lennünk arra, hogy a központi témákat közös nézőpontból szemléljük.*

Rendünkön belül az egyik fő megoldandó problémát annak a célnak az elérése jelenti, hogy intézményeink és jelenléteink egyaránt úgy kapják tőlünk „az élet leheletét”, hogy ezáltal éltető erejük és

legfőbb referenciapontjuk a piaristaság legyen. *Oly módon kell intézményeinket felépíteni*, hogy ne hiányozzon belőlük a „**piarista lélek**”. Véleményem szerint egy projekt, illetve egy intézmény lelkét az jelenti, ami **alapvető létjogosultságát adja, ami élettel tölti meg magát az intézményt, és ami körülötte is életet teremt**. Jelen testvéri levelemben elsősorban létünk szükségességéről és arról szeretnék szólni, hogy intézményeink piarista lelkületét ki kell alakítanunk. És meg kell mondanom, azért is írok, mert ez a téma foglalkoztat engem; nem akármilyen lélekről/lelkületről van szó, hiszen e nélkül intézményeink nem tudnák biztosítani azt az alapvető javaslatunkat, amelyet a ránk bízott gyermekek és fiatalok elvárnak, és amelyet szeretnének megkapni. Lépésről lépésre fogom megközelíteni ennek fogalmát és jelentését, a saját értelmezésem szerint.

1. Amikor az *iskolákra* gondolunk, mindenkit foglalkoztat azok minősége, jövője, evangelizációs identitása, fenntarthatósága stb. Amikor *plébániáinkról* gondolkodunk, piarista jellegüket vesszük számba, valamint abbéli képességüket, hogy testvéreink hitét kísérvék, illetve saját képességünket, hogy valódi plébániai projektet tudunk-e fenntartani, amelynek úttervét már kidolgoztuk, és amelynek jövője előre látható... Amikor létrehozunk egy bentlakásos iskolát, egy otthont, egy szabadidőközpontot vagy *bármely nem formális képzést nyújtó intézményt*, rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a ránk bízott gyermekek valóban megkapják mindazt, amire integrált növekedésükhöz szükségük lehet... Mindezek nagyon fontos kérdések. Mindazonáltal azt gondolom, hogy ma már egyértelműen levonhatjuk azt a következtetést, hogy intézményeink jövője és abbéli képessége, hogy az emberek szükségleteire képes legyen reagálni, **alapvetően az intézmény identitásától függ**. Az identitás kulcsfontosságú eleme a minőségnek, az evangelizációra való képességnek, a megosztott küldetésnek, valamint abbéli képességünknek, hogy fontos projekteket véghez vigyünk. Én személy szerint azt az erőfeszítést tartom a rend szempontjából a legfontosabbnak, hogy intézményeinknek valódi piarista identitást biztosítsunk. Ez hát az első kijelentés, amelyet jelen írásban tenni szeretnék.

Miután azonban felismertük, hogy ma a legfontosabb kihívásunk abban áll, hogy saját magunk legyünk – hogy piaristák maradjunk –, felmerül annak szükségessége, hogy imádságos mérlegelés alá vegyük, **hogyan** is kell ma piaristának lennünk, és hogy a piarista identitás mely vonásait fontos ma hangsúlyoznunk ahhoz, hogy küldetésünket teljesíteni tudjuk. Nem leszünk képesek sokat kínálni, ha azt, amit családjaink, a társadalom és az egyház számára ajánlunk, nem vonjuk be piarista identitásunk legkülönlegesebb aspektusával, és – ami még fontosabb – ha nem kínálunk számukra az állandó és hűségés hivatás által ihletett keresztény tanítási projektet.

2. Véleményem szerint ebben a „hogyanban” legalább két aspektus, illetve két dinamika rejtőzik, amelyeknek már alapvetően világosnak kellene lennie körünkben. Azért mondom, hogy kellene, mert még vannak utak, amelyeket be kell járnunk, és vannak megteendő lépések is. Az első ilyen dinamika a **„piarista nevelési és evangelizációs projekttel”,** a második pedig a **„megosztott küldetéssel”** kapcsolatos. Azt gondolom, hogy ma fel kell vállalnunk és egyértelműen ki kell jelentenünk azt, hogy ez **a két dinamika egyazon időben zajlik, és hogy azok kölcsönösen függnék egymástól:** világos, egyértelmű és különleges projekttel rendelkezünk, amelyet csak akkor leszünk képesek előrevinni, ha a képzés segítségével és a hivatás által valóban elkötelezett nevelőkkel, a pasztorális munkát végzőkkel és más segítőkkel tudunk együtt dolgozni, akik sajátjuknak érzik küldetésünket, és a piarista iskolákkal közösen mély lelkülettel végzik munkájukat; hiszen küldetésünknek **piaristának és egymás között megosztottnak** kell lennie, hiszen lényege éppen ebben rejlik.

Egy testvéri levél nem ad lehetőséget arra, hogy küldetésünk eme két aspektusát – *piarista és megosztott jellegét* – részletesen kifejtssem. Széles körű irodalommal rendelkezünk e két nézőpontot illetően; arra hívlak benneteket, hogy figyelmesen olvassátok és tanulmányozzátok ezeket a műveket. Itt csak azt szeretném kijelenteni, hogy nevelési és evangelizációs projektünk csak akkor ölt piarista

jelleget, ha – többek között – integrált nevelésre törekszik, evangéliumi ihletettséggel bír, és az evangéliumot hirdeti, saját eszközeivel hozzájárul a társadalmi változásokhoz, olyan vezetői vannak, akik a piarista projekt alapvető elképzeléseit meggyőződésükké teszik és lelkesen támogatják oly módon, hogy küldetésükként felvállalják azokat. Így hát nekünk, piarista szerzeteseknek nemcsak az a felelősségünk, hogy jól végezzük a dolgokat, hanem bizony az is, hogy azoknak a személyeknek, akikkel megosztjuk küldetésünket, és akik elköteleződnek mellette, piarista identitását bátorítsuk, kísérjük és megerősítsük. Itt az ideje, hogy a piarista iskolák felvállalják, hogy a „megosztott” melléknév *küldetésünk identitásának részét képezi*, és annak is, hogy levonjuk a szükséges következtetéseket. Nem csupán egy ismertetőjegyről van szó, és nem is egyszerűen stratégiai választásról; a megosztott küldetés az a mód, amelynek mentén küldetésünket értelmezzük és előrevisszük. Természetesen körülményeink és lehetőségeink feltételei különböznek aszerint, hogy milyen kontextusban élünk, ennek azonban nem szabad eltérítenie bennünket a legfontosabbtól, hogy *identitásunk szerint dolgozzunk, és hogy kísérjük azokat a személyeket útjukon, akik egy másféle hivatáson keresztül ugyanezt az identitást keresik*. Ez lehetséges és szükséges mindazon kontextusban, amelyben mi piaristák élünk és dolgozunk.

3. Azonban mindennek „*felismerhetőnek*” kell lennie. Fontos, hogy a ránk bízott gyermekek és fiatalok, családjaink, nevelőink lássák, hogy mindez, minden meggyőződésünk, amelyek mentén dolgozunk, mindazok a javaslatok, amelyekkel lelkesítjük őket, valóban megélhetőek azok által, akik ezekről a dolgokról nekik beszélnek, illetve akik mindezt megvalósítható jövőként vázolják fel előttük. Piarista intézményeink csak akkor lesznek hitelesek, ha középpontjában állnak olyan „személyek, akik mindenre válaszolnak” azáltal, ahogy élnek, befogadnak, dolgoznak és meghallgatnak, lelkesítenek és ünnepelnek. Ahhoz, hogy a velünk kapcsolatban álló személyek valóban érezzék, hogy nevelési és evangelizációs javaslatunk valódi, látniuk kell, hogy elköteleződünk mellettük. Csak akkor tudunk keresztény módon nevelni, és a gyermekek, a fiatalok és a családok

hitéletét kísérni, ha intézményeinkben az élő keresztény közösség szíve dobog, ami lehetővé teszi az emberek számára, hogy saját rólunk szerzett tapasztalataikból kiindulva igazolják azt a választási lehetőséget, amelyet életükre nézve számukra az evangélium kínál.

Ezért hát egy központ lehetőségeinek alapvető feltétele, hogy neveljen és evangelizáljon, amire mi, piaristák azáltal törekszünk, hogy – a San Pantaleóból kiinduló utak szerint – megpróbáljuk kísérni a gyermekeket és a fiatalokat az iskolaérett kortól egészen addig, míg hívő felnőttekké válnak. Ha akkoriban elengedhetetlenek voltak ezek az ösvények ahhoz, hogy a gyermek el ne vesszék, illetve hogy őt el ne veszítsék az úton, akkor ma talán csak néhány keresztény közösség segítségével, akik a gyermekek és fiatalok integrált kísérésének feladatát felvállalják, tudjuk garantálni intézményeinkben azt, hogy eredeti küldetésünkhöz hűek maradhassunk. Küldetésünk részét képezi ezen keresztény közösségek felépítése, amelyek abból a karizmából kiindulva, amely a piaristák sajátja, a gyermekek és fiatalok számára lehetséges és reményt ébresztő horizontot kínálnak. Ezeknek a közösségeknek olyan „léleknek” kell lenniük, amelyek életet lehelnek a piarista jelenléttbe, bárhol is legyen az. *„Tegyünk meg minden tőlünk telhetőt annak érdekében, hogy diákjaink, a szülők, a tanárok, az intézményeinkben dolgozó személyek, barátok, papok, szerzetesek, öregdiákok, Isten egész népe, akik intézményeink környezetében élnek, meghívást kapjanak arra, hogy saját hitüket olyan egyházi közösségben éljék meg, amely kétségkívül magán viseli a kala-zanciusi jelet és karizmát”* (Ángel Ruiz atya, 1983).

4. Ez a feladat a piarista szerzetesközösség számára mindig elsődleges fontosságú, amelynek alapvető funkciója az, hogy az intézmény lelke legyen. Azon kell dolgoznunk, hogy ez mindig így legyen; kétségkívül különféle módon – és nem csak az egyes helyi közösségek eltérő struktúrája miatt. A különböző körülmények, amelyek között élünk, arra hívnak bennünket, hogy új módon közelítsünk ehhez a feladathoz. Mindazonáltal soha nem szabad elfelejtenünk, hogy hivatásunk részét képezi az, hogy a küldetés lelkévé váljunk.

A piarista szerzetes közösségeknek mindig a küldetés lelkeinek kell lenniük, és azon kell dolgozniuk, hogy ez a lélek egyre több személyhez elérjen. Ki merem jelteni, hogy azokon a helyeken, ahol a sok világi piaristának és a piarista iskolák testvériségeinek kölcsönös felelősségvállalásán alapuló elkötelezettségének köszönhetően lassan látszik a piarista keresztény közösségek növekedése, a piarista szerzetesek arra hivatottak, hogy a „*lélek lelkévé*” váljanak, ha lehet ezt így mondani. Azért építjük a keresztény piarista közösségeket, hogy intézményeink piarista identitását megerősítsük, és hogy a keresztény és misszionárius élet ezen momentumait felkínáljuk az egyháznak, hiszen oly nagy szüksége van rá; illetve azért, hogy küldetésünk minden célszemélye és a velünk együtt dolgozó személyek számára egyértelművé váljon, hogy van egy hely, ahol meg lehet élni mindazt, amit keresnek. Ezek a közösségek nemcsak nem helyettesítik a szerzetesek jelenlétét, hanem szükségük is van rájuk, és igénylik is ezt a jelenlétet. Nem vagyunk annyira naivak, és annyira eltájoltak sem, hogy azt higgyük: mindezt mi, szerzetesek meg tudjuk egyedül valósítani, és mindenki számára referenciaként szolgálhatunk. Van azonban valami, amit sohasem tehetünk: soha nem szabad elveszítenünk – vagy csak félgőzzel megélnünk – létjogosultságunkat: azt, hogy intézményeinket élettel töltsük meg, útjukon piaristaként kísérvük azokat, és arra törekedünk, hogy növekedjenek azon karizma iránti hűségükben, amely Kalazanci Szent József személye által adatott nekünk. A piarista szerzeteseknek és a piarista közösségeknek mindig a küldetés lelkeként kell élnie és dolgoznia, és arra kell törekednünk, hogy ez a küldetés minél több ember között oszoljék meg.

Ezért hát a piarista szerzetesi élet rendkívül fontos és alapvető részét képezi a piarista keresztény közösségnek és küldetésének. Azt is merem állítani, hogy a „*lélek lelkét*” képezi a piarista jelenlétben, és így felelőssége alapvető jelleggel bír. A piarista közösségek arra hivatottak, hogy olyan helyekké váljanak, amely ezt a szélesebb körű közösségi valóságot bátorítja, ahol a közösségi és misszionárius élet kulcsfontosságú elemeit meg lehet tanulni, ahol mindannyiunk egy

több évszázados karizmatikus történethez és globális intézményi valósághoz kapcsolódunk, ami valódi piaristákká és katolikusokká tesz bennünket.

Idén, amikor a papság évét ünnepeljük, még azt is hozzátenném, hogy a piarista papnak nehéz, ugyanakkor rendkívül értékes küldetése van, mégpedig az, hogy vezesse – együtt azokkal, akik világi hivatásuk által felvállalják a szolgálatot, hogy a közösséget kísérik – ezt a közösségi keretet, amelynek az új piarista és egyházi arculatnak kell lennie, amely képes arra, hogy sok-sok gyermeket és fiatal hív össze, és lehetővé teszi, hogy a Jézus felé vezető út nyitva maradjon a világ minden részén.

5. Úgy kezdtem ezt a levelet, hogy elismertem azon helyzetek sokféleségét, amelyekben magunkat találjuk. Vannak intézményeink és jelenléteink, amelyekben nincs helyi vallási közösség; másokban több különböző közösség van; megint máshol van ugyan vallási közösség, de alig működik a megosztott küldetésdinamikája; van, ahol a szerzetesek különböző struktúrákban ugyan, de mind a küldetés szívében élnek; s végül sok olyan közösségünk is van, ahol azok valóban lelket lehelnek az iskoláink életébe. Olyan területi egységek, amelyek saját provinciájuk körülményeit felülvizsgálva és elvárásait figyelembe véve próbálnak választ adni ezekre a szükségletekre... Véleményem szerint minden esetben különbözőképpen kell megkeresni a módját, hogy intézményeinkben valódi piarista lelkület működjék, és hogy olyan személyek és közösségek vigyék előre, amelyek lehetővé teszik, hogy mindenki, aki részt vesz az intézmény átalakításában, érezze: van egy olyan egyházi és piarista hely, amelyből kiindulva az iskola (vagy bármely más intézmény) fenn tud maradni, és amely számukra referenciapontként és életforrásként szolgál. Ezen a téren mindannyiunknak jut feladat, minden területi egységben. Erre hívlak hát teljes szívemből mindannyiótokat.

Néhány olyan végső gondolattal zárom leveletem, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak mindazzal, amit az előzőekben leírtam. Olyan feladatok ezek, amelyek véleményem szerint még ránk várnak. Lenne még sokkal több tennivaló, de csak négyre tennék javaslatot a következőkben, mintegy példaként:

- A legutóbbi egyetemes káptalanunk a „piarista közösség és a küldetés” témájára nem tért ki. A generálsi Kongregáció most szeretné újratárgyalni ezt az ügyet, és a rend számára egy a témával kapcsolatos dokumentumot kínálni, mihelyt erre lehetőségünk nyílik. Remélem, sikerül majd közösségeink számára a küldetés teljesítését elősegítő képességünk fejlesztésére vonatkozólag támpontokat adni.
- Rendünk rendelkezik egy a piarista világiakkal kapcsolatos intézményi projekttel, amelyet a Világiak a piarista iskolában (1997; Piarista füzetek 2.) című dokumentum foglal össze. Az ebben a dokumentumban összefoglalt javaslatok közül sok még mindig megvalósításra vár, amelyeket szükséges véghezvinnünk ahhoz, hogy intézményeinket piarista lelkület járja át.
- Hivatáspasztorációnk nagy növekedésbe kezd, és gyümölcsöt hoz, ha intézményeinkben identitásunkból kiindulva egyre többet és jobban dolgozunk, s azt egyre nagyobb piarista étellel töltjük meg. Sok fiatal közelít hozzánk, akik küldetésünk iránt éreznek hivatást; azonban még többen tudnának közeledni, ha a küldetés átformálná őket.
- Még nem gondoltuk végig a szerzetesnek az intézményben betöltött szerepét, pedig nem lehet bárhogyan egy intézmény lelkületének részese lenni. Egyetlen dolog természetesen igaz: soha nem szabad ezt a hatalom dinamikája szempontjából szemlélni, hanem mindig a szolgálatéből; soha nem szabad azt „tenni, amit *szerintem* kell megtenni”, hanem mindig csapatban kell dolgozni, és soha nem egy

elszigetelt intézményből kiindulva, amely önmagát meghatározza és önmagával elégedett, hanem egy szélesebb projektet tekintve véve, amelyet vagy a területi egység, vagy maga a rend működtet. Ezekről sokkal többet kell gondolkodnunk.

Kedves testvéreim, intézményeink piarista lelkületének kialakítása, és az, hogy szerzetesi létünk az intézmények életforrása legyen – ezek mindannyiunk közös kihívása, bárhol legyünk is a világon, és bármilyen valóság vesz is bennünket körül. Saját helyzetünkből kiindulva és a rend kísérésével igyekszünk autentikus válaszokat adni; olyan válaszokat, amelyek a rendbe és a hívőkbe egyaránt új életet lehelnek.

Szeretetteljes üdvözléssel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

„Kalazanciusi családot” építünk

2011. október

„A mennyek országa hasonlít a mustármaghoz, amelyet fogott a gazda, és elvetett földjében. Ez kisebb minden más magnál, amikor azonban felnő, nagyobb minden veteménynél, fává terebélyesedik, úgyhogy jönnek az ég madarai, s fészket raknak ágai között.” (Mt 13, 31-32)

Kedves Testvérek! Ezt a levelet nem sokkal az után írom, hogy a Madridban rendezett Ifjúsági világtalálkozó keretében részt vettem a „Kalazanciusi Család” eucharisztiaján, amelyet a getafei iskolánkban ünnepeltünk, és amelyre szívünkben a *Kalazanciusban gyökerezünk* mottónkkal gyűltünk össze. Különleges kalazanciusi ünnep volt ez, amelyre több mint ezerhétszáz fiatal, valamint számos szerzetes és szerzetesnő gyűlt össze a kalazantínusok, a Cavanis-atyák, a kalazanciusi nővérek, a piarista nővérek, a Faustino Míguez atya által alapított rend nővérei és a piarista rend tagjai közül. A szentmise bemutatása után a napot a „Kalazanciusi fesztivál” zárta, amely a művészet és a munka jegyében tele volt az élettel, a hivatással és a Kalazancius iránti szeretettel kapcsolatos tanúbizonyságokkal. Minden kétséget kizárólag nagyszerű kalazanciusi ünnep volt. Ezúton is köszönöm minden szervezőnek, akik nagy és kiváló munkát végeztek.

A nap végén néhányan azt javasolták, hogy szenteljük az *Ephemerides Calasancianae* egyik számát annak, hogy leírjuk, mi mindent éltünk át; és többek között az is elhangzott, hogy az ünnepség keretében tartott szentbeszédemet írjam át üdvözlő levélnek, salutationak. A kérésnek ezúton teszek eleget, és „családunkról” szóló hangos elmélkedésemet, amelyet fiatalok százai előtt mondtam el, most mindnyájatokkal megosztom. Ez a levél tehát szentbeszéd lesz; megértéséhez, valamint hangvételének és tartalmának értékelésénél ezt vegyétek figyelembe.

1. Családi eucharisziát ünneplünk

Egy család vagyunk, és hitünket az Úrban, az egyházhoz való tartozásunkat és benne karizmánk adományát közösen ünnepeljük. Olyan karizma ez, amely „Kalazanci Szent József szerencsés vakmerőségének és állhatatos türelmének” gyümölcse, és amelyet később Paula Montal, Antonio és Marco Canavis, Faustino Míguez, Celestina Donati, Anton Maria Schwartz és még sokan mások továbbbőveltek. Olyan karizma a miénk, amely az egyházat folyamatosan termékennyé teszi, és mindig új válaszokat igényel.

Ezért hát érdemes reflexiónkat azzal kezdeni, hogy kifejezésre juttatunk néhány „családi érzést”, amelyek ezen az oly fiatal, oly életteli és oly fontos ünnepen talán mindnyájunkat eltöltenek. Mindössze három szót mondok, amelyek mindezeket összefoglalják: öröm, köszönet és elköteleződés.

Nem szükséges ezeket hosszan fejtegetnem; elég, ha annyit mondom: mindannyian, akik itt vagyunk veletek, *úgy érezzük, hogy bennünket hozzátok küldtek*. Ezért hát arra hívlak benneteket, hogy ti is érezzétek ugyanezt az elhívást. Minden alapítónk a hit embere volt, és terveiket hitelesen és elköteleződéssel tudták életre váltani. És ez egyiknek sem volt egyszerű, mégis tovább folytatták útjukat, másokat is meghívtak, és építkeztek. Ők a mi példaképeink; ahhoz, hogy teljes és boldog életet éljete, éreznetek kell, hogy ők hívnak össze bennünket. Fedezzétek fel életük kulcsfontosságú dimenzióit, és tegyétek azokat magatokévá; ez lesz a jel, hogy ti is ehhez a családhoz tartoztok.

2. Családunk Kalazanciusból fakad

A Kalazanciusi Család abból a karizmából (adományból) táplálkozik, amelyet Kalazancius befogad, felvállal és megformál. Miben is áll a karizma fogalma? Egyszerű szavakkal magyarázom el. Az evangéliumban sok nézőpontról olvashatunk, és az Írás sok javaslatot tartalmaz. Egy karizma az evangélium egyik aspektusát emeli ki, egy árnyalatát, az élet egyik kulcsfontosságú tényezőjét, és ezt egy

olyan a teljességre vezető útként javasolja, amelyet az egyház is elismer. Egyetlen karizma sem tükrözi az egész evangéliumot, a karizmák összessége azonban közelít az élet ezen javaslatához, amely egy napon a Jézus Krisztusban való teljesség által valósul majd meg. Egy karizma egy fontos evangéliumi vonásra világít rá, Isten ezért ébreszti fel, az egyház pedig elismeri. A mi karizmánk azt hirdeti, hogy ha egy gyermeket vagy egy fiatalat már kicsiny korától kezdve kísérünk, hogy segítsünk neki felfedezni Jézust, és hogy az evangelizáló nevelés által integrált módon növekedhessen, akkor ez a fiatal teljességgel boldog személlyé válik, aki képes követni az Urat, és megváltoztatni a világot. A mi karizmánk az irántatok érzett, az evangéliumra nyitott fiatalok iránti feltétel nélküli *bizalomra* épül.

Kalazancius hitt, és mi is hiszünk bennetek. Higgyetek ti is az életekben, amelyet Isten megerősít! Kalazancius és a családja, amely most itt összegyűlt, meghívást intéznek hozzád: a te életed is átalakulhat és elérheti a teljességet, hiszen a mélyen megélt kalazanciusi karizma bármit átalakít, amit csak megérint.

Oly sok személyt tudnék felhozni példaként, akiket a kalazanciusi karizma formált át! Emlékszem, hogy ezt a mondatot, hogy *„amikor a kalazanciusi karizmát annak teljességében megélik, az a személyek és a közösségek átforgalmazását idézi elő”* sokszor hallottam az elmúlt két évben különböző piarista szerzetesektől, amikor piarista intézményeket és küldetéseket láttak és ismertek meg, illetve fiataloktól, akik fogadalomtételük vagy felszentelésük napján köszönetet mondtak... hányszor és hányszor hangzott ez el! És ti is mindannyian ezen kijelentés igazságának tanúi vagytok.

Mindannyian el tudnátok mesélni, hogy Kalazancius hogyan alakította át az életeket. Arra hívlak benneteket, hogy ezt tegyétek is meg ezekben a napokban, hogy ezt a lelkekben őrzött kincset megosszátok egymással, hogy beszéljeteek mindenről, amit csak felfedeztetek, amit álmodtatok, amit megosztottatok, amit kerestetek, és arról is essék szó, ami a nehezetekre esik, hiszen ez is a kalazanciusi élet része.

Teljes erővel mondom, és az itt jelenlévő minden szerzetes, szerzetesnő és nevelő nevében jelentem ki: **Hiszünk bennetek, és úgy érezzük, hogy bennünket hozzátok küldtek!** Ezért hát, kedves barátaim, nagy feladatra hívunk benneteket: egy új világ építésére, egy megújult egyház, testvéri közösségek, egy új léttér kialakítására mindenki számára. Mert képesek vagytok megtenni, ha vannak tanúk, akik segítenek nektek, ha megélik a hitet, ha hisznek az önátadás és a szeretet erejében. Készen álltok teljességben élni és révbe érni életetekkel, illetve átadni életeteket, akár egészében, ahogyan azt Kalazancius tette.

Mindezt nem csupán a saját nevemben, és nem is a piarista rend nevében, de még csak nem is a Kalazanciusi Család nevében mondom, hanem a gyermekek és fiatalok nevében, a szegények nevében, Kalazancius és az Úr nevében. Nekik mind szükségük van ránk! Neki, az Úrnak szüksége van ránk!

3. Mint egy mustármag

Különleges részlet az, amelyet ma a szentmisén hallgattunk. Isten országa olyan, mint egy kicsiny mustármag, a legkisebb a magok közül, azonban az élet hordozója, méghozzá a bőséges életé. Milyen sok utalás van erre a képre az evangéliumokban és az egész Újszövetségben! A kovász a kenyérben, a gyermek mint a mennyek országának jele, a „boldogok a szegények”, az Isten, aki a szegényt és a kicsinyt választja... végtelenül hosszú ez a sor. Mély evangéliumi igazság húzódik meg ezen képek mögött, amely hangsúlyozza, hogy a kulcsfontosságú elem, a „hit mértékének egysége” a szeretet.

Ugyanaz történik velünk, mint Péter apostollal. Ezekben a napokban várjuk XVI. Benedek pápának, az ő utódának a látogatását, akinek hozzánk intézendő szavai és tanúságtétele elé egyaránt nagy-nagy örömmel és várákozással tekintünk. Jézus Pétertől, az első apostoltól nem azt kérdezi, milyen címekkel rendelkezik, és azt sem, hogy mekkora hírnévnek örvend; semmi hasonló nem érdekli őt. Jézus a szeretetről kérdezi az apostolt: „Jobban szeretsz engem, mint ezek?”

Testvéreim, Péterhez hasonlóan mi is kicsinyek vagyunk, azonban a teljességre vagyunk hivatottak, hiszen a teljesség evangéliumi értelemben épp a kicsiny mivoltunk, amelyben azonban Isten lakozik. Ez hát mindannyiunk hivatása, és a Kalazanciusi Család hivatása is.

4. Kalazancius javaslatai

Kalazanci József fiatal korában, felnőtt korában és idős korában is folyamatosan keresett; s vajon mit? Isten akaratát. Egészen addig, amíg meg nem találta, és ki nem jelenthette: *„Rómában megtaláltam, hogyan szolgálhatom legjobban Istent: e szegény gyerekek segítése által, és nem is hagyom el ezt semmiért a világon.”*

Isten akarata az életünkkel kapcsolatosan sokféle módon és sok személyn keresztül nyilvánul meg; ma is, Kalazanciuson keresztül, három konkrét javaslaton keresztül, amelyet életéről való elmélkedésünk közben fedezhetünk fel:

- **Kalazancius szenvedélyesen megélte a hitét**, már kisgyermek korától kezdődően. Szenvédélyes életet, szenvedélyes küldetést és szenvedélyes szeretetet élt. Csak így volt képes a növekedésre. A hit nem csupán „egy további pont az élettervemben”; nem én vagyok az, akinek hite van: a hit az, ami engem hordoz. Az ő hite szenvedélyes volt, amelyet imádsággal ápol, amely az Istenbe vetett bizalomra épült, amelyet a közösségben osztott meg, és amely a nehézségekben kristályosodott és a küldetésben fejeződött ki. Ma **Kalazancius azt javasolja neked, hogy gyökered a hit legyen**, hogy életedben igazsággá tedd az a jelmondatot, amely téged erre a Világifjúsági találkozóra hozott: *„Verjetez benne gyökeret, épüljetez rá és erősödjetez meg a hitben.”*
- **Kalazanciusnak érzékeny szíve volt** a szegények, a gyermekek és a szükséget szenvedők iránt. Sokan látták ugyanazt a keserű valóságot, amelyet ő, de csak ő volt képes az evangéliumból kiindulva választ adni erre a helyzetre, és ezt egész életével tette. **Kalazancius azt javasolja neked, hogy a szegényekből kiindulva hozd meg döntéseidet.**

- **Kalazancius felvállalta hivatását, és nevet adott annak, amit meg kívánt élni.** Az ő javaslata a következő: **Éld meg a hivatásodat!** Ne másnak élj, mert nem éri meg. A féltelmek és a kétségek nem számítanak. A legbutább dolog, amit csak tehetünk, az, hogy Istentől félünk, vagy akár attól, amit ő a szívünkbe helyez, azaz a legjobbtól, ami benned van, és ami növekedésre ösztönöz. Ezért hát Kalazancius javaslatát szívleld meg, hogy a nagylelkűség mély vágyából kiindulva növekedhess, és hogy életedet másoknak adhasd. Noha kétségek merülhetnek fel benned, biztos vagyok benne, hogy azok neki is voltak, hiszen a kétség nem idegen a keresztény tapasztalattól. Mi azonban nem a kétségeinkből, hanem a hitből, a reményből és a szeretetből kiindulva döntünk. Csak így lesztek boldogok!

5. Néhány szó szerzetes fivéreimhez és nővéreimhez

Testvéreim: életünket átadtuk Istennek, éljük meg tehát azt teljességben! Fialajainknak tanúkra van szükségük. Ezért hát azt kérem tőletek, hogy apostoli buzgósággal, nagy lelkierővel és a küldetés iránti önátadással éljetek. A fiataloknak nem középszerű emberekre van szükségük: így csak kárt okozunk bennük. Olyan a küldetésben kiforrt életet kérek hát tőletek, amelyet a hit tart fenn, amelyet a közösségben osztotok meg, és amelyet a fiataloknak ajándékoztok. Éljünk hát így, testvérek Isten dicsőségére és felebarátaink hasznára!

6. Isten országa olyan, mint a mustármag

Azon evangéliumi részlet visszaidézésével zárom gondolataimat, amely ünnepünk középpontjában áll. Ez a kicsiny mag, amelyet Kalazancius vetett el, ma téged is védelmez. Ám nem azért, hogy a fa ágai alatt meghúzd magad, biztonságban és nyugodtan, hanem azért, hogy te is tovább keress, és hogy életet adj. Te is folytathatod ezen terv megvalósulását, és nélküled ez a terv szegényebb lenne. Imádkozzatok, testvérek, hogy Isten megadja nekünk életünk önátadásának adományát, mint ahogyan azt Kalazanciusnak is megadta. Ámen.

Testvéreim, ez volt az a szentbeszéd, amelyet a Világifjúsági Találkozóon a Kalazanciusi Család napján tartottam a fiatalok előtt Madridban. Azért küldöm el mindnyájatoknak, mert úgy gondolom, az is nagyon piaristas, hogy megosszuk mindazt, amit a fiataloknak mondunk, amit nekik prédikálunk, amit nekik hirdetünk. A nap végére nagyon konkrét kétség fogalmazódott meg bennem: *vajon ki hívott itt egybe kicsodát?* Mi voltunk azok, akik a fiatalokat hívtuk, vagy nekik sikerült egybehívniuk bennünket a Kalazanciusi Családba, hogy együtt legyenek a generális atyák és generális anyák, hogy oly sok hivatással kapcsolatos tanúbizonyságot megosszunk velük, és hogy saját identitásunkat illetően oly nagy örömben legyen részünk?

Továbbra is építenünk kell a Kalazanciusi Családot; efelől semmi kétségem sincs. Ezért hát tájékoztatlak benneteket, hogy családnunk minden generálisát összehívtuk Rómába, 2012 februárjára egy munkán és imádságos mérlegelésen alapuló találkozóra, amely a **KALAZANCIUSI CSALÁD saját dinamizmusa felélénkítésének** lehetőségeit keresi majd. Újra elindítjuk a generálisok gyűléseit, ugyanakkor céljainkat a régiókra, illetve a területi egységekre is kiterjesztjük. Véleményem szerint nagyon fontos, hogy mindannyian találkozzunk Rómában néhány napra, és hogy egy olyan megújult Kalazanciusi Családi terv alapjait le tudjuk tenni, amely mindannyiunk segítségére lesz, és amely megerősít bennünket.

Erre a találkozóra a munkatervünk a következő:

1. Gyűlésünket egy „**a kalazanciusi identitás ma**” témájú előadás meghallgatásával kezdjük, hogy lelkünket felbuzdítsa, és hogy reflexiónkat megvilágítsa.
2. Három központi témát tárgyalunk, amelyeket a generális csoportok mindegyike előzőleg előkészít. Ezek a következők lesznek:
 - Intézményünk karizmatikus identitásának központi elemei és kalazanciusi létünk kapcsolódási pontjai.

- Az intézmény jelenlegi helyzete és az előre látható alapvető kihívások.
 - A kalazanciusi család ápolásával és építésével kapcsolatos ismérvek és javaslatok.
3. A „család térképéről” is hallgatunk majd egy előadást, amelynek során a Kalazanciusi Család összes jelenléti helyéről az egész világon tájékoztatást kapunk.
 4. Meghívjuk majd gyűlésünkre a Piarista Testvériség Generálisi Tanácsát, amely szintén részét képezi a Kalazanciusi Családnak, hogy az általuk bejárt utat megosszák velünk.

Mondjunk köszönetet Istennek azért a karizmatikus adományért, amely az egyházon belül saját identitásunkat biztosítja, és teljes elköteleződéssel álljunk ki minden mellett, amit csak képesek vagyunk megtenni, hogy a kezünkben levő lehetőségeket valóra váltsuk.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

Kalazanci Szent József pártfogásának ünnepe 2011. november

Rendkívüli dolog arról elmélkedni és arra reflektálni, ahogyan Kalazancius a kegyes iskolák szolgálatát meghatározta, miszerint az *„pótolhatatlan és talán a legfontosabb szolgálat a megromlott erkölcsök megjavítására; szolgálat, amely a fiatalok jó nevelésében áll; hiszen ettől függ a későbbi felnőtt egész hátralévő életének jósága vagy rosszasága”*.¹ Rendkívüli dolog, ugyanakkor nagy elköteleződést feltételez.

Ezen levelemet arról a nevelési szolgálatról szeretném írni nektek, testvéreimnek, amelyet az egyház a piarista rendre bízott, és amelyet Kalazancius is az egyház számára hozott létre, hogy azt *„a legméltóbb, a legnemesebb, a legérdemszerzőbb, a legjótékonyabb, a leghasznosabb, a legszükségesebb, a legtermészetesebb, a legésszerűbb, a legkedvesebb, a kegyelmekben leggazdagabb és legdicsőségesebb szolgálatnak”* tartsa, és akként értékelje, hiszen – többek között – *„a jóra vezet és serkent minden fiút, bármilyen körülmények között éljen is”*. A pedagógia történetében nem könnyű feladat még egy olyan szenvedélyes szöveget találni a nevelés abbéli szerepéről, hogy az embert átalakítsa, hogy a társadalmat közelebb vigye a teljesség értékeihez, amelyeket a mennyek országának adománya ihlet, és hogy Isten minden egyes emberrel szembeni szeretetét a lehető legtermészetesebb módon kifejezze, mint Kalazanci Szent József Tonti bíboroshoz írott emlékirata.

Hogyan kell megélni és ösztönözni ezen *„legszükségesebb”* szolgálatot?² Hogyan lehet értékelni és annak teljességében gyakorolni azt a piarista renden belül? Nekünk, nevelőknek ezek a kérdések merülnek fel a szívünk mélyén. És kétségkívül mindnyájunknak megvan rájuk a saját válasza.

¹ KALAZANCI Szent József, *Emlékirat Michelangelo Tonti bíborosnak (1621)*, Budapest, 2000 (Piarista tanulmányok, 4).

² *„Assolutamente necessario”*, azaz abszolút szükséges (az eredeti olasz szöveg szó szerinti idézése a Tonti bíborosnak írt emlékiratból).

Én is szeretnék felkínálni nektek néhányat, amelyeket ezen hosszú évek alatt folyamatosan megtapasztaltam, miközben a piarista nevelői hivatást annak mélységében oly sok személlyel és oly sokféle helyen és kontextusban megosztottam.

1. Néhány szó a piarista szerzetesekhez

Mi, piaristák **nevelők vagyunk**. Sokféle dolgot tehetünk, és különböző feladatoknak és szolgálatoknak szentelhetjük magunkat. Mindazonáltal a nevelés az identitásunk, a létértelmünk, a hivatásunk részét képezi. A nevelési szolgálatot különböző helyszíneken gyakorolhatjuk, rendkívül sokféle tevékenységből kiindulva konkretizálhatjuk azt; de soha nem veszíthetjük szem elől, hogy a nevelés alapvető részét képezi létünknek, hiszen a küldetés a karizma alapvető része. Mindig hangsúlyoznom kell, és ebbe soha nem fáradok bele, hogy káros, ha *létünkről és tennivalónkról* úgy beszélünk, mint ha olyan dolgok lennének, amelyeket anélkül szét lehetne választani, hogy értelmüket vesztenék.

Tegyük hát még egy lépést: Kalazancius a nevelést az „Isten előtti fogadalom” szintjére emeli. A nevelést összekapcsolja az engedelmesség fogadalmával, és ebbéli meggyőződését a nevelés iránti különleges önátadás kérésével fejezi ki. Kétségtelen, hogy remek módja ez rendünk alapvető hozzájárulásának és létértelmének kifejezésére: nevelők vagyunk. Így emlékezünk erre, amikor Máté evangéliumának egyik bekezdésében hallgatjuk, hogy Jézus azt mondja: aki *a nevében egy gyermeket befogad* (hivatása által), *őt fogadja be* (vö. Mt 18,1–5). Amikor a nevelői szolgálatnak átadjuk magunkat, akkor privilegizált, valódi és különleges módon fejezzük ki szerzetesi hivatásunkat és abbéli vágyunkat, hogy életünk és létünk középpontjává Jézus Krisztust tegyük.

Soha nem szabad elfeledkeznünk erről, hogy napi, nem mindig könnyű nevelői feladataink elvégzéséhez szükséges lelkierővel tudjunk élni. Sokszor felmerül bennünk a kérdés, vajon intézményeinkben mi is a szerepe a piarista szerzetesnek. Néha azt gondolom,

hogy szent alapítónkat meglepné ez a kérdés, hiszen ő oly világosan tudta erre a választ. Ugyanakkor azt is gondolom, hogy végeredményben életét és írásait egyaránt annak szentelte, hogy megpróbálja mindenkivel megértetni, megszerettetni, hogy mindenki képes legyen megélni ezt a szerepet. Pozitív módon fogalmazta meg mindezt: amikor azt kérte, hogy *„igyekezzék mindenki jó példát mutatni, és nagy szorgalommal látogatni az iskolákat, hiszen ez a mi intézményünk,”*³ és amikor meg kellett rónia a piaristát, hogy az a mindennapos feladatai elvégzése során nem a legtöbbet adja magából, azt mondta neki, hogy *„tehetségét sok szegény gyermek javára fordíthatná és kell fordítania, akik Jézus Krisztus személyét képviselik”*.⁴ Intézményeinkben a piarista szerepe a gyermekekért és a fiatalokért élni, dolgozni, őket nevelni, és átadni nekik egész életét oly módon, hogy azok, aki látnak bennünket, mindennapi életünket ne tudják mással magyarázni, csak egyféleképpen: hogy az a Jézus-hitűnkre és hivatásunk iránti teljes önátadásunk melletti elköteleződésünkre épül. A pozíciónk, a hely, illetve a mód, amellyel mindezt mindenki javára végrehajtjuk, másodlagos dolog. Testvéreim, a rendnek ilyen piaristára van szüksége.

Ezért hát, testvéreim, igenis szükségesek vagyunk iskoláinkban, és őszinte alázattal elmondhatjuk, hogy *„hiányzunk”*. Azonban csak akkor van ránk szükség, ha életünket és küldetésünket autentikus módon éljük meg; középszerű piaristára senkinek sincs szüksége. Emlékszem a nemrégiben a szardíniai Sanluriban található piarista iskolában tett látogatásomra. Olyan piarista iskola ez, ahol már évek óta nincsenek piaristák. Egy beszédet írtam a tanároknak, amelyben az egyik alcím az *„egy piarista iskola piaristák nélkül”* volt. Nos hát, miután megismertem az iskolát, meg kellett változtatnom ezt a címet, és azt mondani, hogy *„egy piarista iskola, amely nagyon várja a piaristákat”*. Ha az ember ellátogat ebbe az iskolába, akkor valóban rádöbben arra, hogy iskoláinkban igen is nagy szerepe van a piaristáknak, ha azt autentikusan éljük meg.

³ 1153. levél, 1629. július 13.

⁴ 4465. levél, 1647. május 29

2. Néhány szó a nevelési intézményeinkben tevékenykedő minden nevelőhöz

November 27-én sok helyen ünneplik meg a pedagógusok napját. Olyan nap ez, amikor mindannyian, akik a nevelés mellett köteleztük el magunkat, örvendezünk, és hivatásunk fejlődésének a legjobbakat kívánjuk. Én is szeretnék köszönteni a rend nevében minden tanítót, tanárt, nevelőt, akik lehetővé teszik – teszitek –, hogy ez a pótolhatatlan szolgálat továbbra is oly sok gyermek és fiatal életét átformálja, azokét, akik iskoláinkba járnak, akik a nem formális nevelésben részesülnek és növekednek, illetve akik nevelési csoportjaink munkájának gyümölcsét élvezik. Ez a szolgálat is pótolhatatlan, hiszen ti pótolhatatlanok vagytok.

Ti mindnyájan, akik ismeritek az iskolai életet, azt is tudjátok, hogy az igazgatóknak az egyik legnagyobb fejtörést mindig a helyettesítések jelentik. Soha nem könnyű megszervezni, különböző okok miatt. Szükséges megcsinálni; de soha nem szabad szem elől veszítenünk, ha egy tanító autentikus, ha egy nevelő valóban a hivatását gyakorolja, akkor nem is lehet helyettesíteni, pótolni. Az megoldható, hogy néhány napig a matematikát vagy a nyelvet egy másik tanító magyarázza azzal a céllal, hogy ne maradjanak le (remek kifejezés ez annak kifejezésére, hogy soha nem szabad a gyerektől megvonni az órákat, hiszen akkor olyasvalamit veszünk el tőle, ami nemcsak, hogy az övé, de egyben a legjobb is, ami történhet vele); azonban mindazt a képességet, hogy életet és értékeket közvetítsen, amivel egy autentikus nevelő rendelkezik – nos, ezt soha nem lehet helyettesíteni.

Intézményeink minden nevelőjét arra szeretném hívni, hogy magatokat ilyennek fogjátok fel, ilyennek érezzétek magatokat, és alázatosan ezt várjátok el magatoktól, hogy példaként állhassatok neveltjeitek előtt, olyan személyekként, akik arra hivatottak, hogy saját magukból a legjobbat kínálják a gyermekeknek és a fiataloknak, hogy azok a bennük lévő jóból kiindulva növekedhessenek. Mert a nevelés ezt jelenti. Mi, piarista szerzetesek – hiszen Kalazanci

Szent József ezt hagyta ránk örökül – integrálisan értelmezzük a nevelést (annak minden dimenziójában, minden területén, minden időben, és a gyermekek minden korosztályában), és ezt a nevelési módot csak olyan személyek tudják előrevinni, akik nevelői létüket integrálisan élik meg.

Mindnyájatoknak szeretném megköszönni önátadásotokat és elköteleződésüket, és arra szeretnék hívni mindenkit, hogy folyamatosan növekedjete tovább hivatásotokban, és amennyiben azt sajátotokként ismeritek fel, akkor piarista identitásunkban – identitásotokban – is. A rend hálás nektek, de azt is elmondhatom nagy örömmel, hogy ismerek sok nevelőt, akik hálásak a rendnek, hiszen a rend – és Kalazancius – az ő életüket is megváltoztatta.

Emlékszem arra a nevelői gyűlésre, amelyet a legjobban élveztem az elmúlt néhány évben, mióta generálisként szolgálom a piarista rendet. Barcelonában történt. Katalónia provincia minden iskolájának igazgatója gyűlt össze, és arra számítottam, hogy majd beszámolnak arról, hogy a provinciában hogyan működnek a nevelés fogaskezei. Nos, hát nem ez történt. Minden egyes igazgató egyesével felállt, és elmondta, hogy számára mit jelent piaristának lenni. Sok remek tanúságtételt hallottam a piarista identitás felfedezéséről és az abban való növekedést illetően. Ezért szeretnék ma gratulálni iskoláink nevelőinek: hiszen őket is átformálta és gazdagította Kalazancius karizmatikus intuíciója, és ha ezen kincset saját életetek központi részeként felfedezitek, soha el nem hagyjátok azt semmiért. Ezt jelenti az, hogy piarista nevelők vagyunk. Gratulálok!

3. Néhány szó mindazokhoz, akik nevelői küldetésünket – amely egyben az övék is – lehetővé teszik

Nem szeretnék kihagyni a gratulációból benneteket sem, akik nevelői feladatunkat más szolgálatok és más elköteleződések mentén teszitek lehetővé. Néha csak a nevelőkről esik szó, és elfeledkezünk mindazokról a személyekről, akik az adminisztráció, a titkárság, a takarítás, illetve a karbantartás részéről teszik lehetővé iskolánk

működését. A kalazanciusi iskola nem lehetséges az összes dolgozó hozzájárulása nélkül, sem mindannak értékelése nélkül, amit minden egyes személy tesz. Kalazanci Szent József a ti patrónusotok is, amikor feladataitokat ellátjátok, és lehetővé teszitek, hogy minden működjön. Kalazancius is rendet rakott az osztálytermekben, és tisztította a közös helyiségeket (*Gratulálok mindazoknak, akik az iskola takarítását és karbantartását felvállaljátok!*), amikor rá került a sor, kiment alamizsnát kérni, hiszen anyagiak terén ez tartotta fenn az iskolát. Ezen felül még az adminisztrációs és titkári feladatokat is ellátta, valamint rengeteg időt áldozott arra, hogy minden rendben legyen, mert ebben is az iskola jövőjét látta (*Gratulálok mindazoknak, akik az adminisztrációt, a titkári feladatokat és az igazgatást ellátjátok!*), elkísérte a fiúkat haza, akik rendezett sorokban sétáltak (*Gratulálok azoknak, akik például az iskolabuszokat kíséritek!*), sőt személyesen foglalkozott a betegekkel és a sérültekkel. Éjjelenként azzal töltötte idejét, hogy a fiatalokat megtanítsa tanítani, hiszen egyik alapvető feladatának a nevelők képzését tekintette. Így hát a rend a ti – igen, a ti – pártfogótok ünnepén nektek is éppolyan teljes hálával tartozik, mint mindenki másnak.

Eszembe jut az a piarista (engedjétek meg, hogy ne nevezzem meg sem őt, sem pedig a területi egységet), aki így válaszolt a következő kérdésemre: „mivel vagy a legelégedettebb abból, amit itt piaristaként csinálsz?” „Azzal, hogy minden éjjel kitakarítom az internátusban a tusolókat és a mellékhelyiségeket, hogy a következő napon a fiúk tisztán találják őket.” Azt gondoltam, hogy majd beszél az óráiról, vagy a csoportjairól, vagy a könyveiről – de nem: erre a kicsi, mindennapi, ugyanakkor nagy tetteire volt a legbüszkébb, amelyről egyébként senki nem tudott. Éppúgy, mint egy másik piarista, aki még mindig nagyon hiányzik nekem, és aki sok vasárnap éjjel lement a lelkigyakorlatos házba – amely ma a nevét viseli –, hogy kitakarítsa azt. Kalazanci Szent Józsefnek megvan az az adománya, hogy mindnyájatok, akik az iskoláiban dolgoztok, valóban éreztétek: folyamatosan növekednetek kell azon képességekben, hogy szeressetek, és hogy életeteket és hivatásotokat felfedeztétek.

4. Néhány szó a fiúkhoz és lányokhoz, akik közöttünk nevelődnek

Ti vagytok Kalazancius hivatásának középpontja, ti, akik lehetővé tettétek, hogy a kegyes iskolák a szent „szerencsés merészsége és végtelen türelmének gyümölcseként” megjelenjenek. Ezért hát benneteket is érint ez a nap, amelyen a keresztény népiskolák pártfogóját ünnepeljük.

Gyermekeim, ti rendelkeztek egy nagy adománnyal: az emberek szívéből a legjobbat tudjátok előcsalogatni, mint ahogyan azt Kalazanciussal is tettétek, hiszen mi, felnőttek benneteket látjuk a jövőt, amelyért dolgozunk és amelyről álmodunk. Abban a szerencsés helyzetben vagytok, hogy piarista iskolában tanulhattok, és hogy nap mint nap kapcsolatban lehettek Kalazanci Szent Józseffel. Szerencsések vagytok, hiszen a piarista nevelés alapja a belétek vetett bizalom. A Kalazancius által kezdeményezett nevelésnek célja van: képessé tenni benneteket az integrális növekedésre, hogy átalakíthassátok a világot. Talán egy kicsit erősnek tűnik, de ez Kalazancius intuíciója, és ebből következően a legfontosabb, amit nevelési folyamatok során fel kell fedeznetek és meg kell testesítenetek: képesek vagytok egy másfajta világ kialakítására.

Soha nem szabad azonban elfelejtenetek, hogy a piarista nevelés, amely a fiatalok iránti bizalomra épül, azon képességén nyugszik és szilárdul meg, hogy meghív benneteket az Istennel való találkozásra, ami mindannyiunk létértelme. A hit felfedezése és a benne való folyamatos növekedés Kalazancius javaslatának fő mozgatórugója. Remélem, mindannyian képesek lesztek ezt felfedezni, és eszerint szeretnétek élni.

5. Néhány szó a családokhoz

Minden család a legjobbat akarja gyermekeinek. Így hát jól tesszük, ha olyat mondunk nekik, amit kétségtávol Kalazancius is javasolna nekik ma. Ha a legjobbat akarják gyermekeiknek, akkor ne elégedjenek meg azzal, hogy keresnek nekik egy iskolát. Az iskola alapvető és nélkülözhetetlen; a gyermekeknek azonban többre van

szükségük a szüleiktől. A kihívás abban áll, hogy a fiúk és a lányok a saját családjukban, a saját szüleiken lássák, hogy amit nekik tanítanak, az valós, hogy a szüleik ezen fontos értékek szerint élnek, amelyeket nekik az iskolában tanítanak. Szükséges, hogy a gyermekek nagylelkű, autentikus és koherens életek tanúságtételét lássák a felmenőikben. A nevelés nem csupán az intelligencia vagy a munka gyümölcse, hanem a tanúságtétel és a példái is. A fiataloknak különös érzékük van arra, hogy megkülönböztessék azt, aki arról beszél, amit megél, arról, aki csak elméleti síkon beszél, de nem éli meg, amit mond. Gyermekeiteknek szüksége van arra, hogy életetekkel tegyetek tanúságot.

6. Végül néhány rövid, de annál szeretetteljesebb szó azokhoz a fiatalokhoz, akik piarista szerzetesnek készülnek

Szinte soha nem tudom elkerülni, így ma sem. Szeretnék valamit mondani a fiatal piaristáknak: soha ne veszítsétek szem elől, hogy csak akkor lehettek azok a nevelők, akikre a mai fiataloknak szüksége van, ha már most azok a piaristák vagytok teljes mivoltotokban, amivé válni hivatottak vagytok. A teljesség nem csupán egy cél, amelyet el kívánunk érni, hanem életmód, legyünk akármilyen fiatalok vagy öregek. Az élet teljességéhez csak minden egyes nap teljességében juthatunk el. Gratulálok, testvérem, hogy Kalazanciában felfedezted az élet javaslatát, amelyet Isten neked előkészített! Istentől van, ezért soha ne éld azt középserűen.

Mindnyájatoknak kívánom, hogy leljétek meg a kincset, amelyre Kalazanci Szent József rátalált, és hogy teljességében megéljétek azt. Kalazanci Szent József pártfogásának ünnepén a legjobbakat kívánom mindnyájatoknak. Ő mindig mindnyájunk atyja, és mindnyájunk Atyjához vezet bennünket.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

A közösségi élet 2013. május

„A hit közösségébe az a szeretet gyűjtött egybe minket, amelyet az Atya ébresztett bennünk”

Kedves Testvérek!

Húsvét első napjaiban tartottuk a piarista közösségi élettel foglalkozó szemináriumunkat, amelynek középpontjában a reflexió és az imádságos mérlegelés állt. Intenzív, hosszan előkészített és mélyen megosztott hét volt, amelynek során egész rendünket képviselő szerzetesek összegyűltek, hogy piarista hivatásunk egyik központi témájáról, a közösségi életéről beszéljünk. Remélem, néhány héten belül a teljes anyagot megfelelő formában, lefordítva rendelkezétekre tudjuk bocsátani. Most e levélen keresztül szeretnék néhány felmerült témát bemutatni nektek.

Szeretném egy „miérttel” és három „kiindulóponttal” kezdeni.

A *miért* igen konkrét: a generálsi kongregáció azért hívta össze a szemináriumot, mert miután meghallgatta a piaristák gondjait, arra a következtetésre jutott, hogy azok középpontjában a *közösség* áll. Ez a mi életformánk, olyasvalami, amire vigyázni akarunk, ugyanakkor ez sokunkban egyfajta nosztalgia is: egyszerűen mindannyian szeretnénk, ha közösségi életünk még hitelesebben piarista, testvéribb és gazdagabb lenne. Ez a vágyunk egyértelmű, és nem csukhatjuk be szemünket a valóság előtt. A szeminárium összehívásának oka tehát olyasmi volt, amire erősen vágytunk, és aminek nagy szükségét éreztük. Minden résztvevő vágya az volt, hogy a szemináriumon elhangzottak ne maradjanak közöttük, hanem szolgáljanak arra, hogy a közösséggel kapcsolatban felvázolt nagy témákban a reflexió és az elmélyülés folyamatát előrevigyük az egész rendben.

A három *kiindulópont* három megállapításra utal, amelyek egyértelműek voltak a szeminárium során, és amelyeket szeretnék veletek megosztani:

1. Az első: a szeminárium negyven tagja által Madridban megélt közösségi tapasztalat. Igaz, hogy sokat beszélünk a közösségről, ugyanakkor törekszünk „megélni a közösséget” magunk között. Sokan kiemelték a „rend megtapasztalását”, amelyet megélték, és amelyet a különböző életkorok, területi egységek, kultúrák, nyelvek és piarista tapasztalatok gazdagítottak. Mindannyian nagyon hálásak voltunk a renchez tartozás érzéséért, amelyet át tudtunk élni.

2. A második: az egyértelműség, amellyel kiemelkedett a legfontosabb pont, amelyből kiindulva folytatnunk kell a reflexiót: a piarista közösség központja az Úrban való hitünk, aki küldetésre hív bennünket, és egybegyűjt bennünket, hogy közösségben élve megosszuk hivatásunkat. Ez a kiindulópontja a közösségi életről szóló fejezetnek a Konstitúcióinkban. A sok-sok felvázolt konkrét témán túl, amelyről alkalmunk nyílt beszélgetni, a legfontosabb mindig a hivatásunk mély és állhatatos megélése: úgy kívánunk élni, hogy életünk középpontjában a hit áll, a közösségben megosztjuk, amink van, és átadjuk magunkat a küldetésnek. És a három dimenzió integrált módon való megélése anélkül, hogy az a veszély fenyegetne, hogy szétválasszuk, szembeállítsuk egymással vagy leegyszerűsítsük őket. Piaristák vagyunk, közösségben élünk.

3. A harmadik: a fontosság, amelyet a rend által élt megújulási folyamat során a közösség témájának tulajdonítunk. Igyekszünk a rend útját egyengetni az élet néhány kulcsfontosságú tényezőjéből kiindulva, amelyek közül az egyik a közösség. Ez a szeminárium viszont segített megértenünk, hogy a közösség nem csupán az élet egyik kulcsfontosságú tényezője, hanem a folyamat lehetőségének egyik feltétele, amelyet igyekszünk ösztönözni. Olyan közösségekben kell élnünk, amelyek segítenek nekünk növekedni, és amelyek segítenek abban, hogy hivatásunk központi elemeiről tanúbizonyosságot tegyünk. Ez az oka, hogy azon alapvető elköteleződéseinket is szükséges meghatároznunk, amelyek alapján szeretnénk alakítani közösségeinket, illetve új horizontokat kijelölni.

Néhány különösen fontos témát is megosztok veletek, amelyeket a szemináriumon tárgyaltunk. Összefoglalóan teszem ezt, csupán fel-

sorolok néhányat a legfontosabbak közül (a teljesség igénye nélkül), és jelzem az irányt, amely felé elindultunk:

1. Közösségi életünk stílusa: Tisztában vagyunk azzal, hogy a közösség különféle módjait éljük a renden belül; ugyanakkor az is igaz, hogy van néhány elköteleződés, amelyek különösen elnyerték a résztvevők tetszését, és amelyek kialakíthatnák a „piarista stílust”. Néhányat felsorolok: olyan közösségek, amelyek valóban megélik és kifejezik Jézus Krisztus központi szerepét, amelyekben lehetséges a megosztott élet mélységes megélése, amelyekben a hitet testvéri módon ki lehet fejezni, amelyekben kölcsönösen kísérjük egymást, amelyekben meg tudjuk élni a szegénységet, amelyekben a küldetés lelkét éljük, amelyekből kiindulva tudjuk hívni és befogadni azokat a fiatalokat, akiket Isten küld nekünk, amelyekben a különböző életkorú és stílusú személyek örömmel tudnak osztozni, amelyekben a rendet érintő kérdések visszhangra találnak, amelyekben meg tudjuk osztani az élet és a küldetés különböző alkalmait más személyekkel, amelyekben végeredményképpen Konstitúcióink közösségiélet-projektje felismerhető.

2. Projektekből kiindulva élni és dolgozni. Erre a témára sok időt fordítottunk, kiemelve annak fontosságát, hogy közösségeink „közösségi projekt” alapján formálódjanak, olyan közösségek kellenek, amelyek segítenek bennünket növekedni, amelyekbe személyes projektjeinket be tudjuk illeszteni, és amelyek a közösségre bízott küldetéssel, illetve a tartomány és a rend elköteleződéseivel egyaránt egységet képeznek. Ez immár egyértelmű elköteleződés közöttünk, és dolgoznunk kell rajta, hogy előrébb juthassunk; ösztönöznünk kell a közösségi élet piarista projektjeit.

3. A közösség és a küldetés kapcsolata volt egy másik „sztártéma”. Ez szinte minden beszélgetés során felmerült. A közösségre a küldetés lelkeként, ugyanakkor a küldetésre hivatásunk létértelmeként tekintünk. Ezzel a kihívással szembesülni, hogy megértsük annak mélységét, az elkövetkező évek egyik legérdekesebb feladata lesz. A piarista szerepéről van szó intézményeinkben, a közösség abbéli képességéről, hogy a karizmát továbbadja, a közösség különféle

szintjeiről, amelyek a küldetés ösztönzése során érintettek (a helyi közösség, a tartományi, a keresztény piarista közösség stb.).

4. Közösségeink evangéliumi vezetése ugyancsak reflexiónk tárgyát képezte. Az előjáró szerepéről van szó, azon testvérek felelősségéről, akik azt a megbízást kapták, hogy kísérjenek bennünket, az ő szükséges képzésükről és annak fontosságáról, hogy ezt a szolgálatot valóban közösségi és evangéliumi magatartást gyakorolva lássák el.

5. Hívásban való növekedésünk és a közösségi élet. Arra vagyunk hivatottak, hogy hivatásunkat állhatatosan, integrált módon éljük: emberi, keresztény, szerzetesi és kalazanciusi dimenziójában. Kétség nem fér hozzá, hogy a közösség az egyik olyan privilegizált hely, amelyből kiindulva arra vagyunk hivatottak, hogy a hivatásunkban való növekedésünket megéljük. A szemináriumon különböző műhelyfoglalkozásokat tartottunk, s ezek közül az egyik igyekezett javaslatokat tenni a minden egyes dimenzióban való előrehaladásunkra.

Szeretném röviden összefoglalni az előrehaladás néhány olyan módját és lehetőségét, amelyek a viták és az előadások némelyike során felmerültek:

- Képzési folyamatok szükségessége a közösségi életre vonatkozóan is. Képeznünk kell magunkat a közösségi életre, és ezt át kell gondolni, ki kell dolgozni, és elő kell mozdítani rendünkön belül. Intézményes kihívás előtt állunk.
- Jobban el kell mélyülnünk azokban a jelentős adalékokban, amelyeket rendalapítónk, Kalazancius a közösséggel kapcsolatban tesz.
- Előre kell lépünk közösségi életünkkel kapcsolatos elemző képességünkben, hogy objektíven szemlélhessük magunkat, és önkritikát tudjunk gyakorolni. Olyan eszközöket szükséges kidolgoznunk, amelyek segítenek közösségi valóságunk értékelésében.
- Csoportokat kell létrehozni a területi egységekben, amelyek szisztematikusabban tudnak reflektálni a közösségre és segítő iránymutatást tudnak kínálni számunkra.

- A fiatalok befogadásának kihívása, akik a piarista szerzetesi hivatás választásán gondolkodnak.
- A szerzetesek és a világiak testvéri megosztása által teremtett gazdagság.
- A személyek kísérése, illetve a közösség szerepe mindebben.
- A szegénység megélése közösségeinkben.
- Reflektálnunk kell arra, hogyan tudunk növekedni a „communio lelkiségében”.

Bizonyos, hogy e témák mindegyike sok-sok munkával látna el bennünket, és sok-sok teleírt oldalt tehetne ki. A szeminárium összehívásával a generálisi kongregáció szeretné a rend figyelmét a közösségi életünkkel kapcsolatos kihívásokra irányítani, és mindnyájunkat arra kérni, hogy „közösségépítői” feladatunknak nagyobb fontosságot tulajdonítsunk.

A következő egyetemes káptalanon szeretnénk nagy figyelmet fordítani erre a témára, és reméljük, hogy a rend számára egyértelmű és szilárd reflexiót tudunk kínálni. Ezért szükséges tovább dolgoznunk a szemináriumon tárgyalt összes témán a rend különféle (helyi, provinciai és generálisi) szintjein. Nem valamiféle elszigetelt dolognak terveztük ezt a találkozót, hanem fontos lépésnek abban a reflexióban, amelyet tovább kell folytatnunk. A megfelelő időben javaslatot fogunk tenni arra, hogy miként folytassuk utunkat, immár a káptalan előkészítésének dinamikájában.

Szeretném ezt a levelet egy rövid résszel zárni abból az üzenetből, amelyet a szeminárium résztvevői az egész piarista rendnek küldtek. Véleményem szerint ez a szöveg kiválóan tükrözi azt, amelyet a madridi találkozónkon megéltünk:

„Tudatában vagyunk azoknak a kulcsfontosságú tényezőknek, amelyekben a rend jelenleg sokat dolgozik, és mindezek fontosságával is, ugyanakkor azt is megállapítottuk, hogy történetünk jelen pillanatában arra vagyunk hivatottak, hogy közösségi életünk különleges jelentőségét felismerjük: a piarista szolgálat, melyet oly sok formában végzünk, mély és hiteles testvéri életet kíván meg tőlünk, amelynek középpontjában

Jézus és piarista identitásunk áll. Tisztán látjuk, hogy a közösség Isten adományából született, ugyanakkor egy olyan elköteleződésből is, amelyet piarista küldetésünk részeként fel kell vállalnunk. Ebben az időszakban, amelyet az individualizmus jellemez, megtapasztalhattuk a közösségi élet fontosságát mint a remény dicső jelét világunk, rendünk, s különösképpen gyermekeink és fiataljaink számára.

Ezért hát szeretnénk meghívni benneteket arra, hogy merjünk megújult lélekkel felfedezni közösségi létünket: teremtsünk alkalmat arra, hogy reflektálhassunk, miért is fontos testvérekként élni a mai korban; fedezzük fel: hogy hivatásunkhoz hűek lehessünk, testvérünkben kivételes alkalmat kell találnunk Isten szolgálatára; lépjünk túl elszigetelt projektjeinken, merjünk kilépni magunkból és igazi közösségeket építeni, hogy azok Isten országának reményteli jeleivé válhassanak; és mindeneke előtt értsük meg, hogy mindaz a jó, amit közösségi életünkért teszünk, azoknak a gyerekeknek és fiataloknak is hasznára válik, akiknek szolgálatára hivatottak vagyunk.”

Nem véletlen, hogy a szemináriumot épp húsvét első napjaiban tartottuk. A húsvét arról a teljes életéről szól, amelyet az Úr feltámadása által ajándékba kapunk. Az „élet” ezen légkörében próbáltuk megélni szemináriumunkat, és ezen teljesség keresésében éljük hivatásunkat. Azt kívánom, hogy nagy intenzitással tudjátok megélni mindezt, és hogy örömeteket leljétek a megosztásban, hiszen „*a hit közösségébe az a szeretet gyűjtött egybe minket, amelyet az Atya ébresztett bennünk*” (Konst. 25).

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

A közösségi élet a rend megújításának folyamatában 2014. január

Kedves Testvéreim! Ahogyan tudjátok, következő egyetemes káptalanunk egyik központi témája a piarista közösségi élet lesz. Nagyon jó lenne, ha minden területi egységben reflektálnánk erre a témára, figyelembe véve a legutóbbi szemináriumnak (Madrid, 2013. április) a közösségi élettel kapcsolatos útmutatásait. Ezt a levelet egyszerű hozzájárulásnak szánom a reflexióhoz, amelyet együtt kell végeznünk. Csupán néhány aggodalmamat és meggyőződésemet szeretném veletek megosztani.

Mindannyian ismerjük azt a gazdag irodalmat, amely bemutatja a megszentelt élet különféle közösségmodelljeit, azokat a korszakokat, amelyekhez ezek a modellek tartoznak, illetve az értékeket és ellenértékeket, melyeket ezek feltételeznek. Ezt a reflexiót nem szükséges továbbvinni, sőt kifejezetten lemondok arról, hogy ezt tovább boncolgassam. Szerintem kihívásunk nem annyira a „modellekről” szól (a dolgok ilyesfajta sémákra való leegyszerűsítése általában nem sokat segít, hiszen mindig egyszerűsítünk), hanem sokkal inkább „egyértelmű elköteleződésekről” közösségeinkkel kapcsolatban. Azért mondom ezt, mert ismerek közösségeket, amelyeket olyan modellbe lehetne besorolni, amelyet többé-kevésbé hagyományosnak nevezhetünk a viszonylag normális közvetítések (mediációk) teljesítése tekintetében, ahol a tagok örömeiket lelik a közösségi élet megosztásában; illetve ismerek olyan közösségeket is, amelyeket inkább „megújított” modellnek neveznék (egy kisebb csoport, igen egyszerű életmóddal, mely erősen a küldetésre koncentrál), ahol azonban a közösségi élet rendkívül törekény. És ismerem ezek fordítottját is.

Szerintem a kihívás sokkal erősebb, mint egy egyszerű „modellkiválasztást”, ahonnan kiválaszthatjuk, melyik tetszik legjobban. A kihívás inkább azokból az „elköteleződésekből” és „döntésekből” áll,

amelyekből kiindulva piaristaként dolgozni és élni tudunk. Szeretnék rávilágítani néhány ilyen elköteleződésre, amelyet szerintem a rend meg tud tenni és meg is kell tennie minden területi egységben. Azzal is tisztában vagyok, hogy legalább két nézőpontból vizsgálhatjuk ezt: egyrészt figyelembe véve azokat a kulcsfontosságú tényezőket, amelyekből kiindulva a fiatalokat nevelni, a közösségeket pedig irányítani akarjuk; másrészt pedig átgondolva azokat az elképzeléseket, amelyek alapján megpróbálhatunk megváltoztatni néhány érzékeny pontot, melyek talán már jól megkövesedtek. Mindenesetre hiszem, hogy a lényeg az, hogy a közösségek valóban a „rend kulcsfontosságú tényezőinek” megfelelően éljenek. Ez hát az út.

Azt is szeretném itt megjegyezni, hogy az elköteleződéseknek, melyeket meg kell tennünk, egyik jellemzője az alkalmasságuk arra, hogy programba foglaljuk és megvalósítsuk őket. Nem lehet csupán „jó szándékokra” redukálni őket. Nem régen olvastam egy eszmefuttatást, melynek ez volt a címe: *„Az, hogy újjászületünk, ajándék, de talán dolgozhatnánk is érte, hogy elérjük!”* Például egy csoport komolyan megtervezheti, hogy erős és kísért folyamatokat szervez a spirituális növekedés témájában – komoly lelki képzéssel a szerzetesek számára –, vagy azt is gondolhatja, hogy minden jó úgy, ahogy van; tervezhet egy munkával és megnyílással járó dinamikát társadalmi témákkal kapcsolatosan, vagy azt is gondolhatja, hogy ezek a dolgok nem neki valók, és bezárja ajtóit, stb.

Tíz elköteleződésfajtát mutatok most be, melyekről azt gondolom, hogy a piarista rend ezen időszakában meg kellene próbálnunk megvalósítani. Meggyőződésünknek kell lennie, hogy közösségi életünk megújítása nem csupán a rend életének kulcsfontosságú tényezője, hanem azon megújítási (revitalizációs) folyamat *lehetőségi feltétele* is, amelyet próbálunk ösztönözni.

1. Közösségek, melyek középpontjában Jézus Krisztus áll, és megosztják hitüket. Kincsük az Úr követése (és amire hívnak, az az, hogy mások is osztozzanak ezen a kincsen), ápolják közösségi

imádságaikat, az eucharishtiát, a lelki napokat, minden egyes személy személyes és hivatásbeli folyamatának kísérését (akárhány éves személyről legyen is szó), nyitottak arra, hogy más személyekkel megosszák imáikat, segítik minden egyes személy személyes találkozását az Úrral, folyamatos képzésük során beszélnek hitük folyamatáról, dolgoznak rajta, és reflektálnak arra, mit jelent az, hogy a közösség középpontjában Krisztus áll, aki egybehívja őket. Egyszerű megállapítani egy csoport „formáló középpontját”; elég egy fedél alatt élni egy ideig vele, hogy lássuk, miként és milyen kulcsfontosságú tényezők alapján működik.

2. Közösségek, melyek a Konstitúciókon alapuló közösségi projekt szerint működnek: közösen dolgozzák ki ezt a projektet, amelyet időről időre értékelnek a területi egység felelőseinek kíséretében, és amely ahhoz a piarista jelenléthez kapcsolódik, amelyben dolgoznak. A projekt hivatásuk igényes megélésének és a hivatásukban való növekedés eszközéül szolgál. Olyan projekt ez, amely elvárásokat támaszt és közösségteremtő. Olyan közösségekre van szükségünk, amelyekben a különböző életkorú és élettörténetű személyek meg tudják találni saját életmódjukat, valamint azt, hogyan tudnak egymás életében osztozni.

3. Közösségek, melyek minden egyes személy azon elköteleződéséből épülnek, hogy „közösséget építünk”, hogy időt szánunk rá, hogy megosztjuk a dolgokat, hogy gondozzuk a testvéri kapcsolatokat, hogy képesek vagyunk egymást befogadni és egymásnak megbocsátani. Van egy kulcsfontosságú tényező, amelyet erőteljesebben kell bevezetnünk, és amely „spirituális” jelleggel bír, hivatásunk részét képezi, és amelyet ápolnunk kell. „Spirituálisan közösségi emberekké” kell válnunk, és a közösséget a középpontba kell helyeznünk. A legtöbb dolog, melyre szükségünk van, lelki jellegű, mélyről jövő, és el kell tudnunk helyezni ebben a kulcsfontosságú tényezőben.

4. Közösségek, melyek egyértelműen úgy határozzák meg küldetésüket, hogy az „intézmény piarista lelkének” kell lenniük – anélkül, hogy összetévesztenék azzal, hogy az „intézmény urai” legyenek; hiszen nem azok, hanem a karizma közvetítői és a kalazanciusi identitás létrehozói a piarista jelenléthez kötődő személyek között. Ez feltételezi a fiatalok, tanárok, világiak, a keresők, valamint azon személyek kísérését és befogadását, akik fontolgatják a piarista hivatást.

5. Közösségek, melyek olyan alapvető aspektusokat tesznek lehetővé, mint a következők: testvéri kapcsolatok, kölcsönös felelősségvállalás, a személyek kísérése, egymás megbecsülése és szeretete, egymás életének ismerete, a betegek meglátogatása a kórházban (ahelyett, hogy napokig nem megyek, mert sok munkám van), a személyes kibékülés képessége; az, hogy nem pletykálnak a testvérekről, befogadják a vendégeket, takarítják és rendben tartják a házat, tudnak tisztelettel és szeretettel vitatkozni a másikkal, és mindig gondolnak a közösség többi testvérére is, még a legkisebb dolgok tekintetében is.

6. Saját közösségi valóságuk tekintetében egyre egyértelműbben látnak, azaz a nevükön nevezik a dolgokat. Csak közösségi valóságunk őszinte elemzésével tudunk előbbre jutni. Véleményem szerint fel kell ismernünk a következőket:

- Egy közösség vitalitása elsősorban nem a tagok számától vagy azok életkorától függ, hanem az erős elhatározástól, hogy megéljük a „piarista élet” lényegét.
- A közösségi életet nem lehet előmozdítani anélkül, hogy képesek lennénk megkérdőjelezni önmagunkat, illetve egy olyan képzési folyamat nélkül, amely segít bennünket felülemelkedni az individualizmuson. Az individualizmus tünetei ismerhetők fel rajtunk.
- Nem fogunk tudni előrelépni, ha a közösségek projektjeire nem mindenki tekint úgy, mint „sajátjára”.

- A nagyobb előjáróknak segítenie kell a megrekedt közösségeket, illetve azokat, amelyek nincsenek tudatában saját helyzetüknek, és fel kell vállalniuk, hogy ezt a dinamikát nehéz lesz megváltoztatniuk. Kétségtelen, hogy vannak ilyen közösségeink is.
- Őszintén fel kell tennünk ezt a kérdést magunknak: elgondolkodtunk-e már valaha közösségalkotó képességünkéről, illetve elkezdtünk-e már dolgozni ezen?

7. Reflektálni arra, hogyan kellene képeznünk magunkat a közösségi életre. Nem hagyhatjuk a spontaneitásra a közösségi élet megtanulását. Miként léteznek kurzusok annak megtanulására, hogyan legyünk jó nevelők, vannak annak elsajátítására is, hogyan legyünk egymás jó testvérei a közösségben. Ne lepődjünk meg ezen, szükséges tanulnunk! Meg kell tanulnunk, mit jelent egy jó közösségi összejövetel, mit jelent testvérekként megosztani a hitet, mit jelent közvetíteni a karizmát azok számára, akikkel küldetésünket megosztjuk, mit jelent egy közösség jó előjárójának lenni (olyannak, aki az evangélium szellemében vezeti a többieket), és még oly sok mindent! Fogadjuk el, hogy a rendnek támogatnia kell önmagát a közösségi élet tanulási folyamatával. El kell ismernünk, hogy tanulnunk kell.

8. Közösségek, melyek erősítik azokat a hangsúlyokat, amelyeket a rend manapság képvisel: a rend egész szintjén történő gondolkodás, a piarista rend előtt álló kihívások iránti érdeklődés, misszionáriusi képesség, a piarista identitás fontossága küldetésünkben. Közösségek, melyek elolvassák az előjárók leveleit, melyek a testvérek rendelkezésére bocsátják a rend kiadványait, melyeket érdekel, hogy elküldjék saját hozzájárulásukat az adott témában, amelyet a területi egység vagy maga a rend tárgyal, melyek gyakran imádkoznak a rendért és annak szükségleteiért.

9. Közösségek, melyek képesek új hivatások befogadására és a legfiatalabb szerzetesek kísérésére. Egy közösség akkor befogadó, ha ez az érték – a befogadás értéke – képes megváltoztatni saját

közösségi dinamikáját, amikor a közösség is képes alkalmazkodni ahhoz, aki jön, és nem csupán fordítva. Közösségek, melyek tudják, miről beszélnek, amikor azt kérik, hogy jöjjenek fiatalok, és képezzék részét közösségüknek. Azok a közösségek, amelyek képzési házak, egyértelműen elsőbbséget biztosítanak annak, hogy elköteleződnek a fiatalok képzése mellett.

10. Közösségek, melyek folyamatosan törekednek a szegénység megélésére. Lehetőségeikhez mérten, javaik gondozásában, a ház típusát illetően, abban a környezetben, amelyet választottak, hogy benne éljenek, a gazdasági dinamika gondozásában, melyből kiindulva élnek stb. Mindig felkelti figyelmemet Konstitúcióink előírása: *„Igyekezünk felfedezni a szegénység újabb formáit, amelyek jobban igazodnak karizmánkhoz és korunk elvárásaihoz”* (Konst. 75).

Ne felejtsük, hogy további elköteleződések is tervezhetünk magunknak. Ez a tízes lista nem meríti ki az előttünk álló kihívásokat. Az a feladatunk, hogy kreatív módon törekedjünk a rend megújítása (revitalizációja) felé, különösen is odafigyelve közösségeinkre, közösségi életünkre. A közösségi élet lesz talán az egyik legegységesebb és legjelentősebb jele annak, hogyan haladunk megújulási folyamatunkban.

Mindnyájatoknak kívánom, hogy örömmel és reménnyel tudjátok megélni a most kezdődő adventet, és majd igazán mély örömmel ünnepeljétek meg az Úr születését közöttünk.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

II. rész

Hitünk, imánk, életünk

Elmélkedés a hitről

2011. december

„Mindent veszteségnek tartok ahhoz képest, hogy Jézus Krisztust, az én Uramat megismertem.”

„Úgy élj és dolgozz, hogy akik csak látnak, sehogyan másképp ne tudják magyarázni életedet és tevékenységedet, mint Jézusba vetett hiteddel.”
Ez az egyik válasz, amelyet adni szoktam azoknak, akik a piarista szerepéről kérdeznek intézményeinkben. E kérdést sokan felteszik nekünk, és mi is feltesszük magunknak. Könnyen beleeshetünk abba a kísértésbe, hogy részleges, funkcionális vagy pusztán leíró választ adunk. Véleményem szerint, ha akképpen válaszolunk, ahogy fentebb leírtam, nem tévedhetünk. Válaszunkat létértelmünkben, hivatásunk értelmében kell keresnünk és megtalálnunk; és ez nem más, mint a Názáreti Jézusba, a Krisztusba, Mesterünkbe és Urunkba vetett hitünk.

Mostani leveletem a hitről írom nektek. Azért szeretném ezt tenni, mert egyfelől részt vettem a rend nagyobb előljáróinak tanácskozásán, azután végiggondoltuk egy huszonöt piaristából álló csoporttal a „fiatal felnőtt” piarista szerzetesek kísérését, másfelől pedig a Piarista Hivatás Évének megkezdése előtt vagyunk, és nemsokára látogatásokat teszek a rend különböző képzési házaiban azzal a céllal, hogy minőségi és közösségi növekedésükhöz alázattal hozzájáruljak. Azért írok a hitről, mert meggyőződésem, hogy szükségünk van rá.

A hitről szeretnék írni nektek, mert miután már oly sok terven és elköteleződésen dolgoztam, és éppen ott tartok, hogy újakba fogjak, nem akarom abbahagyni annak hangsúlyozását – sőt, hangosan kiáltom –, hogy mindabból, amit teszünk, és mindabból, amit csak tehetünk, soha semmilyen valódi megújulás és új élet nem születhet rendünkben, hacsak nem kapcsolódik ahhoz a nagy kihíváshoz, amelyet legbelül elhatároztunk: **gyökeresen a hitből kiindulva**

élni, a hitet életünk középpontjává tenni, közösségeinket megnyitni Jézus tanúságtétele előtt, újra felfedezni a hit és az imádság tapasztalatának életadó erejét, küldetésünkben teljes önátadással élni, és lényegében az *első szeretetből* (Jel 2,4) kiindulva élni.

A sok érdekes célunk, a számtalan pozitív elköteleződés és új feladatok vállalása – ha mindezek nem a Jézus Krisztusba vetett hit radikális megélésén alapulnak, ha nem az ihleti és erősíti őket, akkor pusztán „tevékenységi listánk” gyarapítói lesznek. A hitből kiindulva élni a rend központi, kulcsfontosságú lételeme, és csak emiatt vagyunk piaristák. Erről soha nem szabad elfeledkeznünk. Egy szabad parafrázissal élve a Zsidókhoz írt levél szövegéből (Zsid 11), azt mondhatjuk, hogy *„a hit által volt elég bátor Kalazancius ahhoz, hogy életét a gyermekekért áldozza; a hit által vállaltuk mindnyájan a piarista hivatást; a hit által élünk minden nap és dolgozunk lelkesedéssel s reménnyel telve; a hit által visszük előre elköteleződéseinket; a hit által hirdetjük meg a Hivatás Évét; a hit által keressük együtt a rend számára a legjobb utakat.”*

Lehet, hogy nem is szükséges emlékeztetnem erre, nem tudom, mégis szeretném megismételni: ***egy olyan szerzetesi csoport, mint a miénk, amely teljesen meg akar nyílni az Élet és az oly nagyon szükséges megújulás előtt, nem járhat sikerrel annak felvállalása nélkül, hogy alakulásának középpontjában az Úrba vetett hit abszolút, egyértelmű és elkötelezett megélésére szóló felhívás áll.*** Ez mindig így volt, és mindig így is lesz. Így történt Kalazanciussal, így van és így lesz művében, a piarista rendben is. Mélyedjünk el kicsit e kijelentésen!

1. Csak a hit magyarázza létünket

A Hivatás Éve apropóján elég sok hivatásbeli tanúságtételt olvastam a világ különböző pontjain élő piaristáktól. Lenyűgözőnek találom, hogy mindezekben a tanúságtételekben – és kétségkívül benned is – egy mélyen megélt igazság rejtőzik: a hivatás a Jézussal való hívő találkozás gyümölcse; ez a találkozás teljességgel „rászed” engem,

és még döntéseim középpontját is eléri. Valahogy úgy, ahogyan a fiatal Jeremiás fogalmaz, amikor a következőket mondja: *„Rászedtél, Uram, és hagytam, hogy rászedj! Erősebb voltál nálam, és győztél! Nevetség tárgya lettem egész nap, mindenki gúnyolódik rajtam. Mert ahányszor csak beszélek, kiáltoznom kell, erőszakot és elnyomást kiáltanom: mert az Úr igéje gyalázatomra lett, és csúfságomra egész nap. Azt mondtam: »Nem törődöm vele, és nem beszélek többé az ő nevében.« De olyan lett szívemben, mint égő tűz, bezárva csontjaimba; és hiába erőlködtem, hogy magamban tartsam, nem győzöm»* (Jer 20,7–9).

Csudálatos kifejezése ez a Jézussal való találkozás abszolút teljességének, ez az egész hivatás fenntartója. E nélkül a találkozás nélkül a hivatás nem képzelhető el. E nélkül a tapasztalat nélkül, amelyet frissen, fiatalon és hitelesen kell tartanunk, nem lehetséges előre jutnunk. A Jézussal való találkozás nem csupán első döntésünk magyarázata, hanem hűségünké is. Ha ez elveszik, vagy elgyengül, vagy saját ingatagságaim (inkonzisztenciáim) alá kerül, akkor egész életünk értelmé veszik el.

Ahogyan a hit mély változást idéz elő az életemben, ahogyan a hit képessé tesz arra, hogy mindent elhagyva rálépjek erre az útra, ugyanez a hit az, amely lehetővé teszi, hogy folyamatosan teljes elköteleződést kívánó válaszokat adjak. Ez János evangéliumának üzenete, amikor azt javasolja, hogy *„maradjatok meg szeretetemben”* (Jn 15,9). A hit csak így képes összetartani az életünket, csak így tudunk valóban összeszedetten élni, csak így válhatunk mások számára hívássá, akik ugyancsak a teljességet keresik.

Szent Pál ezt azzal a mondattal fogalmazza meg gyönyörűen, amelyet e levél címéül választottam. Pál azt mondja: megtapasztalta, hogy mindennek az értéke elveszik, ha ahhoz hasonlítja, hogy megismerte Jézus Krisztust, akiért mindent elhagyott (Fil 3,8). Krisztus és a küldetés Pál minden energiáját lekötik, éppúgy, mint ahogyan Kalazancius energiáját Krisztus és a gyerekek lekötötték.

És mi a helyzet velünk? Őszintén kell válaszolnunk erre a kérdésre. Lehetséges, hogy közülünk sokan érezzük távol magunkat Pál, illetve Kalazancius életének egyesítő erejétől, talán azért, mert különböző érdeklődési középpontok alakultak ki bennünk, amelyek miatt eltávolodunk ettől az egységes élettől. Feltehetem magamnak a kérdést, hogy mik is lehetnek a hitelesség jelei. Teljesen szabadnak és rendelkezésre állónak érzem magam? Erősen és nagy lelkesedéssel ügyelek személyes imaéletemre és hittapasztalatomra? A folyamatos képzés javaslatait nyitottsággal fogadom, vagy irrelevánsnak tartom őket az életemre nézve, mivel úgy gondolom, hogy már tudom, mit kell tennem? Teljes önátadással dolgozom a rám bízott gyerekekért és fiatalokért, és minden egyes találkozásra úgy készülök, mintha először látnám őket? Azt érzem, hogy teljes életet élek, vagy csak közepszerűt? Reménnyel, lelkesedéssel és igényességgel készülök piarista életemre? Többek között ezeket a kérdéseket írtam le saját „lelki megújulásom határidőnaplójába”; és a válaszaim segítenek abban, hogy a „hívásom hangfekvést” újra megtaláljam.

Mindannyian ismerünk személyeket, akik életük során valóban termékenyek voltak piarista működésükben, közösségi életükben. És mindannyian tudjuk, hogy termékenységükre az a magyarázat, hogy folyamatosan ügyeltek hivatásuk létértelmére.

2. Hívásválaszunk folyamatos gondozásának fontossága

Életünk olyan folyamat, amelynek során különböző korszakokon megyünk át, és amelyekben hivatásunk különbözőképpen jelenik meg. Hitünket nem ugyanúgy éljük meg, és nem is ugyanúgy fejezzük ki, amikor nekivágunk az útnak, illetve amikor pappá szentelnek bennünket, vagy amikor már több éve dolgozunk, és különböző tapasztalatokkal rendelkezünk, amelyek között vannak rendkívül termékenyek és talán kevésbé azok. Ezek mind más és más momentumok és tapasztalatok az életünkben. Egy dolog azonban biztos: alakulásunk minden egyes szakaszában életünk alapvető létértelmét meg kell tapasztalnunk, meg kell értenünk és hitelesen kifejezésre kell juttatnunk.

Az egyik kérdés, amelyet Peralta de la Salban a fiatal felnőtt szerzetesek kíséréséért felelős testvérekkel nemrégiben tartott találkozónkon feltettünk magunknak, az volt: mitől van az, hogy sok esetben életünket nem *folymatos* lelki növekedés tartja fenn (amely nem függ sem a fizikai erőnlétől, sem pedig a kortól, illetve feladataink sikerétől, illetve kudarcától sem), hanem inkább egy észszerű „lelki konformizmus” zajlik bennünk, amely azonban sem növekedésünkben nem segít bennünket, sem abban, hogy hitbeli válaszokat adjunk.

Péter apostol példáját említhetném itt, aki talán igen jelentős lehet számunkra. Első döntése az, hogy mindent elhagy, és követi Jézust. Azonban később megjelenik egyfajta növekvő nehézség, hogy megértse ennek a követésnek a természetét: a kereszt megbotránkoztatja; a nehéz pillanatokban – és a döntő órában is – látja elköteleződésének elbizonytalanodását, és rádöbben, hogy megtérése még mindig csak ideiglenes. Azonban éppen ebből a válságból kiindulva Jézus ismét megtérésre hívja őt, olyan megtérésre, amely már érettebb és határozottabb: „Igen, Uram, tudod, hogy szeretlek.” Péter saját válságából és saját félelmeiből végül nagyon sokat tanult. Sokkal inkább tudatában van korlátainak és valóságának, és ismét döntést hoz. Talán kevésbé heves és lelkes, elköteleződése azonban sokkal világosabb és mélyebb. Péter útja segíthet nekünk, hogy saját utunkból megértsünk valamit: nem tudunk elérkezni olyan hitvalláshoz, amely képes életünket egységbe vonni – és rávenni bennünket arra, hogy átadjuk életünket – egy komoly, érett, mások által kísért, kereső folyamat nélkül, amely segít bennünket abban, hogy a felszínes, illetve az elégtelen válaszokon felülemelkedjünk.

Mindnyájunknak van tapasztalata a termékeny imáról és a teljes életről. De talán olyan lelkesedésről is, amely már alábbhagyott, illetve olyan imádkozásról, amely egy nehéz időszak után már nincs ránk hatással. Sőt, talán olyan tapasztalattal is rendelkezünk, hogy egynémely elköteleződésünk elveszíti újdonságát, rutinszerűvé válik, vagy elhagyjuk őket, vagy már kevésbé lesznek termékenyek,

és így a szegénység és az áldozathozatal sokkal nehezebbé válik számunkra. És itt rejtőzhet hatalmas csábítás, hogy megkeressük az evangélium és a mindennapi élet kényelmes kompromisszumát.

Ezért kell hát a hitről beszélnünk, hogy megérthessük: életünk azt várja el tőlünk, hogy elköteleződéseinket megújítsuk. Sőt, hogy azt is megértsük: néha esetleg szükségünk van egy új korszakra, amely segít bennünket krisztuskövetésünk megújításában, hogy általa érettebb és határozottabb megtéréshez jussunk el.

De hol találjuk **a támaszokat, amelyekhez visszatérhetünk** hitünk folyamatában? Felsorolok néhányat, amelyeket én különösen jelentősnek tartok, és amelyeket érdemes átgondolni. Mindegyikük keresztény és piarista életünk kulcsfontosságú tényezőire épül. Egyik sem új, s ez természetes, azonban mindegyiket lehetséges új módon megélni.

- Ügyelnem kell a személyes imára, amelyet Isten igéje gazdagít, életünk és küldetésünk ihlet, és meg kell találnom az ima egészséges ritmusát.
- Projektekből kiindulva kell élnem és dolgoznom, különös tekintettel a személyes és a közösségi projektekre (élettervekre), amelyek a növekedés és a személyes szükségletek eszközei lehetnek.
- Keresni kell és fenn kell tartani a személyes kísérést; egyértelműen törekednem kell a valódiságra, a hitelességre, hiszen ez az egyik eszköz, amely a legtöbbet segíthet nekem a növekedésben, akárhány éves is vagyok, illetve akármekkora tapasztalattal rendelkezem is.
- Alaposan át kell gondolnom „apostoli buzgóságomat”, amellyel élek, a munka- és küldetésstílusomat, amelyekből kiindulva szolgálatomat végzem.
- A folyamatos képzés eszközeit ki kell használnom, hogy mindig „képben” legyek azzal kapcsolatban, amit megélek, és amilyen életre meghívást kaptam.
- A közösségi összejöveteleket, a testvériség megélését, a testvérek előtti átlátszóságot, az eucharisztia közös megünneplését,

a közös imádságot mind-mind ápolnunk kell.

- El kell fogadnom azokat a javaslatokat, amelyeket számomra tesznek, és amelyek talán kicsit felforgatják az életemet, de segíthetnek abban, hogy „hivatásom hangfekvését” visszaszerezsem.
- Olyan „lelkiségi munkát” kell végeznem, amely a rend által számunkra javasolt egyik dinamikával kapcsolatos, mint például a rendelkezésre állás, a rend szintjén való gondolkodás, a felelős egymáshoz tartozás vagy az életfolyamatként való értelmezése.
- A „missziós érzékre” személyesen és közösségileg is reflektálnunk kell.
- Meg kell terveznem, hogyan fogom megélni a 2012-es Piarista Hivatás Évét.
- És még sorolhatnánk tovább. Mindaz, amit teszünk ezen a téren, kétségkívül hozzájárul ahhoz, hogy a piarista rend életét megsokszorozzuk. És mindaz, amit nem teszünk meg, az az ellenkező irányban fog hatni, és ehhez sem fér semmi kétség.

Az elmúlt néhány hónapban alkalmam nyílt találkozni elég sok olyan szerzetessel, akik felszentelésük, illetve ünnepélyes fogadalmuk 50. vagy 60. évfordulóját ünnepelték. Mindnyájukkal megosztottam egy mély meggyőződésemet, többé-kevésbé a következő szavakba öntve: *„Az, ami fenntartott, az, ami hűségessé tett, az, ami képessé tett arra, hogy eddig elérkezzem, **Isten szeretete volt, amelyet én imádság és munka formájában, valamint a hozzá közel folytatott életemmel igyekeztem viszonzni.**”* Úgy gondolom, hogy az imádság, az ápolts istentapasztalat, a derűs lelkiség, a fenntartott közös imádság az a szikla, amelyre hivatásunkat építjük; valamint a másokért végzett munka, hitünk legvalóságosabb kifejezése.

Amikor ez nem sikerül, amikor megelégszünk egy halovány, mélység nélküli imádságos étellel, amikor életünk csak egyfajta „teológiai nyugdíjban” tengődik, piarista életünk elveszíti létértelmét, értelmetlenné és horizont nélkülivé válik. Az Istenből kiindulva

való élet sokkal többet jelent, mint a közös imádsághoz való hűség, noha kétségkívül ez az egyik feltétele. Az Istenből kiindulva való élet azt jelenti, hogy érte élünk, és hogy tudjuk: nélküle gyakorlatilag elveszítjük azt, ami mellett elköteleződünk. A hit- és az imaélet mindenképpen olyan terület, amelyen a legtöbbet kell segítenünk egymásnak. És felül kell emelkednünk a csábításon, amely néha megkísért bennünket a hamis tisztelet álarca mögött, mellyel felebarátunk iránti nemtörődömségünket leplezzük –, hogy ne szólítsuk meg testvérünket, akinek szüksége lenne valakire, aki segít neki.

Mialatt ezen az egyszerű kis levélen dolgoztam, sikerült hozzájutnom XVI. Benedek pápa új apostoli leveléhez, amellyel meghirdeti a *Hit Évét*. A pápa a következőket mondja erről: *„Az egyház megújulása a hívők élete által felkínált tanúságtételen keresztül is történik”* (Porta fidei, 6). És hozzáteszi, hogy *„a hit által férfiak és nők szenteltek életüket Krisztusnak, és mindent elhagytak, hogy evangéliumi egyszerűségben éljék meg az engedelmisséget, a szegénységet és a tisztaságot, amelyek mind az Úr várásának konkrét jelei, az Úré, aki nem késlekedik eljönni”* (Porta fidei, 13). Mindnyájukat arra hívlak, hogy örömmel fogadjátok a Hit Évét, mely a 2012-es év végén kezdődik majd, olyan új lehetőségként, amelyet azért ad nekünk Isten, hogy hivatásunkat megújítsuk és megerősítsük. Reméljük, hogy a Hivatal Éve hozzásegít bennünket ahhoz is, hogy a hiteles és hűséges piarista élet ajándékát ajándékozzuk egymásnak. Csak így lesz másokat meghívó és életet hordozó az elkövetkező év.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

**„Uram, taníts meg minket imádkozni”
Isten embereiként járni utunkat
2012. június**

Kedves Testvérek!

Ezt a levelet imádságos életünkről írom nektek most, amikor a kezdeti képzés házainak látogatását nemsokára befejezem az egész renden belül (ez olyan téma, amelyről majd más alkalommal beszélek nektek). Azért szeretném ezt a levelet megírni, hogy köszönetet mondjak hitetek, imádságotok és Isten iránti vágyatok tanúságtételéért, amelyet oly sok fiatal piaristától kaptam, akik tartományainkban szerzetesi képzésben vesznek részt, és akik egyre növekvő, tudatos és termékeny istentapasztalatukat nagy őszinteséggel élik meg. Mindnyájatoknak szeretném megköszönni azt *az Isten iránti vágyakozásokotoknak és abbéli igyekezeteteknek tanúságát*, hogy az ő hívására folyamatosan válaszoljatok, amelyet az elmúlt hónapok során sok-sok személyes beszélgetés során tettetek nekem, amelyet ezúton is köszönök.

Sokat reflektáltam minden egyes hittapasztalatra, amelyeket megosztottatok velem, de csak egyetlen egyet szeretnék alapul venni: egy olyan fiatal tapasztalatát, akinek családi története és apasággal kapcsolatos viszonyának megélése rendkívül kemény és nehéz, de ennek ellenére az Istennel mint Atyával kapcsolatos spontán tapasztalatából él, amely egy termékeny, teljes és örömteli tapasztalat; *Istenből él és járja útját*. Sokszor hallottuk már, talán részleges és csupán pszichológiai jellegű reflexiókban, hogy annak a személynek, aki biológiai apjával kapcsolatban negatív vagy fájdalmas tapasztalatot élt meg, nehéz Istent atyaként felfognia. Mintha az „atya” szó, amelyet Jézus mint valami gyökeresen újat adott tanítványainak, csak kölcsönös összefüggésben lenne az emberi apasággal. Erről a tapasztalatról szeretnék szólni és erre szeretnék egy kicsit reflektálni, s ez remélhetőleg segítségekre lesz, hogy elgondolkozzatok azon

a különleges és csodálatos kihíváson, amelyet magunkra vállalunk azzal, hogy kijelentjük: a piarista arra hivatott, hogy „Isten embere” legyen.

1. Mi Atyánk

A tanítványok arra kérik az Urat, hogy tanítsa meg őket imádkozni (Lk 11,1), mert rájönnek: meg kell érteniük, hogy mi a középpontja Mesterük életének, illetve mi a lényege az ő javaslatának. És az Úr beleegyezik, és nekik ajándékozza azt az élményt, amelyet megélt, az Atyát. Az „Atya” szó Jézus ajándéka, amely túlmutat a mi tapasztalatainkon és várakozásainkon. Ez nem csupán emberi tapasztalatunk kifejezése, hanem – mindenekelőtt – olyasvalami, amelyet azért adott Jézus nekünk, hogy segítsen megértenünk Istent, és hogy közelebb kerülhessünk hozzá.

„Atyánkhoz” nem csupán magunkból, hanem Jézusból kiindulva juthatunk el. Ajándékként kell megélni, különleges és folytonos felfedezésként; olyan hívásként, amelyre egész életünkkel kell válaszolnunk. Csak a Szentlélek által mondhatjuk ki, hogy Abba, ahogyan azt Szent Pál tanítja. Csak azért hívhatjuk Abbának, mert Isten nekünk adja világosságát, hogy meg tudjuk ezt tenni. Egyedül nem vagyunk rá képesek. Ezért hát az egyház hagyományában, mielőtt Jézus imáját elimádkoznánk, a következő értékes szavakat szoktuk mondani: *„nagy bizalommal így merünk imádkozni”,* illetve *„Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által, ezért mondjuk bizalommal: Mi Atyánk”.*

Azt gondolom, nekünk, piarista szerzeteseknek is ugyanazt kell mondanunk, mint a tanítványoknak: „Uram, taníts meg minket imádkozni.” Csak kicsinységünknek, Isten iránti szükségünknek, hitünk szegénységének tudatában, csak ezekből kiindulva tudunk hozzájutni Isten rendkívüli megtapasztalásához, amelyet Jézus közvetít számunkra, és ezek teszik lehetővé, hogy megéljük azt. Ha azt mondjuk, mint Pál, hogy *„mert nem tudjuk, miképpen kell kérnünk, amit kérünk”* (Róm 8,26), akkor tudunk csak olyan utat készíteni,

amely lerombol oly sok bizonyosságot, az imádság oly nagyfokú leegyszerűsítését és néha bizony sok-sok rutint is, és arra törekedni, hogy olyan lelki utat egyengessünk, amelyen lépésenként egyre közelebb kerülhetünk ahhoz a vágyhoz, hogy „Isten emberei” legyünk.

Nagyon hálás vagyok Istennek, hogy fiataljaink közül sokakkal megoszthattam ezt a kis meggyőződést: *„Úgy érzem, Isten arra hív, hogy szerzetesként éljek; érzem, hogy nem vagyok rá méltó, és nem érdemlem meg; érzem, hogy a kapott szeretetre egész életemmel akarok válaszolni, és ezt minden nap érzem, minden alkalommal, ahányszor csak a jelenlétebe kerülök, minden alkalommal, ahányszor csak az eucharishtiából vagy a csendes és személyes imádságból részesedem.”* És úgy gondolom, hogy amikor szegénynek és kicsinynek érezzük magunkat, akkor vagyunk közel Atyánk megtapasztalásához.

2. Az „Abba” újdonsága által irányított lelki folyamat megélése

Szegénységünkéből fakadóan valamilyen módon mindnyájunknak megvan az a tapasztalata, hogy Isten átalakította életünket. Hiszen csak ebből a tapasztalatból kiindulva vagyunk keresztények, és csak ebből a mély igazságból kiindulva vállaljuk fel szerzetesi hivatásunkat. Ezt a tapasztalatot azonban, amely spirituális jellegű, még a munkában is meg kell élnünk, óvnunk kell, gondolkodnunk kell rajta, össze kell vetnünk másokéval, meg kell térítenünk; ki kell állnia a hűség próbáját, és azon erőfeszítésünket is siker kell hogy koronázza, hogy a szárazságon felemelkedjünk; ezért hát meg kell osztanunk a testvérekkel ezt a tapasztalatot, reflektálnunk rá, tanulmányoznunk kell – oly sok a tennivaló! Mindenekelőtt azonban egyfajta útként, folyamatként kell rá tekintenünk, és örömmel kell megélnünk. Hittapasztalatunk, imádságaink, az Istennel való kapcsolatunk nem csupán életünk egyik fejezete, hanem az a tengely, amely körül forogva élünk, és amely velünk együtt növekszik és változik. Vagy még inkább: átalakít és növekedésre készít bennünket. Ezzel azt szeretném kifejezni, hogy piarista életünket egyfajta lelki folyamatként kell értelmeznünk. Kicsi, egyszerű és alázatos ugyan,

de mégiscsak folyamat. Nevezzük nevén azt, amit megélünk, értsük meg Istent, aki mindenben benne van, amit csak megélünk – ez a lelki ember egyéni feladata, tudván, hogy agyagból való edény ugyan, de nagy kincset hordoz. Csak így lehetünk tudatában annak, amit Isten művel bennünk, még akkor is, ha csak olyanok vagyunk, mint Jákob: *„Méltatlan vagyok mindarra az irgalomra és hűségre, amelyet szolgálóddal műveltél”* (Ter 32,11).

3. A mindennapi imádság kihívása

Persze az is biztos, hogy életünk konkrét dolog, amely időbeosztásunkban, munkánkban, mindennapi elköteleződésünkben lassanként formálódik. Ebben az értelemben szeretném nyomatékosan annak fontosságára irányítani figyelmeteket, hogy napról napra kell „Isten embereinek” lennünk. A mindennapi – személyes és közösségi – imádság az a kiváltságos alkalom, amelyben folyamatosan Isten embereivé válunk. Mint ahogyan csak az hűséges a nagy dolgokban, aki a kicsikben is az, csak az, aki minden nap közeledik az imádsághoz, aki hűségesen áldozza idejét a zsolozsmára, aki lelki békével vesz részt eucharisztia, aki valóban megéli személyes és közösségi imaalkalmait, aki erőfeszítéseket tesz az elmélkedésre még akkor is, ha néha elterelődik a figyelme vagy fáradt, aki részt vesz a lelkigyakorlaton, aki időnként lelkeségi témájú könyveket olvas – csak az, aki így él, tudja korlátai ellenére Isten embereként járni útját. Bátorítanunk kell egymást a mindennapos közvetítő közegek (mediációk) megélésében, amelyek hitünk folyamatát és szerzetesi életünket formálják, és azzal a mélységgel megélni ezeket, amelyek a tisztességre való törekvésünk által megadatnak nekünk.

És a mindennapok ezen kontextusában szeretnék három olyan mindennapos mediációt kiemelni, amelyeket én személy szerint a legtöbbre értékelek, és amelyeket szeretnék veletek megosztani. Tudom, hogy mindannyian megéljük ezeket, és az is biztos, hogy különféle módon és stílusban. De nemcsak hogy soha sem szabad elhagynunk ezeket, hanem mindig olyan kihívást kell jelenteniük

számunkra, amelyekben növekednünk kell. Az ige hallgatására, az eucharisztia megünneplésére és a közösségben megélt és megosztott hit tapasztalatára utalok. Isten igéje mindig kimeríthetetlen és új. A Szentírást olvasni, elmélkedni rajta, tanulmányozni, megosztani, hirdetni mind-mind imádkozásunk részét képezi. Az eucharisztia, a közösség középpontja azon kiváltságos alkalom, amelyben gyermekeknek, testvéreknek és piaristáknak ismerjük el magunkat. A közösség pedig az a hely, amelyben Isten azt kéri tőlünk, hogy *legyünk szerzetesek*, és ahol az Úrnak adandó válaszádsunkban kísérni tudjuk egymást. Ezért hát az Ige befogadása, az eucharisztia megünneplése, és hitfolyamatunk közösségbeli kísérése és megosztása piarista identitásunk egyértelmű és gondosan ápoltság kifejezőmódja kell, hogy legyen.

4. Egyengessük az utat

Egyengessük az utat lépésről lépésre, hogy növekedni tudjunk abbéli vágyunkban, hogy az imádság emberei legyünk. Az útegyengítés azt jelenti, hogy napról napra erőfeszítést teszünk, kérdéseket fogalmazunk meg, és tudatosítunk néhány előfeltételt, amelyek szükségesek, hogy valóban Istentől kiindulva tudjunk élni... Életünk folyamatos „lépésenkénti növekedés”. Nekem nagyon tetszik, ahogyan ezt Juan Martin Velasco⁵ teológus a következő szavakkal megfogalmazza: *„Isten nem jelenik meg egy akármilyen tekintetben. Például nem jelenik meg a szórakozott ember szétszórt tekintetében, a szórakozásban elveszett személyben, aki a saját magáról való elfeledkezésben oldódik fel. Az Istennel való találkozás »a legmélyebb középpontjára összpontosító lélektől« olyan egzisztenciát feltételez, amely ezen középpont felé halad, amely az általa gyakorolt funkciók, a felhalmozott javak és a megvalósított tettek által felülmúlja önmagát. Olyan személyt feltételez, aki tudomást vesz önmagáról, aki a szétszórtságából a koncentráció, a felszínességből a mélység, a sokféleségből az egyesítés felé halad.”*

⁵ Juan Martín VELASCO, *La experiencia cristiana de Dios* [Isten keresztény megtapasztalása], Madrid, Trotta, 1995, 29.

Érezzük mi is hivatottnak magunkat arra, hogy középpontunk felé haladjunk az úton, és legyünk tudatában annak, amit a teológus a következőképpen fogalmaz meg: „*Az ember olyan lény, akinek szívében nálánál nagyobb misztérium lakozik.*”⁶

Az a feladatunk, hogy személyes és közösségi projektek alapján éljünk. Azt gondolom, mindnyájunknak sokat segítene, ha személyes tervünkbe bevezetnénk az erőfeszítést, hogy hitbeli folyamatunkra vigyázzunk, közösségi tervünkbe pedig azt, hogy közösségi szinten hogyan kísérjük egymást, a hűség ezen keresésében.

Sokat segítene nekünk, ha növekednénk életünk és hivatásunk átfogó látásmódjában, és erre az aspektusra folyamatosan reflektálnunk kell egész rendünkben. Az átfogó látásmód segítene abban, hogy ne válasszuk szét a dolgokat, ne állítsuk szembe egymással és ne egyszerűsítsük le őket – ezek bizony mind gyakori kísértések köreinkben. A piarista azáltal, hogy Isten embere, időt szentel az imádságra, megosztja hitét közösségben, és teljesen átadja magát a küldetésnek. Ezeket a kulcsfontosságú tényezőket szétválasztani, szembe állítani vagy leegyszerűsíteni olyan életet teremt, amelyből hiányzik a növekedés és a hűség egészséges feszültsége, melyre oly nagy szükségünk van.

5. Meg kell tanulnunk, hogyan kell imádságra tanítani

Nem szeretném befejezni ezt a levelet anélkül, hogy nevelői identitásunkra és küldetésünkre ne utalnék. Tisztán kell látnunk, hogy a nevelés nem csupán pedagógiai kérdés, tevékenység, módszer, illetve projekt. Mindezek szükségesek, de nem feledkezhetünk el arról, hogy a nevelés mindenekelőtt olyan dinamika, amelyben a nevelő saját életének tanúbizonyságát kínálja fel, és kifejezi azt, amit legbelül hordoz. A hit nevelésének, valamint a keresztény tapasztalat átadásának kérdésében ez alapvető fontosságú. Amikor erről beszélünk, azt is el kell mondani: időt kell szánunk arra, hogy nevelési

⁶ Hans Urs von BALTHASAR: *La oración contemplativa* [A szemlélődő imádság], Madrid, Encuentro, 1985, 16.

javaslatainkra, pasztorális folyamatainkra, valamint abbéli képességeinkre is reflektáljunk, hogy a gyermekeket és a fiatalokat kísérjük Jézus Krisztus felfedezésében és megélésében. Arra törekszünk, hogy életünkön és munkánkon keresztül a fiatal úgy értelmezze Jézus mondatát „a hited megmentett téged”, hogy az neki is szól. Ily módon kereszténnyé válhat és az Úrral való találkozás alapján tervezheti egész életét.

Végehez értem levelemnek, amelyet akkor fogalmaztam, mialatt Spanyolország harmadik területi egységének és a valenciai provinciának jó néhány szerzetesével folytattam megbeszéléseket arról az új rendtartományról, amelyet ebben a hónapban, 2012 júniusában állít majd fel a generálisi kongregáció. Nagy összhangot éreztem a szerzetesek között, amikor azokat a kulcsfontosságú tényezőket próbáltuk feltérképezni, amelyekre alapozva ennek a provinciának meg kell születnie. Hálás vagyok az Úrnak, hogy ezen tényezők közül az egyik pontosan ez: *szükséges, hogy lelki tapasztalatunkban és közösségi életünkben növekedjünk, hogy ezáltal úgy tudjuk magunkat átadni a küldetésnek, hogy tisztában vagyunk a középponttal, amely életünket élteni.* Kérem imáitokat ezért a most születő új rendtartományért, hogy az Isten dicsőségére és felebarátaink javára váljék.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

A Lélekben folytatott megbeszélés 2025. április

Az imádság

Ebben a rendtársaknak szánt levélben néhány egyszerű gondolatot szeretnék megosztani az imádságról, azzal a szándékkal, hogy arra biztassalak benneteket, hogy még erősebben éljétek meg piarista életünknek ezt az alapvető dimenzióját: legyetek az imádság emberei! Mindenekelőtt Kalazancius példájára és tanítására szeretnék összpontosítani hivatásunknak ezzel az értékes és izgalmas dimenziójával, a lelki élettel kapcsolatban.

Eszmefuttatásom kiindulópontja és alapja az a könyörgés, amelyet, Kalazanci Szent József alapító atyánk főünnepén szoktunk imádkozni a mise elején. Így szól: „Istenünk, te Kalazanci Szent József áldozópapot oly nagy szeretettel és türelemmel ajándékoztad meg, hogy fáradhatatlanul az ifjúság tanítására és nevelésére szentelte magát. Add, kérünk, hogy akit a bölcsesség tanítómestereként ünnepelünk, az igazság munkatársaként állhatatosan kövessük!”

Ha észrevettétek, ebben az imában azt mondjuk, hogy „fáradhatatlanul”. Fáradhatatlanul szentelte magát az ifjúság tanítására és nevelésére. Hogyan tudta ezt belefáradás nélkül csinálni? Azt hiszem, nem kétséges: csakis azért, mert mély istenkapcsolata volt. Egy ilyen nagy kihívást jelentő hivatást csak így lehet napról napra megélni. Csak az imádság figyelembevételével érthetjük meg Kalazancius életét. Csak az imádság által folytathatjuk a Kegyes Iskolák építését.

Hasonlóképpen, csakis az imádságból érthetjük meg, amit rendi Konstitúciónk mond Kalazanci Szent Józsefről: „Kalazancius a Szentlélek sugallatára egészen a gyerekek keresztyén nevelésének szentelte magát” (Konst. 1. pont). Ezt mondjuk róla. És ezt ugyanabban a bekezdésben mondjuk, amelyben a Kegyes Iskolákról úgy beszélünk, mint amely „Istennek és Kalazanci Szent József szerencsés és merész vállalkásának, kitartó türelmének műve”.

Elég, ha Francisco Goya *Kalazanci Szent József utolsó áldozása* című festményét szemléljük, és feltesszük magunknak a kérdést, mit látnunk a képen. Hogyan lehetséges úgy élni, ahogyan ő élt? Hogyan lehetséges az ő életkorában még a gyerekek között lenni? Erre csak egy válasz van...

A piaristák ezt nagyon jól megértették. Talán ezért helyeztek el Kalazancius szobájának ajtaja fölé egy gyönyörű feliratú emléktáblát, amelyen nap mint nap elmélkedhetünk, akiknek megadatott az a kiváltság, hogy a Kalazancius kápolnájában imádkozhatunk. Erre a táblára a következő szöveg van ráírva: *Cubiculum diuturno per XXXVI annos incolatu Iosephi Calasancii ieiuniis vigiliis chameuniis frequente coelitum apparitione et signis demum ac beata morte honestatum altari condito dedicatum venerabundus ingredere. Ez a fordítása: Lépj be Kalazanci Szent József szobájába, amelyben harminchat éven át böjtökkel, virrasztásokkal, gyakori mennyei jelenésekkel és végül szent halálával volt jelen, és adózz tisztelettel a neki szentelt oltár előtt.*

Lenyűgöző belegondolni abba, ahogyan Kalazancius itt élt a San Pantaleóban: harminchat év abban a kis szobában, harcolva a Kegyes Iskolák építéséért! Gyönyörű látni, amit a táblát készítő piaristák hangsúlyoztak: böjt, virrasztás, gyakori mennyei jelenések és szent halál. Korabeli nyelven írva lényegében azt mondják, hogy *Kalazancius mélységesen hűséges volt ez alatt a harminchat év alatt, Isten mély és állandó jelenlétében élt, sok időt töltött imádsággal, végül szentként adta át lelkét az Úristennek.* Ez csak olyan emberről mondható el, aki mélyen imádságos életet élt. Hála Istennek!

1. Próbáljuk megközelíteni **alapító szent atyánk lelki tapasztalatának lényegi vonásait**, melyeket útmutatásként mi is követhetünk lelki életünkben. Három részre osztom őket: Kalazancius is tanult imádkozni; Kalazancius tanácsa az ima megéléséhez és végül a Szentlélekre való odafigyelés.

- Kalazancius is **tanult** imádkozni. Amikor Kalazanciust látjuk, lenyűgöz bennünket az ő hite és életének hitelessége.

De néha elfelejtjük, hogy ő is volt gyermek, neki is megvoltak a maga ifjúkori küzdelmei, neki is meg kellett tanulnia imádkozni. Bizonyára a családján belül beszéltek neki Istenről, és megtanították imádkozni. Ezért jó, ha mi is elgondolkodunk saját hitünk történetéről, arról, hogy miként tanultuk és miként éltük meg az imádságot. Ez azért hasznos, mert segít megnevezni, segít megfogalmazni azt, amit megtapasztaltunk és megtanultunk, és azt is, amire szükségünk van.

Élete folyamán Kalazancius be tudta fogadni a korabeli egyház lelki gazdagságát. A ferences, a terézi és a kármelita tapasztalatok, valamint a lelki megújulás korabeli áramlatai mind hatással voltak rá. Kereső ember volt, olyan lelki mélységgel, amelyet egész életében meg tudott őrizni. És ez újabb szempont, amiből mi is tanulhatunk.

Nagyon érdekes látni, ahogyan Kalazancius szorosan összekapcsolta az imádság élményét és a szegényekhez való közelségét. Spirituális tapasztalata egyesíti életét (imádság és küldetés). Ezért volt képes megtenni mindazt, amit tett, és ezért vagyunk itt mi is, négy évszázaddal később, és ezért ihatunk az általa fakasztott forrásból. Tartsunk ki a tanulásban! Sosem késő, mindig alkalmas rá az idő!

- Kalazancius néhány **tanácsa és javaslata** az ima megéléséhez. Nyilvánvaló, hogy a legjobb **tanácsa és javaslata** a saját élete, mindennapi tanúságtétele, életszentségre adott példája. Elég, ha megfigyeljük az életét, hogy megértsük Isten rajta keresztül való működését, és hogy mennyire odaadóan gondozta saját lelki életét. De nézhetjük az írásait is. Csak néhány egyszerű pontra utalok, melyet különösen jelentősnek tartok a sok közül, amit ki lehetne emelni. Arra szorítokozom, amit a rendi Konstitúcióban írt, és néhány levélrészletre, mert tudom, hogy mindezt jól ismerjük mindannyian. Mégis jó, ha felidézzük.

Kalazancius nagyon bölcsen fogalmaz a Konstitúcióban: „Az imádság gyakorlása nélkül minden szerzet a lanyhaság és az összeomlás felé halad” (Konst. 44.). Ez a kiindulópontja. Kalazancius számára a Kegyes Iskolák rendje csak akkor lehetséges, ha tagjai imádkoznak, ha fejlődnek és ápolják azon hivatásukat, hogy „imádkozó test” legyenek, mert – amint leveleiben írja – *az imádság nélküli élet olyan, mint a lélek nélküli test.*⁷

Lenyűgözőek azok a szavak, amelyekkel Kalazancius elmagyarázza a piaristáknak az imádság fontosságát. Idézek néhányat, amelyek mind ugyanabban a bekezdésben szerepelnek (Konst. 44.). Jó elolvasni: „a legnagyobb figyelmességgel gondoskodni”, „el ne hanyagolják”, „nagy testi és lelki összeszedettségben és nyugalomban”, „törekedjenek”. Jól látszik Kalazanciusnak az a vágya, hogy elmagyarázza, miként kell rendtársainak, a piaristáknak nagyra becsülniük és megélniük az imádságot.

Kalazancius világossá teszi, hogy az imádságnak gyakori-
nak kell lennie a nap folyamán, és különösen gondosnak az
olyan alapvető időszakokban, mint a nap kezdete és vége,
valamint az eucharisztia ünneplésekor. Sokszor hangsú-
lyozza, hogy imádkozunk a nap folyamán, mindennap, és
hogy találjuk meg ennek a személyes módját. Nagyon szép,
amikor azt mondja, hogy *személyünkben össze lehet és kell
kapcsolnunk Mártát és Máriát.*⁸

- A Szentlélekre való odafigyelés. De ha van valami, ami különösen jellemzi Kalazancius imádságról alkotott elképzelését, akkor az a Szentlélek hangjának meghallására való figyelmeztetés. Egyik legrégebbi levelében, amelyet 1622-ben küldött a narni rendház közösségének, Kalazancius

⁷ Levélhivatkozást egységesen kellene kezelni, ld. 2011. november San José de CALASANZ, *Opera Omnia*, Madrid, Ediciones Calasancias, 2019, III, Nr. 1085.

⁸ San José de CALASANZ, *Opera Omnia*, Madrid, Ediciones Calasancias, 2019, V, Nr. 2475.

kijelenti: „Isten hangja annak a Léleknek a hangja, aki jön és megy, megérinti a szívet és továbbmegy; ezért nagyon fontos, hogy mindig éberek legyünk, hogy ne érkezzen váratlanul és ne menjen tovább gyümölcs nélkül.”⁹

Kalazancius elmagyarázza, hogyan kell ezt tenni: először is *el kell hallgattatni más hangokat*, melyek elvonják figyelmünket attól, hogy meghallhassuk Isten hangját; *figyelmesnek, ébernek, érzékenynek kell lennünk* belső folyamatainkra, mert *csak így érintheti meg Isten hangja a szívünket*. És *az így fog gyümölcsöt teremni*. És mi már tudjuk, hogy Kalazancius milyen gyümölcsöket vár el pedagógusaitól: alázatot, a leereszkedés képességét a gyermekek szolgálatában, irgalmasságot, szívújóságot és meghívást arra, hogy hálásan éljünk az Úr jelenlétében.

2. Az imádkozó piarista és nevelő azzá a piaristává és nevelővé válhat, akit Kalazancius megálmodott a gyermekek számára, akiknek az életét adta. Az egyik legnagyobb segítség, amit piarista nevelőként a gyermekeknek és a fiataloknak nyújthatunk, a következetes lelki életről való tanúságtétel. Három egyszerű módszert ajánlok, amelyek segíthetnek ebben.

- **Imádkozz a diákokért!** Szeretnél jobb piarista pedagógus lenni? Imádkozz a diákjaidért! Csak így lehetsz olyan tanár, amilyenre diákjaidnak szüksége van. Imádkozz értük, végighaladva neveiken, végighaladva arcaikon. Van-e jobb dolog, amit értük tehetsz, mint az, hogy mindennap Isten kezébe teszed életüket? Tudod, mi ennek az imádságnak a gyümölcse? Értékes gyümölcse van! Ez az ima tesz téged fokozatosan olyan nevelővé, akire szükségük van, mert szíved közel kerül mindegyikükhöz.

Egy példa, hogy jobban megértsük. Mi imádkozunk hivatásokért. Miért? Isten, a mi Urunk persze már tudja, hogy szükségünk van hivatásokra, hogy a gyermekeknek szük-

⁹ San José de CALASANZ, *Opera Omnia*, Madrid, Ediciones Calasancias, 2019, I, Nr. 169.

ségük van piarista hivatásokra. De azért, hogy imádkozom értük, a lelkem fokozatosan átalakul, s ez segít abban, hogy a legjobbat adjam magamból a hivatásgondozásban. Az ima közelebb visz annak eléréséhez, amiért imádkozom. Így van ez a diákjaidért való imádsággal is. Gyakran tedd ezt, ha új Kalazancius akarsz lenni!

- **Tanítsd imádkozni a diákjaidat!** Ez egy újabb izgalmas kihívás: tanítani imádkozni a gyerekeket és a fiatalokat. Kalazancius ennek szentelte egész életét. De ezt csak akkor tudjuk megtenni, ha az imádság emberei vagyunk, ha olyan tanulókká válunk, akiknek szükségük van arra, hogy megismerjék Isten dolgait.

Ne feledjük: amikor a tanítványok megkérték az Urat, hogy tanítsa őket imádkozni, Jézus azt tette, hogy együtt imádkozta velük azt az imát, amellyel ő imádkozott az Atyához. Jézusnak ez a tanítása a titkok titka, amikor imádkozni tanulásról és lelki életről van szó.

- **Imádkozz együtt a diákjaiddal!** Az az iskola, amelyben a tanárok és a diákok együtt imádkoznak, olyan iskolává válik, amely képes megváltoztatni mindenkinek az életét. Ez a folyamatos imának (oratio continua) a titka. Semmi sem erősíti meg jobban a tanár hivatását, mint együtt imádkozni a gyerekekkel, figyelve tekintetüket és imáikat; és nincs csodálatosabb a gyermek hitére nézve, mint hallgatni tanárának az imáját. Tudjátok, miért? Mert Istent senki sem csapja be. Ha meg akarsz ismerni egy gyermeket vagy egy fiatalot, hallgasd meg, mit mond, amikor imádkozik. Az az ő lelke.

3. Befejezem. Sokszor előfordul, hogy amikor az imádságról beszélünk, vagy amikor olvasunk róla, vagy amikor megvizsgáljuk életünket, egy nem könnyű felismerés születik meg bennünk: „Nem tudunk imádkozni.” Elmondhatjuk, amit Szent Pál mondott: „Még

azt sem tudjuk, hogyan kell helyesen imádkoznunk” (Róm 8,26). Ez hitéletünk gyengeségének és kicsinységének megtapasztalása. Az imádság dolgaiban tudjuk, hogy szegények vagyunk, és ez jó tesz imatapasztalatunknak. De a kulcsmozzanat nem csak az, hogy ezt tudjuk, hanem az, hogy megtapasztaljuk. Amikor szegénynek és kicsinek érezzük magunkat, akkor azon a napon közelebb kerülünk a mi Atyánkhoz. Akkor a Lélek segítségünkre siet gyengeségünkben, és akkor ki tudjuk mondani: „Abba!” Azt mondani, hogy „mi Atyánk”, az válasz arra a szeretetre, amelyet kaptunk. És ezt csak szükségünk és kicsinységünk megélésével tapasztaljuk meg. Bátran haladjatok tovább az úton!

Testvéri öleléssel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

Fordította: Tőzsér Endre Sch.P.

Oltalmad alá futunk...

2012. november

Most lépünk a „Hit Éve” időszakába, amelyet XVI. Benedek pápa hirdetett meg az egész egyházban azzal a céllal, hogy a keresztény közösség figyelmét a Jézus Krisztusba vetett hitre összpontosítsa, emlékezve „annak szükségességére, hogy újra fel kell fedoznunk a hit útját, hogy egyre világosabban meg tudjuk mutatni a Krisztussal való találkozás örömét és mindig megújuló életerejét”.¹⁰ Érdekes az „újra felfedezni” ige használata. A Hit Éve nem csupán annak fontosságára emlékeztet bennünket, hogy hirdessük a hitet azoknak, akik nem kapták még meg, illetve, hogy tanítsuk azokat, akik szeretnének jobban elmélyülni benne, hanem mindenekelőtt arra a kihívásra, hogy új, megújított, átalakító módon éljük meg azt mi mind, akik megkaptuk ezt az értékes adományt, anélkül, hogy kiérdemeltük volna, és amelyet életünk és hivatásunk meghatározó tengelyeként vállaltunk fel.

Akkor írom nektek ezt a levelet, amikor a hit évébe lépünk. Tartalma Mária, az Úr anyja és a mi anyánk alakjára összpontosít, akiben a hit rendkívüli útját találhatjuk meg. Sokféle módon beszélhetünk a hitről, és talán az egyik legszebb az, amikor a hit tanúiról ejtünk szót. Nem kétséges, hogy Szűz Mária a legtisztább ikonja annak, amit az Úrba vetett hitből élés jelent. Nekünk, piaristáknak, Isten anyja szegényeinek kivételes öröm Máriáról beszélni, és arra kérni anyánkat, hogy segítsen bennünket a piarista hit és élet útján.

1. Mária hívó útja

Mária egyik dimenziója, amely nekem a legnagyobb segítséget nyújtja – és ahogy nekem, sok másik személynek is – az, hogy az ő hitbeli életútján, hitének útvonalán elmélkedjem. Mária élete,

¹⁰ XVI. Benedek, *Porta Fidei: A hit kapuja*, Budapest, 2012, 2.

amelyet teljes mértékben Jézusnak szentelt, rendkívüli életút: első-sorban egy hívő ember életútja; és mivel hisz, anyává, majd később nevelővé válik, még később tanítvánnyá és végül minden hívő anyjává lesz. Mindaz azonban, amit Mária megélt, minden a hitből eredt, azon elhatározásából, hogy feltétel nélkül rábízta magát Istenre. Az angyali üdvözlletnek ez a titka, ez az első igen, amelyből minden más származik – Máriában és bennünk egyaránt.

Azonban ezt az igent egy mélyen emberi folyamat előzte meg. Isten javaslata Máriában először az emberre jellemző befogadásra talált rá, azon a racionális síkon, amely személylété tesz bennünket: „Miképpen lesz ez?” Később azonban megérti, hogy az Isten által várt válasz nem származhat csupán saját értelmünkéből, hiszen ez a javaslat felülmúlja azt. Ez a feltétlen szeretet javaslata Isten részéről, amelyet csak hitben lehet megválaszolni. Ezért volt képes Mária azt mondani, hogy „legyen nekem a te igéd szerint”. És az egész élete megváltozott. Ez az a hitbeli folyamat, amelynek segítenie kell megértenünk, hogy a hit olyan különleges tapasztalat, amely teljesen átalakít bennünket, és képessé tesz, hogy életünket Isten kezébe tegyük. És amikor ez nem történik meg, akkor saját hitünket gyengítjük. Biztos vagyok abban, hogy a különböző összetett helyzetekben is „a hit középpontba helyezése” tud segíteni minket piarista utunkon.

2. Mária hitútja különleges tanúságtétel számunkra, hogy mi is hívők legyünk

A hitre jutáshoz Máriának nem volt szüksége arra, hogy a Feltámadott megjelenjen neki. Egyetlen evangéliumi elbeszélés sem született, amely leírná a feltámadott fiú és anyja közötti találkozást. Máriának elég volt az apostolok tanúvallomása és a Szentlélek világossága, mint ahogy nekünk is. Mint ahogy olyan sokaknak, akik „boldogok, mert bár nem láttak, mégis hittek” (Jn 20,29). Ezért hát a sok megnevezés között, amelyet adunk neki, amikor például litániát imádkozunk, első helyen azt kellene mondanunk: „a hit anyja”.

Bárcsak így lenne körünkben!

Minden egyes Máriáról szóló evangéliumi részlet segít bennünket megérteni, mit is jelent hitben élni. Az angyali üdvözllet engedelmes befogadása, azon csodák hirdetése, amelyekről érzi, hogy Isten műveli benne, az imádság, amelyben kifejezi lelke boldogságának okát, fiának megszületése rendkívül szegényes körülmények között, bízva abban, hogy Isten tudja, hogyan rendezi a dolgokat, a nehézségek, amelyekkel szembe kellett néznie, hogy megtanuljon anyaként tanítvány lenni, diszkrét módon és távolról követni fiát, annak tudatában, hogy Isten vele van, legvégső hit/szeretet-tanúbizonysága a keresztlábnál, hitmegegyező jelenléte a tanítványok között, az, hogy megosztotta velük saját útkeresését, valamint a megváltás gyümölcseinek gazdagsága, melyet Isten szeretete által tapasztalt meg – mindez együttesen különleges katekézist jelent a hitről. Ha szemléljük őt, amint „el-egondolkodott szívében”, ez segít bennünket, hogy mi magunk is ugyanezt tegyük, és hagyjuk Istent – miként Mária is –, hogy lelkünk legmélyén munkálkodjék. Erre mondjuk mi – talán kissé esetlenül –, hogy valakinek „hite van”. Alaposan el kell mélyülnünk abban, mit is jelent Isten dolgait szívünkben őrizni.

3. Isten anyjának szegényei

A piarista rend számára Mária mindig központi szerepet tölt be. Éppúgy, mint minden hívő számára, Mária alakjának akkor van számunkra értelme, ha közelebb visz bennünket Krisztushoz, és ez volt Kalazancius tapasztalata is. Ez a személyes identitás, amelyet nevével is felvállalt – „Isten anyjáról nevezett József” –, ez volt az, ami piarista pappá, a gyermekek, a fiatalok és a szegények atyjává tette őt. Ez a mély hite Jézusban és szeretete anyja iránt az, ami Kalazanciust rendünk alapítójává teszi. Nem véletlen, hogy rendjét Mária védelme alá helyezi, és a *Kegyes Iskolák Isten Anyjáról nevezett Szegény Szabályozott Papjainak Rendje* nevet adja nekünk. Semmi kétség nem fér ahhoz, hogy Kalazancius valódi alapítási célja ez volt.

Ezért hitünk, piarista hivatásunk és életünk egyaránt megerősödik, ha Máriából táplálkozunk, és ha tőle kérünk világosságot és erőt. Szerzetesi hivatásunk, az Úr hívására mondott igenünk a mi „különleges angyali üdvözetünk”, és tudnunk kell ugyanúgy megélnünk, ahogyan Mária is megélte azokat: mindenekelőtt meg kell őrizni azt, ahogyan Mária is tette, és soha nem szabad ennek az igennek átfogó voltát elhagynunk, sem pedig kicsinységünk miatt kisebbiteni azt. Hivatásbeli folyamatunk, utunk a hűségben éppúgy tanítványi lét, mint Máriáé, akinek ugyancsak lépésről lépésre kellett megtanulnia, kinek a nevében is él, és azt is, hogy milyen küldetésre lett kiválasztva. Mint ahogyan az ő esetében is, a mi hivatásunk is akkor lesz hiteles, ha Isten elsőségére tesz fel mindent, és ha egyszerűségben, sőt majdhogynem titokban fejeződik ki. Mint ahogyan neki, aki áldott minden asszony között, nekünk is meg kell tanulnunk megélni az adományt, amely felülmúl bennünket.

És amit saját személyes életünkről mondunk, azt egész rendünkről el kell mondanunk. Így éljük ezt meg! Ezért érezzük azt, hogy teljesen azonosulni tudunk vele, amikor Máriához közelítünk imádságainkban, és az ő oltalmát keressük, ahogyan Kalazancius is, és ahogyan azt egész történelmük során a piaristák tették: *„Oltalmad alá futunk, Istennek szent anyja, könyörgésünket meg ne vedd szükségünk idején, hanem oltalmaz meg minket minden veszedelemtől, ó dicsőséges és áldott szűz!”* Ez az egyszerű fohász, amely az összes ismert Mária-ima közül a legrégebbi, lassanként átformálta Kalazancius szívét, és egyértelműen kifejezi, mit jelent valójában a Mária iránti tisztelet, amely nem más, mint az Úrba vetett hit, melyet anyja élete és szeretete világít be. Ez a mi hitünk; tudjunk hát így élni. Csak akkor tudjuk megélni azt, amit leírtunk Konstitúcióinkba, ha kijelentjük, hogy „Mária jelenlétével és közbenjárásával tudjuk felmutatni magunkban Fiának képését, és tanítványaink így tudják kialakítani magukban Krisztust, akit ő szült és nevelt” (Konst. 23.).

4. A hit éve

Ahogy azt egyszer már mondtam nektek, szerintem nagyon hálnak kell lennünk amiatt, hogy a mi egyszerű éves kampányunk, a „Piarista Hivatás Éve” beletorkollik az egész egyház számára meghirdetett „Hit Évébe”. A két felhívás mélyen összekapcsolódik egymással. A fiatalok, akik közelednek a piarista rendhez, lényegében saját mély és őszinte hittapasztalatukból teszik ezt, és csak akkor maradnak és növekednek majd közöttünk, ha ez a tapasztalat, ez az első szerelem, növekedni tud bennük közösségeinkben és küldetésünk terén. Ezért hát teljesen meg vagyok győződve arról, hogy az egyik gyümölcs, amelyet várhatunk a mi „hivatás éve” programunktól, az hitünk és szerzetesi hivatásunk megújulása. *„A hit ugyanis a kapott szeretet tapasztalatától növekszik, akkor, ha a kegyelem és öröm tapasztalatával közlik. Ez tesz termékennyé bennünket, mert kitágítja szívünket a reményben és képessé tesz életadó tanúságtételre: megnyitja azok szívét és értelmét, akik meghallják az Úr hívását, hogy hallgasanak rá és legyenek a tanítványai.”*¹¹ Termékenyek leszünk, tanúbizonyságunk hiteles és mások számára is vonzó lesz, ha hitünk növekszik, és bennünket is növekedésre készítet. Ez az a meghívás, amelynek mindannyian címzettjei vagyunk ebben az évben, amely kétségkívül a kegyelem éve lesz a piarista rend számára.

Ne szalasszuk el, testvérek, a lehetőséget, hogy a hit évének szellemében éljünk. Közülünk mindannyian – saját személyes folyamatunkban –, minden egyes közösség, minden piarista jelenlét, minden testvériség, minden területi egység, a rend egésze – mindannyian arra vagyunk hivatottak ebben az évben, hogy életünk középpontját és irányát a legfontosabbba, az egyetlen valóban szükségesbe helyezzük. Erre kaptunk meghívást!

Mivel kicsik és szegények vagyunk, szükségünk van *közvetítő eseményekre*, hogy mindazt, amit a Hit Éve hozhat számunkra, haszonnal éljük és tapasztaljuk meg. Arra kérlek, nagy lelkesedéssel és reménnyel telve találjátok ki és valósítsátok meg ezeket. Néhány

¹¹ XVI. Benedek, Porta fidei: A hit kapuja, Budapest, 2012, 7.

már érkezik is a rend különböző helyeiről. Például: szenteljünk egy házigyűlést vagy valamilyen képzési foglalkozást, hogy a II. Vatikáni Zsinatnak az egyház és saját rendünk számára legfontosabb témáira reflektáljunk (mondjuk egy jó szöveg megbeszélésén keresztül vagy egy olyan személy meghívása által, akivel meg tudjuk osztani gondolatainkat stb.); lelki napjainkat (rekollekcióinkat) vagy lelki-gyakorlatunkat összpontosítsuk arra a javaslatra, hogy „a hit útját újra felfedezzük”; dolgozzunk ki a folyamatos képzésre javaslatokat, amelyek segítenek bennünket ezen az úton; mélyüljünk el a pápa által javasolt célok valamelyikében, amelyet a hit évének meghirdetéséről szóló levelében tett közzé *(a hit újralfelfedezése és megújítása; újra felfedezni a megtérésre és az életszentségre való felhívást; ösztönözni a lelki megújulást az egész egyházon belül; bevezetni az egyházat a reflektálás, a tanulmányozás és az imádság időszakába; újra felfedezni a hit örömet és azt, hogy hitünket át tudjuk adni másoknak; jobban megismerni és közvetíteni a hitet; a liturgián belül a hit még intenzívebb megünneplése; újra felfedezni a megvallott, megélt és imádságos hit tartalmát; újra felfedezni a hit közösségi és egyházi dimenzióját; a hitet a szeretetben hitelessé tenni); közelről követni „az új evangelizáció a keresztény hit átadásáért”* témakörben dolgozó szinódus munkáját, stb.

Sokféle dolgot tehetünk, és kétség sem fér ahhoz, hogy mindazok megújulásunkat szolgálják és küldetésünk megélését segítik elő. Mindazonáltal csak közvetítések lesznek. A legfontosabb mindig az a gondosság lesz, amelyet a kapott adományhoz való hűségünkkel szemben tanúsítunk, az a következetesség, amellyel meg tudjuk élni azt, az az alázat, amellyel imádkozzuk: „*hiszek, de segíts hitetlenségem*” (Mk 9,24), a szenvedély, amellyel átadjuk magunkat hivatásunknak, hogy hitben és a hitre alapozva neveljünk, valamint az örömben, amellyel piarista hivatásunkat meg tudjuk élni.

A II. Vatikáni Zsinat, amelynek ötvenedik évfordulóját ünnepeljük, Máriának az egyház anyja megnevezést adta. Ezért anyja ő az egyház ezen picike részének is, a mi rendünknek. Kérjük Máriát,

anyánkat, a Kegyes Iskolák Királynéját, hogy tanítson meg bennünket, hogyan legyünk hívők, tanítványok, követők és tanúságtevők, hogy életünkkel – hozzá hasonlóan – mi is az Úr nagyságát tudjuk hirdetni.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

Perfectae caritatis 2023. május

Amint tudjátok, idén, 2023-ban lesz negyven éve, hogy jóváhagyták rendünk új *Konstitúcióját* (1983. augusztus 25.), mely a II. Vatikáni Zsinat útmutatásai alapján megújította a Kalazanci Szent József által írt Konstitúciót. A zsinat megnyitásának (1962) hatvanadik évfordulójáról tavaly emlékeztünk meg.

Az említett események közötti időszakban (1962–1983) a Szerzetesrendek Legfőbb Elöljáróinak Uniója (USG), melyet akkoriban *Pedro Arrupe jezsuita atya* vezetett, fontos munkát végzett a megszentelt élet megújítása érdekében, s ebben a munkában természetesen az összes szerzetesrend részt vett. Fontos időszaka volt ez a szerzetesség történetének. Az említett unió tagjaként hozzá tudok férni az akkori rendi vezetők e témával kapcsolatos munkájának érdekes dokumentációjához. Összefoglalom a lényegét, mintegy keretet adva ennek a levélnek, amelynek az a szándéka, hogy reflektálásra buzdítson benneteket megszentelt életünkről és a megújulás folyamatáról, melyek előmozdítására hivatottak vagyunk.

Az USG 1974. májusi közgyűlésén Arrupe atya ismertette a legfőbb előjárók munkájának összegzését. Három részre bontotta: *nehéz témák, reményt keltő témák és a jövő szerzetesi életének jellemzői*. Biztos vagyok abban, hogy jó emlékü Angel Ruiz generális atyánk teljes mértékben, lelkesedéssel és odaadással vett részt ebben a munkában. Angel atyának ez volt az első éve generálisként. E *levél* írója ekkortájt arra készült, hogy belépjen a noviciátusba. Izgalmas időszak volt, ahogy a mostani is az.

A nehéz témák közül a következőket emelték ki: gyors változások, a hiteles próféták hiánya, hivatások hiánya, a fiatalok képzésének hibái, a kíséreltezés eltúlzása, a szekularizmusra adott, nem tudatosított válasz, a papsággal kapcsolatos kételyek és a szkepticizmus

betegsége. Ezeken kívül vannak mások is: intézményi mozdulatlan-ság, a konkrét lelkipásztori munka gyér megbecsülése, törekvés a könnyű és kellemes közösségi életre, mely gyengíti az apostoli buzgalmat és az imádságos lelkület csökkenése.

A következők voltak a reményt keltő témák: az újbóli találkozás az intézmény karizmájával, a megújulás iránti vágy, az evangéliumra irányultság, az imádság iránti vágy, beilleszkedés a szegények világába, az alázatosság érzése és abból fakadóan a lemondás a kiváltságokról, a jobb képzés iránti vágy, törekvés az emberek közötti jobb kapcsolatokra, érzékenység az igazságért folytatott küzdelem iránt és a vágy az egyházi együttműködésre.

A jövő szerzeteséletének jellemzői, melyeket akkoriban a következőkben láttak: mértékletesség és egyszerűség az életben a bőség társadalmával szemben; ingyenes szolgálat a nyereségvágygal szemben; reflexió és felelősség a környezet meggondolatlanságával és felszínességével szemben; érett és szabad engedelmesség az abszolút szabadság egészségtelen vágyával szemben; a gyengék iránti egyetemes és előnyben részesítő szeretet; az evangéliumra mint középpontra való hivatkozás az élet és a döntések minden területén.

Meggyőződésem, hogy az ötven évvel ezelőtt írt három bekezdés tartalma fényt vet az általunk megélt mai helyzetre, valószínűleg azért, mert még mindig a megszentelt élet szükséges, zsinat által javasolt megújulási folyamatában vagyunk. Megszoktuk, hogy hat- vagy négyéves időszakokban működünk, és néha elfelejtjük, hogy az alkotó hűségben való megújulás folyamata időt igényel, sok időt. De nem akármilyen időt, hanem *odafigyelő időt, megkülönböztetésre szánt időt, kihasznált időt*, melyet szenvedéllyel, komolyan, a legjobb válaszok őszinte keresésének képességével éljünk meg. Nemcsak időre, hanem *komolyan megélt időre van szükségünk*, hiszen komoly a téma, amelyről beszélünk: életünk megújítása.

Miért mondom ezt? Egy példát említek, hogy érzékeltessem azt a bizonyos, néha ránk jellemző hajlamosságot a „kihasználatlan időre”.

A 48. Egyetemes Káptalanon jóváhagytuk a folyamatos képzés új direktóriumát, amely az 1994-ben kiadott, majdnem harminc évig érvényben lévő direktórium helyébe lépett. Ha figyelmesen elolvassuk ezt a most hatályát veszítő direktóriumot, észrevesszük, mennyi érdekes dolgot vetettek fel benne, ezek közül elég sokat figyelmen kívül hagytunk, melyeket az új direktórium ismét tartalmaz.

Annak érdekében, hogy közelítsek a megújulás kihívásaihoz, amelyek megélésére hivatottak vagyunk, a 48. Egyetemes Káptalanunk első dokumentumában jóváhagyott szöveget választottam, melyet a résztvevők hatéves folyamatunk központi témájaként fogadtak el. Ez a „Jézus nyomában” című dokumentum, melynek bevezetője a mi első „kulcsterületek”. Így szól: *Mélyedjünk el piarista lelkiségünkben és a Krisztusra összpontosító megszentelt élet növekedési folyamataiban, hogy hivatásunkat hiánytalanul, kiegyensúlyozottan, misztikus és prófétai módon éljük meg!*

Szerintem a káptalan által választott négy szó tökéletes összhangban van mindannyiunk legmélyebb vágyaival, és a megszentelt élet történelmi folyamatának napjainkban megélt legfontosabb elemeivel, melyekre ebben a testvéri levélben utalok. Mind a négy szóról mondanék pár dolgot, mert úgy vélem, jó útmutatást adnak azokhoz a döntésekhez, amelyeket életünk és küldetésünk minden területén meg kell hoznunk, kezdve a kezdeti képzéssel.

HIÁNYTALANUL – A hivatás hiánytalan, integrális, teljes körű megélése azt jelenti, hogy kellőképpen megvalósítjuk a hivatásunkat meghatározó és gazdagító dimenziókat. Nekünk, piaristáknak az integralitás szakértőinek kellene lennünk, hiszen szolgálatként vállaljuk a gyerekek és fiatalok evangéliumi alapú integrális nevelését. A küldetésre vonatkozóan az integrális azt jelenti, hogy megpróbálunk mindazokban a dimenzióban – időben, térben, életkoronként, környezetekben – nevelni, amelyekben a diákjaink felnőnek. Ugyanez a megszentelt életünkre is igaz.

Amikor jól értjük azt, hogy integrális, akkor szépen fejlődünk a hivatás identitásában. El tudunk-e képzelni kezdeti képzést konkrét, valóban missziós vagy közösségi képzési tapasztalat nélkül? Mi nemcsak diákokat, hanem piaristákat is képezünk. Ugyanezt elmondhatjuk a felnőtt piarista életről is, melyet úgy kell tudnunk megélni, hogy odafigyelünk az összes rá jellemző kihívásra. Itt lehet és kell rátalálnunk a „nehéz témákra” vagy a „reményt keltő témákra”, amelyekre a levél elején utaltam. Hivatásbeli tapasztalatunk *teljes körűsége* életre szóló feladat, melyet tudatosan és komolyan kell ápolnunk és megélnünk. Erről beszélünk, amikor azt mondjuk, hogy „a hivatást gondozni kell”.

KIEGYENSÚLYOZOTTAN – Amikor a növendékházakba látogatók, mindig kiemelem azt a kihívást, hogy kiegyensúlyozottan éljük meg azt a három központi dimenziót – az istentapasztalat ápolását, a közösségi életet és a küldetésnek való önátadást –, amelyek megélésére hivatottak vagyunk. A „kiegyensúlyozottan” itt nem valami olyasmit jelent, hogy „elővigyázatosan” vagy „nyugodtan”. Nem. A kiegyensúlyozottan azt fejezi ki, hogy mindannyian képesek vagyunk a három dimenzió megfelelő integrálására.

A közelmúltban, a 2017-es kalazanciusi jubileumi év alkalmából három ígét használtunk, amelyek segítettek, hogy egy kicsit jobban megértsük a piarista életet és küldetést: *nevelni, hirdetni, átalakítani*. Az a piarista hivatás titka, hogy ezek a dolgok nem különülnek el egymástól. Nem csupán azzal nevelünk, hogy *tanítunk*, nem csupán azzal *hirdetjük az ígét*, hogy a katekizmussal foglalkozunk, és nem csupán azzal *alakítunk* át, hogy például egy szociális projektben dolgozunk. Nemcsak akkor vagyunk papok, amikor az eucharisztiai ünnepeljük, nemcsak a közösségben vagyunk szerzetesek, és nemcsak az osztályteremben vagyunk nevelők. Életünk nem átjárhatatlan részekből áll.

A hivatás minden dimenziója kapcsolódik egymáshoz, beleépül, együtt él azzal a személlyel, aki vállalja ezt a hivatást. Pontosan

ebben rejlik a piarista hivatás titka: a kiegyensúlyozottságban, a teljességben, és abban a mély kapcsolatban, amellyel az ember megéli. A kiegyensúlyozottság és a teljesség két egymástól elválaszthatatlan szó ahhoz, hogy megértsük, mit jelent a mi egyetemes káptalanunk.

Ezt próbáljuk megélni, ilyen kiegyensúlyozottságra törekszünk. Nem hibák és nehézségek nélkül. Emberek vagyunk. Soha nem élünk meg mindent olyan tökéletesen, ahogyan szeretnénk. Nem is tudjuk. De csodálatos dolog úgy élni, hogy vágyunk a hitelességre. Nagyszerű minden napot annak szentelni, hogy hűséges legyél ahhoz az álomhoz, amely fiatal korodban magával ragadott. Fantasztikus dolog arra törekedni, hogy minden napot, minden pillanatot azzal a vággyal éljél meg, hogy az ügyet, amelyben hiszel, szenvedélyesen és kiegyensúlyozottan szolgálod.

MISZTIKA – Egy másik kihívást jelentő szó. Kalazancius „két szolgálatot egyesítő életet” javasolt a piaristák számára, vagyis egyszerre szemlélődő és tevékeny életet. Sőt, odáig ment, hogy azt mondta, ez a vegyes életforma a tökéletesebb: „Ha elnyerték olyanok, amelyek általánosságban csak tevékeny vagy szemlélődő életet folytatnak, miért kell megtagadni azoktól, amelyeknek tagjai mindkét szolgálatot egyesítő életet élnek, ami a tökéletesebb?”¹²

A piaristákra alkalmazva sokféle úton eljuthatunk a „misztika” szó megértéséhez. Én egyszerűen *Pál apostolra* és *Kalazanciusra* gondolok. Pálnak sok olyan mondata van, amely megvilágítja misztikus élményét. Gyakorlatilag minden levelében erről beszél. Egyetlen példa: „Krisztus is magához ragadott engem” (Fil 3,12). Pál jó példája volt az egyszerre tevékeny és szemlélődő életre. Ezért volt apostoli az élete. Az apostoli élethez e két dimenzió megfelelő ötvözése szükséges.

Kalazancius az életével nemcsak a piarista hivatás misztikus megtapasztalására tanít meg bennünket, hanem arra is, hogy mennyire

¹² KALAZANCI Szent József, *Emlékirat Michelangelo Tonti bíborosnak (1621)*, Budapest, 2000 (Piarista tanulmányok, 4), 6.

fontos ennek a dimenziónak a gondozása, mindennapos ápolása. Kalazancius élete a misztika csodálatos példája, amely lényegében „az ember és az Isten szoros egyesülésének tiszta megtapasztalásából és tudatosításából”¹³ áll. Csak ebből a misztikus tapasztalatból érthetjük meg Kalazancius életének és munkásságának hatósugarát: önmaga kiüresítése; elmélyült imaélete; a szegénység szeretete; engedelmességből fakadó rendelkezésre állás Isten akaratának; állandó felszólításai, hogy hallgassanak a Lélek indításaira; mindvégig kitartó odaadása a gyermekek iránt és természetesen saját misztikus élményei.

PRÓFÉTAI – Nem találok világosabb és lényegre törőbb kifejezési módot a megszentelt élet prófétai dimenziójának érzékeltetésére, mint *Ferenc pápa* azon megállapításait, amelyeket a megszentelt élet éve alkalmából a megszentelt férfiakhoz és nőkhez intézett üzenetében fogalmazott meg. Idézem az egész bekezdést, mert nagyon értékes. A pápa ezt mondta: „Remélem, »felébresztitek a világot«, mivel a megszentelt élet jellemző hangja a prófécia. Az evangéliumi radikalitás nemcsak a szerzeteseké: mindenkitől elvárható. A szerzetesek azonban különleges formában, prófétai módon követik az Urat. Ezt a prioritást kérik most tőlünk: legyünk próféták, úgy, ahogy Jézus élt ezen a földön... A szerzetesnek sohasem szabad lemondania a próféta-ságról. A próféta Istentől kapja képességét arra, hogy megfigyelje a történelmet, amelyben él, és értelmezze az eseményeket: olyan, mint az éjjeli őr, aki éjszaka virraszt, és tudja, mikor jön el a hajnal (vö. Iz 21,11–12). Ismeri Istent, és ismeri a férfiakat és a nőket, a testvéreit. Képes a megkülönböztetésre, és arra is, hogy leleplezze a bűn és az igazságtalanság gonoszságát, mert szabad, nem tartozik elszámolással más úrnak, csak Istennek, nincs más érdeke, csak az, ami az Istené. A próféta általában a szegények és védtelenek oldalán áll, mert tudja, hogy maga Isten is az ő oldalukon áll. Remélem, hogy életben tartjátok az »utópiákat«, de azt is, hogy létre tudtok hozni »más helyeket«, ahol az ajándékozás, a testvériség, a különbözőség elfogadása és a kölcsönös szeretet evangéliumi logikája él.”¹⁴

¹³ Juan Martín VELASCO: *El fenómeno místico*, Madrid, Trotta, 2003, 213.

¹⁴ FRANCISCO, Mensaje a los consagrados y consagradas con motivo del Año de la Vida Consagrada, 29 de noviembre de 2013.

Való igaz, hogy ha minden prófécia, akkor semmi sem prófécia. De az is igaz, hogy az egyik legérdekesebb feladatunk az, hogy megnevezzünk néhány „piarista próféciát”, melyeket megpróbálhatunk megélni és hirdetni. Idézek néhány példát, melyek mélyen megérintik a piarista szívet: a mindenkit megillető oktatás prófeciája; a „kilépő” Kegyes Iskolák prófeciája; az iskolának mint a társadalmi változás motorjának a prófeciája; az értelmet kereső és értelmet adó élet prófeciája; a hit prófeciája, amely azokról az értékekről tesz tanúságot, amelyekre a legnagyobb szükség van, de mégsem törek-szenek rájuk; a leereszkedés prófeciája... Arra vagyunk hivatottak, hogy felébresszük a fiatalok szívét és lelkét.

Ezt az egyszerű reflexiót egy utolsó megállapítással fejezem be: piarista megszentelt életünk megújulási folyamatának kulcsa, következésképpen a legfőbb kincs, melyet a velünk együtt Kegyes Iskolákat építő embereknek és közösségeknek, továbbá az intézményeinkben és jelenléteinkben felnövő gyermekeknek és fiataloknak kínálhatunk, az a Krisztusra összpontosító piarista élet, mely képes mindenki számára azt az egyetlen, teljes és végleges Igét kínálni, aki minden kérdésre választ ad. Egyetemes káptalanunk így foglalta össze:

„Saját környezetünkben magának Krisztusnak vagyunk az emléke-zete.”¹⁵ Így legyen!

Testvéri öleléssel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

¹⁵ Piarista Rend Generálisi Kongregációja: *A Szentlélek vezetésével. A 48. egyetemes káptalan dokumentuma*, Budapest, Piarista Rend Magyar Tartománya, 2022, (Piarista füzetek, 27), 14.

Hivatásbeli szilárdság

2025. január–február

Továbbra is azzal a látogatással kapcsolatos gondolataimat szeretném megosztani veletek, amelyet rendünk fiatal felnőtt szerzeteseinél teszek, akik felnőtt piarista életük első hat évében vannak, és most szerzik első tapasztalataikat a küldetésről, a növendékházon kívüli közösségi életéről, az elvállalt – némely esetben igen nagy kihívást jelentő – megbízatásokról, és így tovább. Amikor beszélgetek velük – különösen, amikor hallgatom őket –, azt látom, hogy nagyon világosan megfogalmazzák az előttük álló legfőbb kihívást, azt, hogy *növekvő hitelességgel* éljék meg hivatásukat.

Tudatában vannak annak, hogy ezek az első évek nagyban meghatározzák, milyen lesz jövőbeli piarista életük. Azt is tudják, hogy ez az életforma nem mindig könnyű, és el akarják kerülni annak veszélyét, hogy radikalizmus, középpont és öröm nélküli életet éljenek. El akarják kerülni, mert – lássuk be – azt látják, hogy vannak olyan idősebb rendtagok, akik ilyen életet élnek. És ezek a fiatalok felteszik maguknak a kérdést, nem minden aggodalom nélkül, hogy miként juthat el valaki egy szenvedély, bátorság és kiegyensúlyozottság nélkül szerzetesi élethez? Mi romlott el az úton? Milyen folyamatok és tapasztalatok segíthetnek abban, hogy szilárd, következetes, hiteles szerzetesi életet éljünk? Ezen a témán dolgozunk a legtöbbet ebben az évben, melynek során – mint azt legtöbben tudjátok – lelkigyakorlatot tartok az összes, ebbe az életszakaszba tartozó rendtagnak, akikkel főként a *hivatásbeli szilárdság* kihívására figyelünk.

Miután sok fiatal rendtársamat meghallgattam és sok személyes helyzetet megismertem, eljutottam oda, hogy megnevezem azokat az alapvető pontokat, amelyeken hivatásbeli szilárdságunk múlik. Amit most bemutatok nektek, az természetesen az én olvasatom, melyhez hozzájárultak azoknak a tapasztalatai, akiknél látom, hogy sikerült ezt elérniük, és azoknak a hibái is, akiknél látom,

hogy eltévedtek, akiknek nem sikerült ezt elérniük. Tehát az én látásmódomról van szó. Természetesen bárki hozzátehet más fontos szempontokat, kiemelhet közülük néhányat, vagy másképp is megfogalmazhatja őket. Én azt osztom meg, amit látok, abban a reményben, hogy segítségünkre lehet utunkon.

Mielőtt felsorolnám az általam alapvetőnek tartott szempontokat, szeretnék néhány szót szólni a „hivatásbeli szilárdságról”. Ezt sokféleképpen meg lehet határozni, de én egy nagyon konkrét meghatározást választottam: egy olyan levélből szeretnék idézni egy bekezdést, amelyet egy fiatal piarista írt nekem, amikor beadta arra vonatkozó kérelmét, hogy letegye ünnepélyes fogadalmát. „Ezekben az években sokféle tapasztalatokat szereztem hivatásom megélése során. Megismertem az örömet, a hivatásom iránti szenvedélyes szeretetet, a csüggedést, a lelki szárazságot, a személyes kísérés értékét, az átláthatóságból fakadó vigaszt, a bűneim és gyengeségeim miatti csalódást, a gyermekek fontosságát életünkben – bár néha nem könnyű velük –, az imádság derűjét, a közösség erejét... Megtapasztalhattam az életünkhöz tartozó jó néhány dolgot. De eljutottam egy következtetésre, amelyet bizonyossággal élek meg, és amelyet bizalommal osztok meg: minden erőmmel azon akarok lenni, hogy egy új Kalazancius legyek; olyan szilárdsággal akarom élni hivatásomat, ahogyan ő élte, hogy örömöm, hűségem és tanúságtételelem ne attól függjön, hogy jól vagy rosszul mennek-e a dolgaim, hanem attól, hogy engedem-e, hogy az Úr megtartsa az úton.”

Ez a levél nem egy fogadalomtételre készülő fiatalember „lelki felángolása”, hanem egy őszinte vágy kifejezése: azt akarom, hogy hivatásom egész életemben erős legyen; nem akarom elveszíteni a kapott kincset. Ezt nevezhetjük „hivatásbeli szilárdságnak”, vagy akár „hivatásbeli következetességnek”, „hivatásbeli konzisztenciának”, „hivatásbeli hitelességnek”, „hivatásbeli megingathatatlanságnak”. A feladat, amelyet a fiatal felnőtt rendtagoknak javaslok, az, hogy dolgozzák ki „*hivatásbeli szilárdságuk* ütemtervét”. Ez nem egy

egyszerű „személyes projekt”, hanem a szerzetes válasza azokra a nagy kérdésekre, amelyeket egy rendtagnak fel kell tennie magának, ha mind hűségesebb akar lenni hivatásához. Ennek az „ütemtervnek” a kiindulópontja az a válasz, amelyet öt kérdésre ad. Összefoglalom őket mindenki számára:

1. Az első pont, az első kérdés arra vonatkozik, amit a 48. Egyetemes Káptalan határozottan javasolt valamennyiünk számára: életünknek **egyetlen középpontja, Jézus Krisztus legyen**. Nagyon tetszik nekem, ahogyan ezt Kalazanci Szent József megfogalmazza Konstitúciójában: „Amelyik hű szerzetes azt szeretné, hogy intézményünk a lehető leggyümölcsözőbb legyen számára, az [...] Krisztus Urunkhoz ragaszkodjék, és törekedjen arra, hogy egyedül neki éljen, és egyedül neki tetsszen.” (Konst. 33-34.)

Ez egy remek és izgalmas lelki feladat, amely életünk végéig tart, és amelynek megvalósításán a hivatás útján való elindulásunktól kezdve dolgozunk. A titok abban rejlik, hogy ennek napról napra kell történnie! Minden egyes napon felajánljuk az Úrnak örömeinket, kihívásainkat, nehézségeinket, hivatásunkat. Azért tesszük ezt, mert egyedül ő az út, az igazság és az élet (Jn 14,6).

Néhány héttel ezelőtt Ferenc pápa megajándékozott bennünket a *Dilexit nos* [Szeretett bennünket] kezdetű enciklikával. Az egész enciklika egy himnusz Jézus Krisztusnak a keresztény ember életében játszott központi szerepéről. Ebben a gyönyörű levélben, amikor kommentálja János evangéliumának azt a szövegét, amelyben Jézus arra biztat bennünket, hogy maradjunk őbenne (Jn 15,4), vagy Máté evangéliumának azt a részletét, amelyben az Úr azt mondja, hogy „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, én megnyugvást adok nektek” (Mt 11,28), a pápa Pál apostol kijelentését idézi, amelyben az apostol összefoglalja hivatásának okát: „Szeretett engem és önmagát adta értem” (Gal 2,22). Egyszerűen fogalmazva: „szeretett engem”.¹⁶

¹⁶ Ferenc pápa, *Dilexit nos: Szeretett bennünket kezdetű enciklikája*, Budapest, Szent István Társulat, 43–45.

Az általam javasolt feladat nagyon konkrét: találjuk meg azokat az „utakat” (eszközöket, projekteket, dinamikákat, lehetőségeket), amelyek a leginkább segíthetnek abban, hogy ezzel a kihívással szembenézzünk. A kérdést így fogalmazom meg: *„Válaszd ki azokat az utakat, amelyek leginkább segíthetnek abban, hogy Krisztusra összpontosítva élj!”* Hivatásbeli hűségünk nagyrészt azon múlik, hogy milyen választ adunk erre a kérdésre, vagy azon, hogy egyáltalán van-e bátorságunk feltenni magunknak ezt a kérdést.

2. A második szempont, melyet javaslok, olyasmi, amiről már több levelemben is írtam. Ezt a következőképpen fogalmazom meg: **Mind nagyobb és szenvedélyesebb egyensúlyban éljük meg hivatásunk dimenzióit: az istentapasztalatot, a közösségi életet és a küldetést!** A „szenvedélyes egyensúly” megfogalmazás egy egyszerű oximoron, amely segíthet megértenünk, milyen magas igényt támaszt ez az előttünk álló kihívás, ha szilárd piarista életet akarunk élni. A 48. Egyetemes Káptalan ezt világosan, központi témaként javasolta: „Hivatásunkat hiánytalanul, kiegyensúlyozottan, misztikus és prófétai módon éljük meg!”¹⁷

Küldetésünk teljesítéséhez, a közösségben való élethez, és ahhoz, hogy Isten emberei legyünk, szenvedélyre, hivatásbeli mélységre és komolyságra, arra irányuló tényleges vágyra van szükség, hogy megéljük azt, amit hivatásként vállaltunk. Konstitúciónk ezt nagyon jól megfogalmazza: „Mi is, akik már a keresztségben meghívást kaptunk a tökéletes szeretetre, mindent elhagyunk Krisztusért, és őt mint egyedül szükségeset egy megszentelt életet élő közösség keretei között követjük [...] hogy Istenhez minél szorosabban kapcsolódva testvéreink szükségleteire készségesebben figyeljünk” (Konst. 16.).

A kérdés, melyet fel kell tennünk magunknak, olyan egyszerű, mint amilyen összetett: *Milyen tapasztalataink vannak arra irányuló hivatásbeli küzdelmünkről, hogy életünk különféle dimenzióit szenvedélyes egyensúllyal éljük meg? Mi segíthet bennünket ezen az úton?*

¹⁷ Piarista Rend Generálisi Kongregációja: *A Szentlélek vezetésével. A 48. egyetemes káptalan dokumentuma*, Budapest, Piarista Rend Magyar Tartománya, 2022, (Piarista füzetek, 27), 13

3. Harmadsorban azt javaslom fiatal felnőtt rendtársainknak, hogy mélységében éljék meg a **Kegyes Iskolák építésének lelkiségét**. Számomra világos, hogy a Kegyes Iskolák építésének mélységes vágya spirituális elhatározás és törekvés. A „lelkiség” abban nyilvánul meg, amit azért teszünk, hogy nyitottak legyünk Istenre, a Szentlélek sugallataira, és azzal kapcsolatos, ami engem élővé tesz, mert ez a lelkem mélyén van, és olyasmí, ami mélyen meghatároz engem, amit Isten ihletett, és ami meghatározza hivatásomat. Ez az alapvető oka annak, amiért élek, dolgozom, és minden reggel felkelek, hogy találkozzam a gyerekekkel. Ez az én legmélyebb részem, ahol Isten munkálkodik, és ez határozza meg döntéseimet és mindennapi életemet.

Itt van a „piarista lelkiség”, azok a mély szempontok, amelyek szerint megéljük azt, ami „piarista”, amelyeket Kalazancius ihletett, és amelyeket konkrét formában sok-sok éven át megélt a Kegyes Iskolák Rendje, és megélték azok az emberek, akik a piarista lelkiséget felfedezik, és életmódjukká teszik. Konstitúciónk nem véletlenül kezdődik így: „A piarista szerzetescsalád alázatos és hálás lélekkel azt vallja magáról, hogy Istennek és Kalazanci Szent József szerencsés és merész vállalásának, kitartó türelmének műve,” és arra törekszik, hogy Kalazancius „felismerését és küldetését az egyházban marandóvá tegye” (Konst. 1., 3.).

Kalazancius a Kegyes Iskolák építését hivatásának középpontjába állította, mert tudta, hogy ez a legjobb válasz az Istentől kapott sugallatra. Ha ezt megértjük, és a legjobbat adjuk magunkból a Kegyes Iskolákért, akkor Kalazancius derék fiai vagyunk. Ezért teszem fel mindenkinek a kérdést: *Mire van szükséged ahhoz, hogy belépj ebbe a dinamikába?*

1. A negyedik pont azzal a meggyőződéssel kapcsolatos, hogy a **mindennapi élet a hitelesség olvasztótégléje**. Mindannyiunk életében van két dinamika, amely meghatározza alakulásunkat, és amellyel tisztában kell lennünk: **a kockázataink és a támaszaink**.

A kockázatok megnevezése és a segítő dolgok megbecsülése az érett emberekre jellemző.

Piarista életünkben sok a kockázat. Sokszor beszélünk már róluk: világiasság, klerikalizmus, felszínesség, individualizmus, narcizmus stb. Ezek mind az emberi természet velejárói. És kétségtelen, hogy vannak lehetőségek, amelyek segítenek bennünket: a kísérés, az átláthatóság, a mindennapi munka, a közösségi élet gondozása, az olvasás, a saját képzésünk iránti elkötelezettség, a bölcs emberek meghallgatása, az alázat stb. A kockázatok és a támaszok megnevezése azokra az emberekre jellemző, akik komolyan akarják élni hivatásukat.

Kalazancius például kifejezetten beszélt az általam említett egyik kockázatról, mégpedig az általa fogalmazott Konstitúcióban: a szerzetes „figyeljen arra, hogy miután megfogta az eke szarvát, ne tekintsen hátra, hanem a világi dolgokkal való foglalatosságot és a földies dolgok miatti aggódást vesse el!”¹⁸ A jelenlegi Konstitúció számos konkrét segédeszközt javasol, többek között a lelki kísérést: „Sokra értékeljük a lelkivezetést és a lelki életet érintő beszélgetéseket.” (Konst. 50.). A kérdés, melyet feltehetünk magunknak, nagyon konkrét: *Nevezd meg a kockázataidat és válaszd meg a támaszaiddat!* Ez az intelligens és felelős eljárás útja.

5. Végezetül, van egy ötödik szempont, melyet rendtársainknak javaslok, és amelyet az a fogékonyság ihletett, amelyet az Ázsiai Csendes-óceáni Tartomány fiatal szerzeteseitől tanultam: „egyszerűen piaristának lenni”, **„egyszerű piaristának”** lenni. Ez a törekvés szorosan kapcsolódik azokhoz az álmokhoz és projektekhez, amelyekkel a egyes iskolákban rendelkezünk, és azokhoz a belső dinamizmusokhoz, amelyekkel előrehaladunk.

Konstitúciónk ezt szépen és igényesen fejezi ki: „Krisztus, aki az alacsony sorsúak között élt, és megáldotta a hozzávitt gyerekeket, a kicsinyek egyszerűségére hív bennünket ezekkel a szavakkal:

¹⁸ Constitutiones Sancti Josephi Calasancii (1622), Madrid, Ediciones Calasancias, 1999, 35.

»Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, nem mentek be a mennyek országába.« Ezt a krisztusi lelkületet magunkra öltve az isteni Igazság munkatársai leszünk, és jobban alkalmazkodunk a gyerekek és a szegények életmódjához” (Konst. 19.).

Egy másik oximoronnal élve azt mondhatnánk, hogy a piarista út a „kicsinységben való növekedésben” áll. Kalazancius ezt az „abajar-se” [alacsonnyá, kicsinnyé válás] szóval fejezte ki.¹⁹ Érdeemes őszintén megkérdezni magunkat, hogy piaristaként milyen álmaink, terveink vannak. *Mi az, amire piaristaként törekszel? Mi az álmod piaristaként?* Sok mindenre törekedhetünk, akár anélkül is, hogy tudatában lennénk. De az a törekvés, amelyről itt beszélünk, másfajta: egyszerűen arra törekszünk, hogy piaristák legyünk. Magának Jézusnak is sokat kellett tennie azért, hogy tanítványait a „törekvés” tekintetében megnevelje (Mt 20,26–28).

Ezekkel az egyszerű gondolatokkal próbáltam megosztani veletek azokat az alapvető szempontokat, amelyek világossá váltak ebben az évben, mely tele volt személyes és közösségi találkozásokkal a fiatal felnőtt rendtagokkal. Azért osztottam meg veletek, mert úgy gondolom, mindannyiunknak segíthet, ha tudjuk, milyen szempontokon dolgozunk.

Szerettem volna megosztani ezeket a gondolatokat azokkal is, akik általában olvassák ezeket a havonta küldött leveleket (a piarista testvériség tagjaival, a pedagógusokkal, a rendünkhöz közel álló személyekkel, a Kalazancius Mozgalom fiataljaival stb.), mert ők is segíthetnek bennünket az úton.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

¹⁹ San José de CALASANZ: *Opera Omnia*, Madrid, Ediciones Calasancias, 2019, III, Nr. 1236.

III. rész
Fiatalok, idősek, szegények

„Muszáj újragumizni a kerekeket...”
Rendünk időseire gondolva
2013. június

Nemrégiben abban a nagy örömben volt részem, hogy a folyamatos képzés két napját megoszthattam a Betánia rendtartomány húsz szerzeteséből álló csoportjával. A csoport átlagéletkora 78 év volt, és közülük igen sokan jóval meghaladták már a nyolcvanát. Ezek a Peralta de la Salban tartott képzési napok egy kétéves program záró találkozói voltak, amelyet „34-es programnak” neveztünk el, és amely Spanyolország régi harmadik területi egysége kezdeményezésére indult el, és amelyet később az új Betánia rendtartomány vállalt át.

A folyamatos képzés ezen programjához kötődő név igen nagy jelentőséggel bír: a „34-es program” Kalazancius Konstitúciójának 34. pontjára utal, amelyben alapítónk a piarista szerzetessel kapcsolatos legmélyebb vágyát fejezi ki: *„Krisztus Urunkhoz ragaszkodjék, és törekedjen arra, hogy egyedül neki éljen, és egyedül neki tetsszen.”*

A találkozó egyik szünetében elmondtam egyik rendtársamnak, hogy nagyon örülök a találkozón való jelenlétének, illetve annak, hogy részt vesz a 34-es programban, amire spontán módon a következőképpen válaszolt: „Tudod, időnként muszáj újragumizni a kerekeket.” Arra kértem, magyarázza meg ezt a kifejezést, és azt mondta, hogy Ecuadorban ez igen elterjedt mondás annak kifejezésére, hogy amikor a kerék a sok futástól előrepszik és elkopik, bizony újra kell gumizni, hogy tovább tudjon szolgálni. Ez volt a kifejezés, amelyet használt, hogy kifejezze, mit is csinál: próbálta „újragumizni” magát, hogy tovább tudjon szolgálni.

Ezen egyszerű élmény fényében – és az adományok azon kivételes gazdagságából kiindulva, amelyet Isten a rend idősein keresztül nekünk ad – határoztam el, hogy jelen leveletem azon szerzetesekre gondolva írom nektek, akik már a nyolcvanas éveikben járnak, azon

egy kicsit innen vagy kicsit túl, amelyet kétségkívül az élet végső szakaszának nevezhetünk, illetve amelyet XVI. Benedek pápa, amikor megbízatásáról való lemondását bejelentette, a következőképpen fogalmazott meg: „*a zarándok tapasztalata, aki már közeledik a végső célhoz*”.

Reflexiómat három egyszerű részre szeretném osztani: az időskor megélésének lényege a megszentelt életben; amit a rend vár az idősektől; valamint az idős ember lelki tapasztalata, aki a teljességre áhítozik éppúgy, mint az idős Simeon.

1. A megöregedni tudás kihívása

A megszentelt élet vagy egy szenvedély története, vagy pedig nem jelent semmit. Krisztus, az emberiség, és a mi esetünkben Kalazancius és a küldetés iránti szenvedély ez. A megszentelt élet egy olyan élettörténet, amelynek során folyamatosan arra az okra fókuszálunk, amely miatt a szerzetesi élet útját választottuk. És ez a szenvedély, ez a szeretet a korral növekszik, és a tapasztalattal gazdagodik.

Ezért hát az élet egyik pillanatában elérkezünk ahhoz a meggyőződéshez, hogy „az öregedés feladata” vár reánk. Igen, feladatról van itt szó. Kihívásról. A megszentelt élet Isten kezében van, de mindannyiunk arra hivatott, hogy teljességet adjunk ennek az életnek, és hogy megmaradjunk a hivatás iránti állhatatosságban, amellyel megéljük azt. És ez nem csökkenhet az évek múlásával; épp ellenkezőleg, folyamatosan növekednie kell. Szeretném megosztani veletek néhány egyszerű meggyőződésemet ezzel a „feladattal” kapcsolatban.

- a) Az időskor az élet egyik olyan szakasza, amelyben alkalmunk nyílik arra, hogy hivatásunk néhány alapvető aspektusát intenzívebb módon éljük meg. Nem szabad elfogadnunk, hogy az időskor valamiféle „passzív” időszak, amelynek során a szerzetes „visszavonul a cselekvésektől”. A „tenni” és a „cselekedni” ige nem ugyanazt jelenti. Az idős embernek, aki folyamatosan elhagyja a munkát, nem kell aktivitását is

elveszítenie. Nekem nagyon tetszett a „Testvéri élet közösségben” című dokumentum 68. pontjában megfogalmazott gondolat, amely a következőképpen szól: *„Megidősdni annyit tesz, hogy meghosszabbítjuk aktív életszakaszunkat, miközben új módozatot fedezünk fel arra, hogyan építhetjük a közösséget, és hogyan vehetünk részt a közös küldetésben.”*

- b) Mi nem azon keresztül határozzuk meg „cselekvésünket”, illetve „rendbéli szerepünket”, amit teszünk, hanem sokkal inkább azáltal, ahogyan az élet egyes szakaszaiban saját hivatásunkat megéljük. Ezért olyan fontos intenzív módon megélni minden életciklust, hiszen biztos, hogy vannak szerzetesek, akik olyan kérdéssel érkeznek az időskor küszöbére, amelyet nehezükre esik megválaszolni: „Most, hogy már nem dolgozom, mit tudok tenni, és hogyan tudom hivatásomat annak teljességében megélni?” Mik vagyunk, amikor már nem végezzük, illetve nem tudjuk elvégezni azt a tevékenységet, amelyet egész életünkben folytattunk? A kihívás abban áll, hogy piarista létünket mindig annak teljességében éljük meg, és ezt csak Kalazancius stílusában lehet megvalósítani, nagy „benső aktivitással”, még akkor is, ha – az élet utolsó szakaszaiban – a kevésbé éles szeműek számára talán „inaktivitásnak” tűnhet.
- c) A mi kihívásunk, lelki kötelezettségünk abban áll, hogy megfelelő módon öregedjünk meg, úgy, hogy a velünk kapcsolatba lépő embereknek is meglegyen hozzá a bátorsága és lelki mélysége, hogy ugyanazt tegyék. Ha azelőtt lemondunk az életről, hogy az befejeződött volna, az azt jelenti, hogy félreértjük abbéli hivatásunkat, hogy Istent keressük, és hogy csak őt szolgáljuk. A fiatalok számára alapvető fontosságúak azok az idősek, akik tudják, hogyan kell megőregedni, hiszen ők modellt állítanak eléjük, amelynek elérésére a fiatalok erőfeszítéseket tehetnek. Szükségünk van példákra, amelyek segítenek nekünk megérteni, mit is jelent az élet teljessége, hiszen az időskor nem egy olyan életszakasz, amelyben megállunk a növekedésben; sokkal inkább olyan, amelyben eddig soha nem látott módon fejlődünk.

- d) Csupán egyetlen egyszerű példát hoznék, amelyet egyik idős testvérünk osztott meg velem: „Amikor az ember megöregszik, megtanulja, hogy az élet nem olyan magától értetődő dolog. Az életet nem habzsolni, hanem ízlelgetni kell.” És ezt egy kis megbánással a hangjában mondta nekem, hiszen úgy érezte, hogy keveset ízlelgette és sokat habzsolta ez életet. Azonban nagy bizonyossággal állította, hogy „sohasem késő megtanulni ízlelgetni, minden pillanatért hálásnak lenni, a mindennapok kis dolgait teljességgel megélni”.

2. Mit vár a rend az idősektől?

Mindannyian tudjátok, hogy rendünk életkor-összetétele „C” betűt formál: sok közöttünk az idős, és még több a fiatal szerzetes, és kevés a középkorú szerzetes, akiknek a fiatalokat kellene formálnia, az időseket gondoznia, és a küldetést előrevinnie. Mindannyian nagy elvárásokat támasztunk a fiatalokkal szemben. Én azonban azt is szeretném hangsúlyozni, hogy az idősektől is sokat várunk, akik nagyon sokat tehetnek a piarista rend megújulása érdekében.

A Peralta de la Salban tartott találkozón, amelyre levelem elején már utaltam, megkérdezték tőlem: „Mire van szüksége a rendnek tőlünk, mit tudunk tenni a piarista rendért most, hogy megöregedtünk?” Számomra ez értékes és jelentős kérdésnek tűnt. És most megpróbálok válaszolni is rá.

- a) Az első dolog, amelyet elvárunk az idősektől, hogy hivatásukat annak teljességében éljék meg. Szükséges, hogy a fiatalok tudják: mindaz, amit megálmodnak, lehetséges, és hogy azt a végsőig meg lehet élni. És ezt csak az idők példáján keresztül láthatják. Egy idős ember, aki intenzív módon él, aki mindenben segít, amiben csak tud, aki az öröm és a remény tanúbizonysága – ne feledjétek, hogy a remény a lélek egy állapota, nem csupán az élet megélésének egyik módja –, aki egyszerűen és hitelesen él, az fiataljaink számára rendkívül nagy segítséget jelent. Amikor ilyet látnak, felerősödik bennük a vágy, hogy hivatásukban növekedjenek, hiszen biztosak lehetnek abban, hogy a piarista lét és az élet

átadása nem valami múltó dolog, hanem örök életre szól, és egyre intenzívebbé válik. Testvérek, ez tehát a legelső és legfontosabb, amit tehettek: hogy hiteles piaristák vagytok.

- b) Az olyan idős szerzetesek, akik megszentelt életükre koncentrálva élnek, akik az imádság emberei, akik rendelkezésre állnak, akik igyekeznek megérteni az új időket és segíteni saját véleményükkel, akik lelkesítik a fiatalokat, és akik törődnek velük, illetve munkájukkal – nos, ezek az idősök igazi kincset jelentenek a rendnek. Nemcsak az a tevékenység tesz bennünket a rend értékes tagjává, amelyet elvégzünk, és amelyet ránk bízta, hanem – és mindennekelőtt – az a kölcsönös felelősségvállalás, amellyel megéljük saját rendhez tartozásunkat, illetve annak a minősége, amivel próbáljuk saját magunkból a lehető legtöbbet adni a piarista rendnek.
- c) Ez tisztánlátást is feltételez, amellyel képesek vagyunk felismerni azt a pillanatot, amikor el kell hagynunk mindazt, amelyet nevezhetünk „közvetlenül szolgálati, illetve nevelési tevékenységnek”, hiszen életkorunk ezt megköveteli tőlünk. És ugyanerre a tisztánlátásra szükségünk van ebben a pillanatban, nehogy egyszerűen „nyugdíjba vonuljunk”, hanem megtaláljuk annak módját, hogyan lehetünk másképpen aktívak. Szükséges, hogy kreatívak legyünk – rendként is – ezzel a nagy kihívással, amellyel szembesülnünk kell.
- d) Van néhány nagyon értékes feladat, amelyre a rendnek az idősektől szüksége van. Csupán néhány főnévi igenév használatával sorolom fel ezeket: szeretni a rendet, megélni a megszentelődést, imádkozni, tanácsot adni, hozzájárulni, elfogadni, felismerni, hogy másokat kell előre engednem, a megújulás elköteleződéseit támogatni, próbálni megérteni, saját történetemet javíttatni... dióhéjban tehát: úgy élni, hogy tudjuk, életszakaszunk rendkívül gazdag lehet, ha képesek vagyunk benne jól elhelyezkedni.
- e) És valami, amit határozottan kérek az idősektől: adjátok át és kommunikáljátok bölcsességeket, amely a tapasztalat

gyümölcse. Az Ószövetség szerint „*Milyen jól áll az ősz hajnak a döntés, s az öregeknek, ha tanácsot tudnak adni*” (Sir 25,6). A tapasztalatról van itt szó, nem az élményekről. Egyfajta benső munkáról, amelynek során a megélt dolgokat feldolgozzuk, és bölcsességre váltjuk, amelyre a rendnek most és történetünk minden pillanatában szüksége van. Szükséges, hogy hallgassunk erre a bölcsességre. És ez legalább két dolgot feltételez: a feldolgozás feladatát és a rendelkezésre állást, hogy meghallgassuk és befogadjuk, mindenki nevében.

3. Az időskor lelki feladatként való megélése

Mindannyian tudjátok, hogy a Kalazancius kis relikviát őrző San Pantaleó-i kis szobában, a kápolna mellett van egy könyv, amelybe a látogatók beírhatnak valamit, amit megélnék, illetve éreznek ezen a helyen, amelyet szent alapítónk jelenléte szinte kézzelfoghatóan betölt. Néha-néha szeretek belekukkantani ezekbe az írásokba, amelyeket ezekbe a könyvekbe írnak a látogatók, és amelyek mind-mind a Kalazancius iránti szeretettel telítettek. Eszembe jut az egyik, amelyet egy idős püspök írt, aki néhány hónappal ezelőtt látogatta meg a házat: „Kalazancius Atyám! Életemnek ebben a szakaszában, amelyben szolgálati tevékenységem korom és egészségem miatt lassan, de folyamatosan csökken, segíts nekem, hogy tudjam hivatásomat intenzív módon megélni, a te példádat követve, egészen addig a napig, amíg az Úr a végső teljességre nem hív.” Tetszik nekem ez az ima, és a rend minden szerzetese számára ugyanezt kérem az Úrtól, akik lassacskán elérnek ehhez a tapasztalathoz.

Van egy remek ikon az Újszövetségben, amely nagyban kötődik az időskor ezen tapasztalatához, amely a teljességet keresi: az agg Si-meon. A hit embere, aki Isten szeretetének teljességét kereste. Az ő imája, amelyet az éjszakai pihenés előtt minden nap elmondunk, szép példája annak, mit jelent az egész életünket a teljesség útján járni, és képesnek lenni felismerni, hogy ezt csak az Úrban tudjuk megtalálni.

Egy fohással zárom leveletem, és arra hívlak benneteket, hogy imádkozzátok minden nap. Egy idős szerzetes osztotta meg velem, de arra már nem emlékezett, hogy ő honnan vette. Viszont imádkozta minden nap, és biztos volt az ima erejében, amely a szívet is megváltoztatja: „*Uram, gyengédség Istene, akiről egyre kevesebbet merek szólni. Te, akiről gyakran többet megsejtek, mint amit rólad hallottam! Te, életem hajnala és alkonya, hallgasd meg imám. Add meg nekem, Uram, a békés és nyugodt időskor kegyelmét. Add meg nekem, Uram, az időskor kegyelmét, amelynek ráncai végtelen jóságodat hirdetik. Add meg nekem, Uram, az időskor kegyelmét, amely mindig mások örömét keresi. Add meg nekem, Uram, az időskor kegyelmét, amely még mindig képes hallgatni a gyermekek dalát. Szabadíts meg, Uram, az időskortól, amely önmagába és hasztalan panaszaiiba fordul. Szabadíts meg, Uram, az időskortól, amely a múltban elkövetett hibák miatt, amelyeket te már könnyőreletesen megbocsátottál, fenyegetettnek érzi magát. Szabadíts meg, Uram, a nosztalgikus időskortól, amely már nem kószolgatja minden egyes pillanat örömét. S ha a kétség rám tör, add, hogy tisztán lássak, Uram. Ha a halál közelsége aggaszt, nyugtass meg, Uram. Ha betegség támadja testemet, erősíts meg, Uram. Ha magány szomorítja szívemet, látogass meg, Uram. Fogadd el hátralevő éveim áldozatát; változtasd őket a szeretet alázatos énekévé, egyszerű imádsággá. És hogy utolsó leheletemig a feltámadás fényességes reménye világítsa meg ezt a szegény szívet, amelyet a te örökkévalóságodra teremtetél, Uram. Ámen.*”

Köszönöm a rend minden idős tagjának, hogy a hivatáshoz való hűségetekről értékes tanúbizonyságot tesztek.

Testvéri szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

In memoriam...
Hála öregeinkért
2010. november

Kedves testvéreim, engedjete meg nekem egy kissé másféle levelet, mint amilyet az utóbbi hónapokban küldtem nektek. Ezt a salutatót néhány nappal az után írom, hogy megkaptam P. Jesús Etxarri halálhírét az Emmausz provinciából, a pamplonai iskolánkból.

Bizonyára mindnyájatok emlékezete, szíve őrzi két-három olyan embernek a nevét, akitől eltanultátok a piaristaságot. Szerzetesek, akik a legjobbat hozták elő belőletek, és akik példaként, atyaként, mesterként és segítőtársként szolgáltak utatokon. Nekem van néhány ilyen, de mindenekfölött kettő: Fernando Legarreta (Lekun) és Jesús Etxarri. Jesús néhány nappal ezelőtt, szeptember végén hagyott itt minket. Nem lehettem ott a temetésén, mert Montecalvo Irpinóba szólított a kötelesség Szent Pompilius 300. születésnapját ünnepelni. Onnan, miközben hét gyermeket kereszteltem Szent Pompilius megkeresztelésének emléknapján, imádkoztam Istenhez P. Jesús Etxarri örök boldogságáért. Tőle tanultam meg tanítani, felfedezni az eucharisztia központiságát, megünnepelni azt mindig azokra gondolva, akikkel teszem, értékelni a közösségi életet... anynyi mindent!

Ezért, tiszteletadásként neki, gondoltam, hogy rövid levelet írok a hálaról, amellyel mind tartozunk öregjeinknek, piaristáknak, akik megelőztek minket a rendben, akik a legjobbat adták önmagukból a piarista rendért, a gyerekekért, a fiatalokért, akik miatt bekopogtattunk a rend kapuin, hogy piaristák legyünk, és akik szeretettel, reménnyel és odaadással fogadtak minket. Azért is vagyunk piaristák, mert mások már azok voltak. Soha ne feledjétek! Nélkülük, az idejük, a tanúságtételük nélkül, a türelmük és odaadásuk nélkül nem lennénk itt. A rend hivatások hosszú láncolatának az eredménye, ahol egyik a másik nyomán halad. *Hálásnak kell lennünk azokért, akik megelőztek minket, tiszta szívből.*

Szeretnék néhány egyszerű javaslatot adni, hogyan lehet ezt a hálát megélni. Kis ötletek, de azt kívánva nyújtom nektek őket, hogy ezzel a töprengéssel járuljunk hozzá a nagy célhoz, amelyre rendeltettünk: a Piarista Iskolák építésére. A rend nem csak eszmék, tervek és építmények révén épül, hanem, mindenekfölött, egy szeretethálózaton, közös hivatáson, áthagyományozott tanúbizonyságon keresztül. Ezért hálát adunk Istennek azokért, akik előttünk jártak a piarista úton, és örök álmukat alusszák.

1. Van Voltaire-nek egy jól ismert mondata a szerzetesekről (persze, ő cseppet sem elfogult életünk értékelésében): „*Összegyűlnék anélkül, hogy ismernék egymást, élnek anélkül, hogy szeretnék egymást, meghalnak anélkül, hogy megsiratnák egymást.*” Mind hallottuk már ezt, és biztos vagyok benne: mindnyájunkat elgondolkodtatott. Tudjuk, hogy ez az állítás nem igaz. De azt is tudjuk: rászorulunk arra, hogy *egymást jobban ismerve, jobban szeretve és mélyebben megsiratra éljünk.* Családi életünk részben emberi kapcsolatainkon keresztül szövődik, de sokkal több is azoknál, hiszen tengelye a hit bizonyossága. De ez az utóbbi lehetetlen az előbbi nélkül, mi több, életmódunk gyakran léteértelmünk hitelességét fejezi ki világosan vagy ellentmondásosan.

2. Szeretnék kiemelni egy második aspektust is, amelyet látni kell öregjeinkkel és emlékükkkel kapcsolatban. Sokszor beszélünk életünk kulcselemeiről, és általában igyekszünk fiataljainkat úgy formálni, hogy piarista szerzetesi életük lényegét hitelesen éljék meg. *Próbáltátok egyszer is az öregeinkről mesélve elmagyarázni az életünket?* Biztosítalak benneteket, hogy rendkívüli élmény. Minden demarkációnkban vannak olyan értékes példáink, akikről beszélhetünk. Hívlak benneteket, hogy gondolkodjatok ezen!

Mondhatom nektek, hogy ezen hosszú hónapok során már sok tanúságtételt kaptam a különböző demarkációkban nemrég elhunyt szerzetesekről, akiknek az élete áttetszően emel ki néhány fontos tulajdonságot a piarista létről. Például P. Pío Bravieri mint *a tudomány és spiritualitás, a pietas et litterae közötti szintézis példája*;

P. Jesús Fernández, akinek az élete megértetheti velünk, mit jelent az *életszentség a piarista mindennapjaiban*; P. José Ramón Ferrís, mestere annak, *hogyan közelíthető meg a fiatalok szíve*; P. Josef Horvátik a *rend iránti szeretet* és a *minden lehetségest vállaló merészség* tanúja; P. Alejandro García Durán (Chinchachoma) egész élete a *szegény gyerekek központi szerepének* rendkívüli megnyilvánulása a piarista életben; P. José Mateo, értékes példa az *egész rendhez tartozásra és az egész rend horizontján való gondolkodásnak*; és annyian mások. Nem akarok teljes névsort készíteni. Tudom, hogy a lista nagyon hosszú lehetne, de nem ez a célom e levélben. Csak azt szeretném ajánlani, hogy *beszéljünk fiataljainknak öregeinkről*. Szükségük van arra, hogy tudják, az álmaik megvalósíthatóak, és szükségük van arra, hogy ezt meglássák azokban, akik előttük járnak. Kiváltságos módja ez a piarista rend építésének, ne kételkedjeteek benne! Beszéljünk ideáljainkról, de tegyük ezt bemutatva a megvalósulás módját is; létezik az a mód, amelyben megélni szeretnénk azokat.

3. Nemrég, egy összejövetel keretében, egy csoport rendtárssal beszélgettem. Annak szentelték az estét, hogy *hálás megemlékezést* tartanak öregeikről. Élvezettel vetítették le a fotóikat, időt szenteltek arra, hogy mindegyikükről elmeséljék az anekdotáikat és az élményeiket, mindegyikük „életéről és csodáiról” készítettek néhány prezentációt, majd az értük való hálaadó eucharisziával meg egy jó baráti vacsorával fejezték be az eseményt. A rákövetkező nap munkaülésük volt velem. Jó példának tűnik ezt követni; ötlet, amely segíthet nekünk több emberi és szerzetesi mélységgel megélni a búcsúzást azoktól, akik előttünk járnak.

4. *Közösen, velük együtt vagyunk felelősek a rend építésében*. Ez olyan mondat, amelyet világossá szeretnék tenni. E hosszú év során gyakran hallottátok tőlem, hogy „építjük a piarista rendet”. Azért mondom, hogy kiemeljem azt a készséget, amellyel el kell helyeznünk magunkat ebben az időszakban rendünk jelenében: közös felelősségvállalással kell piaristának lennünk a velünk támasztott alapvető kihívásokkal szemben. Nos, szeretném ebben az összefüggésben

kiemelni valamennyi piarista életének értékét. Valamennyiét és mindenkiét. Azokét, akik a „híres piaristák” kiadványaiban vannak, és azokét, akik egyszerűen csak a katalógusban. Mi, piaristák mind hozzájárulunk a rend hasznosságához, és mindannyiunknak kölcsönösen hálásnak kell lennie. Amikor elhunytjainkra emlékezünk, ebből a távlatból is kell tennünk, hálát adva Istennek mindazért a jóért, amit ők tudtak adni.

5. Kalazanci Szent Józsefnek van egy nagyon kedves mondata az *elhunytjainkért való imádságról*. Azt mondja: „*Nem szabad hagynunk, hogy haláluk után feledésbe merüljenek, akik e világon szerzetesi életünkben testvéreink voltak Krisztusban*”²⁰ Arra kér minket, hogy imádkozzunk értük, és Isten előtt emlékezzünk meg róluk. Imádkozzunk a mieinkért teljes szívvel. Kétségtelenül mindnyájunknak megvan a maga viszonyulása a mieinkért való imádsághoz, de nagyon fontos, hogy megtegyük ezt. Ezzel tanuljuk meg Isten kezébe helyezni magunkat, mi is. Ezen keresztül növekedünk a hálában, ebben az imádságban érezzük magunkat még inkább piaristának, ezen keresztül gondolkodunk tudatosabban a kicsiségünkről, és ezen át közeledünk Isten testvéreink iránti szeretetéhez, kérve tőle az Élet teljességét azoknak, akik az életben szeretetének tanúi voltak. Óvjuk ezt az imádságot, végezzük buzgalommal, figyelemmel, idővel. Ez az imádság hozzájárul a közösségi élet minőségéhez és a rendhez tartozás tudatosításához is.

6. A mieinkről való szeretetteljes és hűséges emlékezés segíthet, kétségtelenül, *folytatni az életet, tovább haladni piarista életünkben*. Imádkozni értük, Isten kezébe helyezni őket, segíthetnek megtanulni, mit jelent Istenből indulva élni. Kérni számukra az élet teljességét, segít növekvő megértéssel élni, kicsiségünkből kiindulva. Bizonyára sok öregünk időskorának és betegségének az útját segítette és világosította meg a meggyőződés: „*aki mindent elhagy Jézusért, százszor annyit kap, és az eljövendő másvilágban pedig az örök életet*” (Lk 18,30). Nagyon fontos, hogy mindannyiunk életét a hitnek ez

²⁰ Constitutiones Sancti Josephi Calasancii (1622), Madrid, Ediciones Calasancias, 1999, 82.

a megtapasztalása irányítsa, legyünk bármilyen időssek: a teljességre vagyunk hívva, ami ajándékként adatik minden Jézus-követőnek.

Ezért a legjobb tiszteletadás az iránt, aki elmegy, ha folytatjuk az életet, és éljük teljességében. Élni azokból a legjobb döntésekből kiindulva, amelyeket azok hagytak ránk, akik előttünk voltak piaristák. Hitünk állandóan emlékeztet, és a búcsúzások alkalmával még nyilvánvalóbban teszi ezt: Isten jelenlétében van az otthonunk. Vár minket, és ezt az otthont nyújtja nekünk. Életünknek teljesen átéltnek kell itt lennie, és Isten által lesz majd beteljesítve. Az első: kihívásunk, a második: ajándékunk. Az első: feladat, a második: adomány. És a kettő elválaszthatatlan.

Sok piaristáról beszélhetnénk, akik ezt az alapigazságot tanították nekünk: teljességgel élni itt, vágyódással várni Isten teljességét. A hit „nem könnyű válasz”. El kell mélyülni benne, hogy a hit reményt nyújthasson. Tovább kell élnünk a hitet, mint tiszteletadást az elment előtt, mint választ a saját kérdéseinkre. Az élet megéri, ha legfőbb törekvése, hogy másokat éltesen, ha azt keressük, hogy megosszuk életünket. Ha ajándékként éljük az életet, könnyebb lehet megosztanunk. Ha mint adományt fogjuk fel, megtanulhatjuk átadni azt. Most, a mi átadásunkon keresztül, később Isten szeretete által erősítve. Ez a mi hitünk.

Nehezünkre esik megérteni ezeket a mennyei igazságokat. Tudjátok miért? Mert a kézzel fogható életünket nem tudjuk teljességgel megélni. Nem érthetjük a teljességet, ha az életünk kicsi, látóhatár nélküli. Bárcsak tudnánk piarista életünket a teljesség kicsiny jeleiből felvértetni, a teljességből, amely számunkra Isten által lakott kicsiség.

Így továbbra is lelkesítve és megerősítve érezhetjük majd magunkat a hivatásunkban is azok által, akik itt hagytak bennünket. Nővekedhetünk például a Kalazancius iránti szeretetben P. Augusto Subíasra emlékezve, vagy a küldetésünkért való munkálkodás iránti életkedvben P. Nicolas Díazra, vagy a testvérek iránti szolgálatban

és odaadásban P. José Antonio García Nuñóra gondolva, vagy a hivatásbeli hűségben ajándéknak tartva P. Hartmann Thaler életének tanúságát. Sokkal hosszabb listát is készíthetnénk a tanúságtételről, amelyek az Istenbe vetett feltétlen bizalmat és a küldetés iránti szenvedélyt jelentik, megköszönve Istennek Kalazanci Szent József mindnyájunknak nyújtott pártfogását.

Ezt a levelet november 1-én fogjátok kézhez kapni, mindenszentek ünnepén, azon a napon, amelyen hálát adunk Istennek a teljes Élet adományáért, és elhunytainkért imádkozunk. Magam is csatlakozom az egész hálaadó imádságláncolathoz, és kérem Istent, hogy imádságunk az elődeinkért alakítson át és változtasson meg minket: Atyám, adj nekünk bölcsességet a magasságból, hogy tudjuk értékelni és elfogadni testvéreinket. Tégy minket egyszerűvé és becsületessé mindenkivel szemben. Tégy minket elérhetővé a gyerekek számára, tégy minket megértővé és szolgálatkésszé. Áldj meg mindnyájunkat, hogy megőrizzük nyitottságunkat országod értékeire. Emlékezz meg a betegekről és a szükségét szenvedőkről, azokról, akik oly nagyon megszenvedik az élet nehézségeit. Emlékezz meg azokról, akik már osztoztak Krisztussal a szegények halálában, különösen piarista rendtársainkról, akiket kezedbe helyezünk.

Szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

Pietas et litterae

2010. március

Kedves Testvéreim! Miközben ezeket a sorokat írom, február vége felé járunk, amikor hívóként már az új életet adó húsvéti misztériumok ünneplésére készülünk. Ezekben a nagybőjti hetekben meghallhatjuk az egyház megtérésre hívó szavát, igyekszünk diákjainkat és minden ránk bízottat arra buzdítani, hogy nyissa meg szívét a Názáreti Jézusnak. Gazdag és sokrétű piarista küldetésünk ebben az időszakban új impulzust, különleges értelmet nyer: bárcsak mindenkit lelkesíthetnénk, hogy újabb lépéseket tegyen személyes növekedése folyamatában és hitének felfedezésében!

A rend a kalazanciusi karizma lényegét a *Pietas et litterae* jelmondatban már régen összefoglalta; ez az a tengely, amelyre küldetésünk különböző életkörülmények között épül, az, amelyben élünk. Erről a házaink és iskoláink falára írt, kiadványainkon, napi munkálkodásunkban megjelenő, mindenekelőtt pedig a szívünkben és mindazok szívében élő jelmondatról szeretnék e rövid baráti levélben írni nektek, akik küldetésünkben és karizmánkban velünk osztoznak.

Szeretném veletek megosztani a meggyőződésemet: **még nem használtuk ki mindazt a lehetőséget, amelyet a kalazanciusi elköteleződés magába foglal.** Soha nem hagyhatunk fel az ebbe a kalazanciusi mondatba foglaltak karizmatikus gazdagságának megvalósításával: „*Ha ugyanis a gyerekeket kiskoruktól fogva szorgalmasan nevelik vallásos életre és műveltségre, kétségkívül remélhető, hogy egész életük alakulása boldog lesz*” (Konst. 5.). Minden korban új meg új feladatokra bukkanunk, minden életkörülmény új válaszokat kér tőlünk; minden egyes intézményünkben fogyatékoságokat, új kihívásokat találunk, amelyekre válaszolnunk kell, hogy ez a *Pietas et litterae* valóban étellel teli mondat, és ne csupán tartalmában kiüresedett, haladásra és új elköteleződésre képtelen szófordulat legyen. Arra hívlak hát benneteket, hogy mélyüljete el ennek az örömdetes szóárnak a jelentésében:

emberi tudás és keresztény javaslat, hit és kultúra, *pietas* és *litterae*. Jó lenne, ha tanáraink, nevelő közösségeink és kiadványaink újra rendünk és hivatásunk ezen központi céljára összpontosítanak. Teljes meggyőződéssel javaslom ezt nektek, biztosan abban, hogy ezzel új ösvények nyílnak majd utunkon.

A *Pietas et litterae* meghatározott típusú nevelést feltételez és fejez ki: az ember megértésének és mindannak módját, amire átfogó neveléséhez és minden benne rejlő lehetőség előhívásához szüksége lehet – ez az, amire Kalazancius vágyott. Mindez azt feltételezi, hogy világosan lássuk: a gyermekek és fiatalok mellett köteleztük el magunkat, és olyan integrális programot kínálunk nekik, amely lehetővé teszi teljes fejlődésüket, és azt, hogy mindig úton legyenek. Hiszünk abban a formáló erőben, amellyel ez a különleges nevelés bírhat; a *vallásos életből* eredő, életadó *tudományt*, és a tudományban, kultúrában testet öltő *vallásosságot* keressük, hogy mindezt lélekkel töltsük meg, és a teljesség látóhatárával lássuk el. De nem elméleti szinten, nem a levegőbe beszélve, hanem azokban megvalósítva, akik e nevelési formában növekednek. Az alábbiakban néhány olyan gondolatot nyújtok nektek, amelyek segíthetnek értékelni mindennek számunkra való fontosságát.

1. Vegyük először is a **humán és természettudományos ismereteink megalkotásának területét, valamint a teológiát**. Ezekben a tartományokban, a modern gondolkodás megnehezíti a kapcsolatteremtést, az egyesítést műveltség (tudomány, ismeret, kutatás) és vallásos élet (hit, a hittel kapcsolatos nyitottság, értékek) között. Kalazancius egyértelműen foglalt állást az „és” mellett. Látjuk ezt a kortárs tudósokkal és gondolkodókkal való kapcsolatában, pedagógiai szemléletében, a keresztény hívó élethez és a hitben való neveléshez való ragaszkodásában, valamint meggyőződésében, mely szerint a diákok fejlődéséhez csak mindezek okos vegyítésével tudunk komolyat és értékeset nyújtani. Nekünk, piaristáknak, ragaszkodnunk kell ahhoz – ma még inkább, mint valaha –, hogy a modern, felvilágosult gondolkodás megnyílhat és meg kell nyílnia

a hitben rejlő erőre, hogy növekedjen eltökéltségben, humanista irányultságban, a legelesettebbekkel való szolidaritásban... A hitnek pedig tisztelnie kell, és önnön sajátosságaiból megvilágítania a tudományos ismeretet. Karizmánkat és küldetésünket rövidítjük meg, ha elfogadnánk, hogy ez a két terület egymással szemben áll, mintha ellentétesek vagy összeférhetetlenek lennének. Ezért hát szeretném újra hangsúlyozni, hogy képesnek kell lennünk megóvni intézményeinket, amelyekben igen hatékonyan dolgozhatunk a tudás megteremtéséért, a tudományos kutatás és a teológia elmélyítéséért. Arra vagyunk hívva, hogy egyre többet fektessünk a reflexióval és kutatással járó munkába.

2. Gondoljunk **képzésünkre**, különösen azokra a fiatalokra, akik piarista életük első éveit élik, és akik arra készülnek, hogy ezt a szolgálatot odaadással és jól végezzék. Egyházi szolgálatunk a *vallásos életben* és a *tudományok művelésében*, valamint a köztük való kapcsolatteremtésben egyaránt felkészült piaristákat kíván. Az, amit hagyományosan „világi tanulmányoknak” szoktunk nevezni, nem csupán járulékos elemet jelent képzésünkben. Mi, piaristák, a vallásos életben és a tudományban egyaránt formálódunk. El kell mélyednünk ebben, nehogy abba a hibába essünk, hogy leglényesebb formálónknak csak a papképzést tekintjük. A teológiai és világi tanulmányok helyett inkább „piarista tanulmányokról” kellene beszélnünk: ez minőségi filozófiai és teológiai (legalább olyan szinten, amely a papsághoz szükséges tanulmányoktól elvárható), minőségi humán és természettudományos képzést jelent, annak hivatalos elismerésével, valamint kiváló *karizmatikus* képzést, amely a kalazanciusi, pedagógiai, pasztorális, kateketikai és piarista identitásunk sajátosságához igazodó más fontos aspektusokat is magába foglal. Csak ezekből a kulcsterületekből kiindulva formálódhatunk és növekedhetünk sajátságainknak megfelelően. Kalazancius ezt már a kezdetekben világosan kifejtette: „*Nagy szomorúsággal tölt el, hogy papjaink kevés érdeklődést mutatnak a tanulás iránt, és hogy nem tudják, micsoda nyereség az embernek, ha tanul, és a diákokat a tudományokra és a vallásos életre együtt tanítja*” (1627. január).

3. Gondoljunk **intézményeinkre is, különösen iskoláinkra**. Hogyan kell lendületet adnunk nekik, hogy valóban kalazanciusi iskolák legyenek? Nekünk, piaristáknak az iskolára vonatkozóan a keresztény értékrend köré szerveződő, a gyermekek és fiatalok átfogó nevelésén alapuló egyértelmű programunk van, amellyel az új generációk nevelésén keresztül a társadalom átalakítására köteleztük el magunkat. Természetesen mindezt úgy kell tennünk, hogy közben figyelembe vesszük az eltérő körülményeket, amelyekben dolgozunk, és amelyek eltérőségükből adódóan más-más elköteleződéseket kívánnak. Iskoláink tekintetében is el kell gondolkodnunk a *Pietas et litterae* elvárásain. Résen kell lennünk, nehogy csábításoknak vagy felszínes módszereknek engedjünk utat, amikor iskoláinkban karizmánk ösztönzéséről van szó. Csak néhány ilyet említek:

- a) iskolák, amelyek talán büszkéek tudományos színvonalukra, azonban sem az evangelizációt, sem pedig a társadalmi változásokat illetően nincs világos projektjük;
- b) iskolák, amelyek az iskolán kívül nem kínálnak olyan evangelizációs keretet, amelyek a fiatalok szabad választásától a keresztény közösségbe való csatlakozásukig kísérné hitbeli folyamataikat;
- c) iskolák, amelyek nem tesznek erőfeszítéseket, hogy az intézményükre jellemző „karizmatikus szellemet” kiépítsék, amelyből élet és piarista életerő ered;
- d) iskolák, amelyek nem támogatják nevelőik piarista képzését, világos lehetőségeit nyújtva ezzel egy áttekinthető és megvalósítható közös küldetésnek;
- e) iskolák, amelyek elfeledkeznek arról, hogy ők mindenre fegyelmezett, nyitott (a hit területén is) nevelési központok, ahol keresztény mivoltunknak az új élet magjaként kell jelen lennie, buzdítóként és befogadóként, sohasem elzárkózóként vagy elutasítóként.

A nemrégiben, 2009-ben tartott generálisi káptalanunkon elfogadott dokumentumok értékes és buzdító szempontokat kínálnak intézményeink értékelésére és nevelési modellünk megfelelő ösztönzésére. Jó lenne, ha ezeket közösségeinkben és nevelési intézményeinkben egyaránt tanulmányoznánk.

4. A *Pietas et litterae*-nek a **piarista szerzetesek intézményeinkben betöltött szerepére** is vonatkoznia kell. Kétségtelenül egyike ez azoknak a témáknak, amelyet át kell gondolnunk, hogy intézményeinkben – amelyek rendkívül sokfélék – jobban el tudjuk helyezni önmagunkat. Szolgálatunk, amelyet a „nevelve evangelizálni” módszere foglal össze, azt kívánja tőlünk, hogy egyértelműen megtalálva benne a helyünket tegyük azt étellel telivé. Javaslatként három „kiváltságos teret” sorolok fel szerzeteseink számára:

a) Legelőször is képesnek kell lennünk karizmánk tanújaként és biztosítékaként meghatározni önmagunkat, olyanoknak, akik megéljük és továbbadjuk identitásunkat. Ezt meg lehet és meg kell tenni funkciótól és beosztástól függetlenül. Ennek nincs szükségszerűen köze az szervezeti diagramban elfoglalt helyhez, sokkal inkább ahhoz a módhoz, ahogyan önmagunkat benne elhelyezzük.

b) Másodsorban hiszem, hogy a *Pietas et litterae* olyan nevelési és evangelizációs program, amely képes sokakat megszólítani, hogy osztozzanak benne világossággal és elköteleződéssel. A piarista szerzetes arra hivatott, hogy közös küldetésünk egybehívó erejét életre keltse, kísérje és megszilárdítsa.

c) Végül a piarista közösségnek és a piarista keresztény közösségnek a mi küldetésünkkel kapcsolatos szerepét szeretném kiemelni. Referenciaként szolgálni annyit tesz, mint életet adni, hívni, befogadni, hozzájárulni a küldetés növekedéséhez, az intézmény piarista identitásával kapcsolatban egyértelmű prioritásokat jelölni ki, tehát végeredményben elősegíteni, hogy a munkának ebben az összességében mindent identitásunk központjából kiindulva tervezzünk és értékeljünk.

5. A *Pietas et litterae* nem csupán iskoláink jelmondata. **Jelmondata minden más intézményünknek** is. Plébániáinknak a rájuk jellemző sajátosságokból kiindulva kell ösztönözniük ezt. Egy gyermekotthonnak, egy nem formális nevelési központoknak, egy bentlakásos iskolának, bármely nevelési platformnak, amennyiben az piarista, erre a kihívásra kell nyitottnak lennie, és elképzelései középpontjába helyeznie. A rendben tett látogatásaim során sok új lehetőséget látok karizmánk kibontakoztatására a különböző intézményekben és programokon. Kezdve a kápolnától, amely hétköznapi iskola, vasárnaponként pedig templom, egészen egy csapat fiatalig, akik piarista nevelőkkel nagyon személyes és közeli kapcsolatban saját tanterv mentén formálódnak, vagy addig a plébániáig, amely a különböző személyes és társadalmi körülmények között élő gyermekek és fiatalok számára nevelési központok építését szorgalmazza. Minden egyes intézményünket ebből a nézőpontból kell ösztönöznünk és értékelnünk.

A *Pietas et litterae* mély megélése azt kívánja tőlünk, hogy bátran és elkötelezetten helyezzük önmagunkat hivatásunk középpontjába. Vitathatatlan, hogy ez a kihívás életünk és küldetésünk számos aspektusát érinti. Arra hívlak benneteket, hogy gondoljátok át mindezt, és változtassátok jelmondatunkat személyes és rendi folyamataink motorjává. A küldetésre születünk, amelyet intézményünk neve is visel; emeljük be döntéseinkbe, életünkbe és abba a képességünkbe, hogy fiatalokat szólíthatunk meg hivatásunk megélésére és vállalására. Testvéri üdvözetemet küldöm mindnyájatoknak. Kívánom, hogy a nagybőjt időszakát mélyen éljétek meg, hogy mindenkinek alkalom és lehetőség legyen az Úrral való átforgató találkozássra.

Szeretettel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

Legyünk kalazanciusi stílusú pedagógusok 2024. július-augusztus

Ezt a levelet a piarista iskolákban és egyéb nevelési-oktató intézményünkben dolgozó több ezer pedagógusra gondolva írom. Szeretnék felkínálni néhány gondolatot, melyek segíthetik őket az előttük álló értékes kihívásban: hogy *növekedjenek piarista identitásukban, a Kalazancius által megélt és továbbadott karizmában*. Kétségtelen, hogy ez rendünk egyik központi törekvése: hogy a küldetésünket előmozdító személyek egyre inkább azonosuljanak azokkal a kulcsfontosságú értékekkel, amelyeket a rend a küldetésünkhöz kapcsol.

Tisztában vagyok azzal, milyen sokféle környezetben dolgozunk, és milyen sokféleképpen értelmezzük szerzeteséletet. Mégis megpróbálom átfogó módon bemutatni azokat a kulcsfontosságú értékeket, amelyekből kiindulva értelmezzük mi, piaristák az identitásunkat. Jó ugyanis, ha azok, akik idejük nagy részét küldetésünknek szentelik, tisztában vannak azzal, mi mozgat bennünket, és mi adja önazonosságunkat. A helyben dolgozó piaristáknak kell majd megítélniük, miképpen tudják ezeket a törekvéseket megismertetni és vállalásukban pedagógusainkat segíteni.

Piarista nevelési javaslatunk középpontja

Fontos, hogy tisztában legyünk azzal, mi a középpontja mindannak, amit megélünk és teszünk. Ennek legjobb megfogalmazását Mk 9,37-ben találom: „Aki e gyermekek közül egyet is befogad az én nevemben, engem fogad be.” Néha az a benyomásom, hogy nem gondoljuk át kellőképpen az Úrnak ezt a kijelentését: ebben a gyermekben, aki az iskolánkba jár, ebben a fiatalban, aki ifjúsági csoportom tagja, ebben a fiúban vagy lányban, aki nap mint nap igyekszik fejlődni, ebben a gyakran szegény és védtelen gyermekben Jézus van jelen! Sőt, ez a gyermek maga Jézus! És aki Jézus nevében befogadja, az Krisztust fogadja be!

Miközben mélyen tiszteletben tartjuk – nem is lehetne másként – mindenkinek a vallási meggyőződéseit, nem mulaszthatjuk el, hogy át ne adjuk ezt a nézőpontot, amelyből a piarista nevelő nevel: Krisztus nevében, Krisztust befogadva. Ezért, és különösen ezért, hivatásunk rendkívüli, túlmutat saját erőnkön, különbözik minden más hivatástól és nevelési elképzeléstől. A piarista pedagógus számára, a piarista oktatási intézmények számára, a piarista rend számára a nevelés az Úr által ránk bízott és általa fenntartott küldetés. Nagyszerű és izgalmas feladat pedagógusaink hitének kísérése. Keresnünk kell a módját, mert – biztosíthatlak benneteket – szükségük van rá, és várják.

A kalazanciusi nevelési-oktatási projekt

Lehetetlen néhány sorban összefoglalni kalazanciusi nevelési-oktatási projektet. Mégis megpróbálom hagyományaink és az utóbbi időszak legfontosabb elhatározásai alapján. Úgy vélem, hét pontban tudjuk összefoglalni a kalazanciusi nevelési-oktatási projektet.

Egy középpont: a gyermek. Ez kulcsfontosságú számunkra, és világosan szerepel a piarista identitáselemekről szóló intézményi dokumentumunkban.²¹

Egy meggyőződés, melyet az egyház karizmaként ismer el: ha egy fiú vagy egy lány hiteles nevelővel találkozik, aki képes arra, hogy a benne rejlő legjobb alapra építve és az evangélium javaslatából kiindulva nevelje és oktassa őt, akkor ez a fiú vagy lány jóra való felnőtté válik, aki képes egy jobb világért dolgozni. Ez Kalazancius karizmája, aki „életük boldog alakulását kereste”.²²

Egy nevelési projekt: a hitből kiindulva nevelni, a gyermek minden dimenziójában, átfogva életének teljes idejét. Kalazancius egy projektből kiindulva fogalmazta meg karizmáját. Nem maradt meg az elgondolásnál, hanem részletesen kidolgozta azt, hogy megvalósíthatóvá és felhasználhatóvá tegye. Mi egy projekt hordozói vagyunk.

²¹ CONGREGACIÓN GENERAL DE LAS ESCUELAS PÍAS: *La identidad calasancia de nuestro ministerio* [Szolgálatunk kalazanciusi identitása], Roma, Ediciones Calasancias, 2012.

²² KALAZANCI Szent József: *A Páli Kongregáció Konstitúciója*, 2.

Egy kiváltságos eszköz: a mindenki előtt nyitott keresztény népiskola. Ez volt Kalazancius elhatározása. Természetesen a rend a kalazanciusi projektet különböző platformokon, és nem csak az iskolában viszi tovább. De világosan látnunk kell, hogy az iskola az a kiváltságos közeg, amelyből azt előmozdítjuk.²³

Egy törekvés: a legjobb módszerek alkalmazása. A legjobb módszerek keresése a kalazanciusi projekt folytatásához alapvető fontosságú számunkra, pedagógusok számára. Ezért hiszünk az innovációban, az identitásunkon alapuló innovációban.

Egy „titok”: identitással rendelkező pedagógusok. Mindez nem működhet, ha azok, akik igyekeznek megvalósítani, nem azonosulnak a projekttel. Az identitás az azonosulás folyamatainak megéléséről szól. Sosem ér véget. Tapasztalataink szerint az identitás arról szól, hogy egész életünkön át igyekszünk azonosulni a projekttel.

Egy intézmény. Kalazancius megalapította a Kegyes Iskolákat. Karizmáját és projektjét egy olyan intézményhez akarta kapcsolni, amely biztosítja azt, és amely működteti mindazokat a folyamatokat, amelyek azt lehetővé teszik: a Kegyes Iskolák. Mindig arra kell törekednünk, hogy folytassuk a Kegyes Iskolák építését, a Lélek által ébresztett különféle hivatásokból.

A piarista pedagógus, aki jobb piarista pedagógus akar lenni

Szeretnék néhány egyszerű támpontot nyújtani, melyek segíthetik pedagógusainkat azonosulásuk útján.

Higgyünk a piarista projektben! Nagyszerű dolog egy önmagadnál nagyobb projektnek szentelni életedet. Nagyszerű dolog olyan projektben dolgozni, amelyben hiszel, mert látod, hogy szükség van rá, és lelkesít téged. És ez az egyetlen módja annak, hogy munkánkat hivatásként éljük meg. Lehetőségi feltétele a hitelesség.

²³ PIARISTA REND GENERÁLIS KONGREGÁCIÓJA, *A piarista szolgálat. A nevelés által evangelizálni Kalazancius stílusában*, Budapest, Kalazancius Tanulmányi Központ, 1999 (Piarista füzetek, 5), 23.

Keressünk és éljünk meg identitást létrehozó folyamatokat!

Az identitás nem valami elméleti dolog, melyet egy tanfolyamon megtanulhatunk, hanem egy identifikációs folyamat fokozatosan megszülető eredménye. A kulcs a növekedés iránti vágy és az engem segítő lépések megtétele. Az identitás megtérésre, változtatásra késztet. A pedagógusok azonosulási folyamata a Kegyes Iskolák identitásával ha nem hoz változást, ha nincs következménye, ha nem konkretizálódik megújulási folyamatokban, felfedezésekben, megosztásra alkalmas csoportokban, tapasztalatokban, hivatásbeli fejlődésben, akkor nem létezik. Nem fogadhatunk el egy kis „identitásmázt”. Iskoláink teljes körű fenntarthatósága a tét.

Működjön együtt az „iskola kalazanciusi lelkének” kialakításában! Az iskola lelke az az emberi és piarista tér, amelyben megéljük azt, akik vagyunk.

Számos olyan folyamatot ösztönzünk, amely az „iskola lelkéhez” kapcsolódik: a piarista testvériség, a közös küldetés, a piarista keresztény közösség, a folyamatos imádság (*oratio continua*), a Kalazancius Mozgalom, a különféle képzési projektek pedagógusok számára stb. Mindezek célja a léleknek, mégpedig a közös léleknek a megteremtése.

A gyermeket és a fiatalt állítsuk a középpontba! Ez a döntés teljesen megváltoztatja életünket és nevelési szolgálatunk gyakorlásának módját. Ez az, ami munkánkat hivatássá változtatja. Kalazancius-hoz hasonlóan, akit a gyermekek tettek piaristává. Az ő kihívásaik, az ő kérdéseik, az ő jövőjük, az ő életük az elsődleges. És ez kapcsolódik az imádságunkhoz, a felkészülésünkhöz, az odaadásunkhoz is.

Tanulni kész pedagógusok. Ez a nagy kihívás, amellyel mindannyiunknak szembe kell néznünk. Én legalábbis így érzem, ezt érzem magamban. Oly módon kell végezni a munkámat, amire nem kaptam képzést. Könnyen meglehet, hogy ez mindannyiunkkal így van. Olyan pedagógusokra van szükségünk, akik nem félnek kutatni és felderíteni. Olyan pedagógusokra van szükségünk, akik felvállalják, hogy minden nap új, és hogy sok minden, amit tanulmányi

éveikben tanultak, már elavult a diákjaik számára. De továbbra is szeretnének tanulni.

Olyan pedagógusok, akik csapatban kívánnak dolgozni. Pedagógusok, akik együtt keresnek. Talán ez az iskoláink előtt álló egyik legnagyobb kihívás: a közös munka kultúrájának kialakítása, az együttgondolkodás kultúrájának megteremtése a ránk bízott diákok érdekében. Vannak módszerek az együttműködés megtanulására, de minden pedagógus bensejében ott a kísértés: azt hinni, hogy mindent egyedül is meg tudok csinálni. Pedig nem lehet. Ezért Kalazancius világossá tette, hogy egy iskola akkor működik, ha a közösség működik. Nincs más út.

Milyen Kegyes Iskolákra van szüksége pedagógusainknak?

Pedagógusaink identitása akkor fog növekedni, ha a Kegyes Iskolák, amelyben élnek és dolgoznak, egyre méltóbb lesz alapítójához. Nyilvánvaló, hogy ez a téma egy egész könyv témája is lehetne, mégis megpróbálom bemutatni, hogy pedagógusaink milyen Kegyes Iskolákat keresnek. A rendnek el kell fogadnia, hogy nem csak ő várja el a nevelőktől, hogy fejlődjenek és jobbá váljanak, hanem a nevelők is elvárják a rendtől, hogy fejlődjön, egyre hitelesebb életet éljen és mind jobban tudja megélni küldetését. Megpróbálok nevet adni annak, amit a Kegyes Iskolákban megélni igyekszünk, és ami különösen megszólítja és lelkesíti pedagógusainkat.

Teljes körű válasz. A piarista iskola teljes körű (integrális) válasz egy teljes körű szükségletre. Nem helyettesítő kísérlet; teljes értelmet ad minden környezetben. De csak akkor teljes körű, ha valóban ilyen.

„Teljes időt átfogó” iskola, nem szorítkozik a tanórákra. Ez a kulcsfontosságú jellemző egyenesen a teljes körű nevelés fogalmából ered. Iskolánk nyitott, az udvar mindig tele van diákokkal, a családok bevonódnak, a helyiségekben különféle tevékenységek zajlanak, a kápolna mindig foglalt, a rendház is nyitva van... ilyen a piarista iskola.

Innováció abból, amik vagyunk. Az identitás innovációra készítet, mert ez hozzátartozik ahhoz a látásmódhoz, amellyel Kalazancius az iskolát létrehozta. Mindig nyitott az újra, hogy elvezessen minket ahhoz, ami központi jelentőségű.

A meghívás képessége. Nem azzal biztosítjuk be magunkat, hogy jól végezzük a munkánkat. Arra törekszünk, hogy másokat is meghívjunk arra, hogy végezzék, folytassák. Arra törekszünk, hogy pedagógusokat hozzunk létre. Próbálunk társfelelősségvállalási környezeteket létrehozni. Ez a mi dinamikánk. Iskolánkat olyan emberek visszik előre, akik elköteleződnek mellette és egyre inkább azonosulnak vele.

A piarista keresztény közösség. Olyan iskolákért dolgozunk, amelyeknek lelke van; olyan terekért dolgozunk, amelyekben a hit meghív, amelyekben imádkozunk, amelyekben ünneplünk, amelyekben megbízást adunk, amelyekben küldünk. Iskoláinknak lüktető lelke van, ezen a lelken közösen osztozunk, akárcsak a küldetésen. Ahogy fentebb mondtam, nincs megosztott küldetés közös lélek nélkül.

Lelkipásztorkodás. Ez központi kincs. Ide tartoznak: az imádság, a szentmise, a hívő képzés, minden ember befogadása vallási beállítottságától függetlenül, az élet- és hitfolyamatok, a csoportok, a táborok, a rekollekciók, a lelkigyakorlatok, az elköteleződések, a közös önkéntes munkák, a lelki kísérés, a hivatásgondozás stb.

A szegények. Az Úr által leginkább szeretettek, akik evangelizálnak bennünket, akik megváltoztatnak bennünket, akikre nevelő tevékenységünk leginkább irányul, akiket befogadunk, akikért születünk. Isten tartson bennünket mindig közel hozzájuk! Kalazancius javaslata a befogadás.

Átalakító iskola. Tudjuk, hogy csak az oktatás képes megváltoztatni a világot. Ezért azon vagyunk, hogy ez a dimenzió egyre inkább része legyen oktatási törekvéseinknek. Azon vagyunk, hogy az oktatás képessé tegye a diákokat arra, hogy ők maguk is képesek legyenek megváltoztatni saját valóságukat. Ők a nevelési-oktatási

cselekvésnek és a társadalom átalakításának főszereplői; a diákoknak kell a változás jövőbeli szereplőinek lenniük. A világ megváltoztatására képes diákokon dolgozzunk!

Kilépő iskola [escuela en salida]. Ferenc pápa remek értelmezési kulcsot adott Kalazanciushoz. Vannak iskolák, amelyek *önmagukkal vannak tele*, amelyekben semmi sem hiányzik a tanterv kiváló megvalósításához, de fennáll a veszélye, hogy önelégültek, önmaguk körül forognak, anélkül, hogy egy sokszínűbb diákság felé nyitnának vagy másfajta iskolák felé, és elérnék azokat a gyermekeket, akik nem részesülnek minőségi oktatásban.

Különleges piarista kincsek. Van néhány, még hozzá igen értékesek. Például a Kalazancius Mozgalom vagy a folyamatos ima. Más alkalmakkor már írtam róluk, de ebben az írásban sem mulaszthatom el megemlíteni őket, mert az identitásunkról beszélünk.

Végző javaslat: Kalazancius titka

Mindenképpen el elmondanom, ami szerintem a legközpontibb a kalazanciusi oktatásban: a „napról napra”. A „mindennapok” ellentmondanak meggyőződéseknek vagy erősítik azokat. Ezért nagyra kell értékelnünk a mindennapokat, melyeket néha rutinszerűen élünk meg, de hűséggel szövünk át. Ezen az úton kell járnunk.

Szeretném itt Kalazanci Szent Józsefet idézni. Konstitúciójában ezt a figyelemre méltó megállapítást tette: „Nem kétséges, hogy intézményünket, ha *gondosan* gyakorolja feladatát, ahogy ezt eddig is tette, hamarosan sok város, település és kisváros fogja felkérni alapításra.”²⁴ Szolgálatunkat így kell élni: mindennapi gondossággal és odafigyeléssel. Osztályról osztályra, összefüvetelről összefüvetelre, értekezletről értekezletre, projektről projektre, diákról diákra, napról napra. Csak így éljük hűségesen a piarista hivatást. Jó, ha ez időről időre eszünkbe jut. Számunkra nincs minőség odaadás nélkül.

²⁴ Constitutiones Sancti Josephi Calasancii (1622), Madrid, Ediciones Calasancias, 1999, 175.

Jó utat mindnyájatoknak az identitásban való fejlődéshez!

Testvéri öleléssel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

Gravissimum educationis

2016. március

Néhány héttel ezelőtt a Szentszék rendezett egy világkongresszust a katolikus nevelésről, hogy megemlékezzünk a II. Vatikáni Zsinat *Gravissimum educationis* kezdetű nyilatkozatának ötvenedik évfordulójáról.²⁵ Összességében azt mondhatjuk, kitűnő alkalom volt arra, hogy közösen gondolkodjunk azokról a kihívásokról, amelyekkel az általunk felkínált nevelésnek szembe kell néznie. Azt is meg kell említenünk – és meg kell ünnepelnünk –, hogy rendünk jelentős mértékben képviseltette magát a kongresszuson: szép számmal jelen voltunk mind a hallgatóság, mind az előadók között.

Azt hiszem, mindannyian hozzáférhettek a kongresszus dokumentációjához, ezért nem szeretném e levélben megismételni azt, amit amúgy is olvashattok a közzétett szövegekben. Ehelyett egyszerűen néhány gondolatomat szeretném megosztani veletek piarista szolgálatunkról, mégpedig a kongresszuson végzett munkának, illetve a tavaly nyári egyetemes káptalanunk megállapodásainak fényében.

1. Először is azt szeretném kiemelni, mily nagymértékben egybeesik mindaz, amire egyetemes káptalanunk és a kongresszus szerint is törekednünk kell. Mi négy alapvető dolgot fogalmaztunk meg szolgálatunk számára: *növekvő piarista identitás, a nevelés/oktatás és a lelkipásztori munka minőségének javítása, a világiakkal közös küldetés és elsődlegesen a szegényekre való odafigyelés.*²⁶ Ezek világosan kijelölik azt az irányt, amely felé haladni akarunk, ezeknek kell meghatározni és gazdagítani piarista szolgálatunk alakulását. A kongresszus négy fő szempontot emelt ki, amelyeket a katolikus iskoláknak szem előtt kell tartaniuk: *az önazonosság és a küldetés közötti elszakíthatatlan kapcsolat, az iskoláink életében résztvevő összes személy*

²⁵ A 2015 novemberében tartott kongresszus mottója ez volt: „Nevelni ma és holnap: megújuló szenvedély”.

²⁶ 47. egyetemes káptalan: *A rendi élet súlypontjai*

egymásrautaltsága, a nevelők/tanárok képzése, valamint a képességünk arra, hogy az előttünk álló kihívásoknak megfeleljünk, ez utóbbiak között hármat emelt ki: az átfogó (integrális) nevelés, a hitre nevelés és a szegényekkel való törődés. Mindannyian, akik piaristák ott voltunk a kongresszuson, megállapítottuk, milyen nagy összhangban vagyunk azokkal a célokkal, amelyeket az egyház a nevelés számára megfogalmaz, nekünk pedig felelősségünk és feladatunk, hogy ebbe az általános törekvésbe beleadjuk mindazt az értéket, ami nálunk található.

Ez tehát egy jelentős kihívás számunkra: nemcsak az a feladatunk, hogy világos elgondolásaink legyenek, hogy elkötelezzük magunkat kitűzött céljaink mellett, hogy szolgálatunkat a magunk elé állított prioritások szerint végezzük, hanem az is, hogy a nevelés világával megosszuk tapasztalatainkat, elgondolásainkat, meglátásainkat. Mi tudjuk, hogy a keresztény köziskola Kalazanci Szent József piarista iskoláival kezdődött el. De elképzelhető, hogy ezt rajtunk kívül nem sokan tudják. Ugyanakkor az sem elég, ha ezt hangoztatjuk, hanem igenis hozzá kell járulnunk a nevelés nagy ügyéhez, be kell adnunk a közösbe azt, amit csak mi tudunk. Ez is hozzátartozik rendünk küldetéséhez.

2. Másodszor: szeretnék hangsúlyozni valamit, ami valószínűleg világosabb volt a káptalanunk és a kongresszus előtt is: a *szegények*. Igaz, hogy a Magyarországon tartott káptalanunkon eldöntöttük: „Erőteljesen szorgalmazni kell a legszegényebbekkel való foglalkozást szolgálatunk minden platformján, hiszen intézményünk kimondottan értük született. Oda kell figyelniük az új nevelési szükségletekre és a határmezsgyén lévő valóságokra. Előre kell haladnunk a színvonal és a fenntarthatóság kritériumaiban ezeken a platformokon.”;²⁷ az is igaz, hogy a kongresszuson is többen beszéltek arról, milyen nagy a felelőssége a katolikus iskoláknak a szegények új szükségleteivel és a szegénység új formáival szemben.

²⁷ PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA, *Jézus tanítványai és tanúi ma: A rendi élet kulcsfontosságú területei: A 47. Egyetemes Káptalan dokumentuma és hatéves terve*, Budapest, Piarista Rend Magyar Tartománya, 2018 (Piarista füzetek, 25), 5.3.

El kell ismernünk azonban, hogy ez sokkal mélyebb kihívás elé állít bennünket.

Nézzük csak, már ötven évvel ezelőtt, mit mondott a II. Vatikáni Zsinat: „*A szent zsinat nagyon buzdítja az egyház pásztorait és a híveket, ne riadjanak vissza semmiféle áldozattól, támogassák a katolikus iskolákat, hogy azok egyre tökéletesebben végezhesék munkájukat, és gondoskodhassanak mindenekelőtt olyanokról, akik szegények, akik nélkülözik a család támaszát és melegét, vagy akikben nincs meg a hit adománya.*” Azt akartam, hogy e levél címe az erre a pontra való hivatkozás legyen: *Gravissimum educationis*.²⁸

Mennyire fontos ez a „mindenekelőtt”! Maga a zsinat mondja ki, hogy szolgálatunknak elsődlegesen a szegényekre kell irányulnia: azokra, akik a legtöbb családi nehézséggel küzdenek, és akikben nincs meg a hit adománya. Ez nagyon világos, és nagy kihívást jelent. Sokat haladtunk előre, ugyanakkor még ma is hallani olyan kijelentéseket, hogy iskoláinknak csak olyan katolikusokat kellene szolgálniuk, akik „egyértelműen elköteleződnek mellettünk”, vagy akiknek a családja teljesen megfelel kánonjainknak. A zsinat nem ezt mondta! Nem ezt az irányt kell követnie annak az iskolának, amely befogadó (inkluzív) és misszionárius iskola akar lenni! Jól tudom, mennyire összetett ez a téma, épp ezért gondolom azt, hogy tanulmányoznunk kell, végig kell gondolnunk és szembe kell néznünk vele a maga bonyolultságában, de mindig kalazanciusi önzonosságunk alapján, melyet alapító szent atyánktól ajándékként kaptunk, hogy azt megőrizzük és másoknak felkínáljuk.

A katolikus iskolák sosem felejtethet el, hogy elsődlegesen a szegényekért jöttek létre, és dolgozniuk kell azon, hogy mindannyian növekedjünk a következő meggyőződésben: azért kell nevelnünk és tanítanunk, hogy egy másfajta társadalmat építsünk, és hogy előmozdítsuk azt az emberről való gondolkodást, amelyben első helyen a testvériség áll. A katolikus iskola létrejöttét olyan férfiaknak és

²⁸ *Gravissimum educationis: Nyilatkozat a keresztény nevelésről*, II. Vatikáni Zsinat dokumentumai

nőknek köszönhetjük, akik úgy tudták a gyermekeket látni, ahogyan Isten látja őket. Nevelésünkkel egy igazságosabb és testvériesebb világot akarunk építeni, mely közelít Isten Jézus Krisztus által meghirdetett országának értékeihez. Ezért törekedjünk arra, hogy átfogó, befogadó, az evangélium alapján kialakított, mindenki előtt nyitott intézmények és elkötelezett, meggyőződött személyek által megvalósított nevelési javaslatunk növekedjen és fejlődjön a szegények között, társadalmaink egyre elhagyatottabb, sokféle kultúrájú peremterületein is. Olyan út előtt állunk, amelyen haladnunk kell előre!

3. Végezetül szeretnék emlékeztetni négy olyan elhatározásunkra, amelyekben mindegyik rendtartományban dolgozunk, és amelyekre hangsúlyt kell helyeznünk, mert ezektől is függ, hogy el tudjuk-e érni egyetemes káptalanunk célkitűzéseit:

- a) *Hinnünk kell saját piarista nevelési tervünkben* – nem szabad árendedményt tennünk, sem beolvadnunk a nevelés piacán, csak hogy megfeleljünk mások elvárásainak –, és *hívunk kell mindenkit erre a közös projektre*, a vezető szerepet is vállalva, amennyire szükséges. Tudatosítanunk kell, hogy továbbra is a mi feladatunk [piarista szerzeteseké] mindenkit arra hívni, hogy egy mélységesen piarista iskoláért dolgozzunk. Ne gondoljuk, hogy ezt egyedül kell csinálnunk, épp ellenkezőleg. De csinálnunk kell!

Hinni saját projektünkben azt jelenti, hogy bár tudnunk kell alkalmazkodni a helyi körülményekhez, nem az elvárások szerint alakítjuk azt, hanem mint értéket felkínáljuk, de oly módon, hogy azt el is fogadják az emberek. Alázatos szolgálatként kínáljuk fel, de meggyőződéssel.

Hívjuk az embereket e projekt megvalósítására! A világnak, a gyerekeknek, a fiataloknak szükségük van meggyőződéses nevelőkre és tanárookra, szerzetesekre és világiakra; odaadó pásztorokat várnak, meggyőződéses szülőkre szorulnak! Szükségük van piarista szerzetesekre és papokra! Meghívni másokat rendkívüli feladat! Nem önző. Amint nincs misszi-

onáriusabb feladat, mint misszionáriusokat képezni, nincs nagyobb elköteleződés az emberek mellett, mint arra hívni másokat, hogy ők is nevelők és tanárok legyenek. Nem elég életünket a nevelésre szentelni, hanem keresnünk kell másokat is, akik utánunk folytatják majd azt. Ez az egyik legfontosabb, amit alapító atyánk tanít nekünk!

- b) *Törödnünk kell iskoláink identitásával*, de nemcsak elméletben. A nevelésről az a felfogásunk, hogy mindenkit átalakít, aki részt vesz benne. Ebben az értelemben lényegi fontosságú a nevelők átfogó képzése, a karizma átadása a világiaknak, valamint a szerzetesek életteljessége. E kihívás tekintetében nem szabad elkövetnünk két hibát, melyek időnként előfordulnak:

Egyik hiba az, ha ezt a feladatot „kisebb rossznak” tartjuk, minthogy kevés a szerzetes, és nem tudunk mást tenni. Még mindig lehet ezt néha hallani. Ezt a feladatot egyedülálló lehetőségként kell felfognunk arra, hogy iskoláinkban egy új, gazdag és jelentős szakaszt kezdjünk. Nem azért képezzük a világiakat, mert mi, szerzetesek kevesen vagyunk, hanem mert a nevelőknek hinniük kell a projektben. És nemcsak arról van szó, hogy mi képezzük őket, hanem ezt a képzést mindannyian együtt kapjuk. Együtt alakulunk! A közös küldetés, a világiakkal megosztott misszió nemcsak azt jelenti, hogy ők „osztóznak azon, ami a miénk”, hanem azt, hogy mindannyian osztozunk a küldetésben. Ez tehát a feladat!

A másik hiba az, ha elfelejtjük, hogy a nevelők képzése sosem lehet felületes, hanem el kell érnie a személyek legmélyét, személyiségük, hivatásuk, küldetésük középpontját. Nem szabad leszállítani identitásunk értékét, nem szabad azt gondolni, hogy azt átadhatjuk egyetlen kurzus vagy akár több alkalomból álló képzés során. A karizmatikus identitás feltételezi saját életünk, saját küldetésünk egy konkrét felfogását, valamint az elköteleződést egy nevelési projekttel, mely életprojekt is. Világos, hogy a körülmények erős

befolyást gyakorolnak, mégis tudnunk kell emelni ennek az oly fontos célkitűzésnek a szintjét!

c) *Szolgálatunkat a társadalom átalakításának közös feladatában kell elhelyeznünk.* Növekednünk kell azon képességünkben, hogy összefogjunk másokkal, együttműködünk másokkal, részt vegyünk mindenben, ami növelheti az emberek meggyőződését arról, hogy egyedül a nevelés hozhatja létre azt az új világot, amelyről álmodunk. Nem szabad elszigetelődnünk, nem szabad önmagunk körül forognunk! Hálózatban kell működnünk más egyházi intézményekkel, szerzetesrendekkel, világi intézményekkel. Iskoláink igen élők, az egyház megbecsüli és igényli a piarista iskolákat, a piarista iskolák nem önmagukért vannak, a társadalom gazdagabbá válik a jól működő és fejlődő piarista iskolákkal. Ezt ki kell mondanunk, ezt hinnünk kell! Azt is jobban tudatosítanunk kell, hogy mi, piaristák is eleve hálózatban működünk. Nemzet- és kultúraközi hálózatot alkotunk, ezért a világot gazdagabban és több oldalról látjuk. Alkosunk hálózatot másokkal is, mindazokkal, akik ugyanazért az álomért dolgoznak!

d) *Az evangelizálás feladata:* iskoláink kiváltságos helyek az evangelizálásra. Egy iskola az iskola, és nevelési/oktatási feladat ellátására szolgál. Egy piarista iskola azonban iskolaként az evangelizálás szolgálatában áll. Mert evangelizálja a kultúrát, a kapcsolatokat, az értékeket, magát az oktatást, önmagát is engedi evangelizálni; és mert – ahogyan az egyes esetekben lehetséges – hozzájárul a vallási neveléshez és Jézus hirdetéséhez. Iskoláink mindenféle diákot és családot elérnek, és mindenkit segíthetnek, hogy közelebb kerüljenek Jézus Krisztus ajándékához. Azokat pedig, akik keresik az Urat, kísérheti és kísérnie is kell hitük fejlődésében.

Egyetemes káptalanunk arra hív minket, hogy újult erővel szálljunk síkra a gyerekek és fiatalok, mindenekelőtt a szegények átfogó nevelése mellett, amint a zsinat és alapító szent atyánk mondja. Egyre mélyebben meg kell értenünk ezt a rendkívüli jelzőt: átfogó

(integrális). Egyszerű gondolataimmal szerettem volna közelebb kerülni néhányfontos teendőjéhez e nagy elhatározásnak: szálljunk síkra a valóban átfogó nevelés mellett!

Testvéri öleléssel:

Pedro Aguado Sch.P.
generális atya

Kiadja:
Piarista Rend Magyar Tartománya
1052 Budapest, Piarista köz 1.
Honlap: www.piarista.hu
Felelős kiadó: Zsódi Viktor Sch.P.

Nyomás: PrimeRate Kft.
1044 Budapest, Megyeri út 53.
Felelős vezető: Tomcsányi Péter ügyvezető igazgató

ISBN 978-615-5934-41-4
ISSN 1585-2210

A piarista világban szeretnénk olyan kultúrát kialakítani, amelyben mindenki Istentől kapott adományként keresi és fedezi fel hivatását, dönt mellette, gondozza és kiteljesíti.

Találd meg önmagad! Találd meg hivatásod!

www.piarista.hu/hivatas

